

Kandidatspeciale
Kriminologi
AAU

**Vurdering af vold i nære
relationer:**

En undersøgelse af udviklingen i
voldsforståelser i Spousal Assault Risk
Assessment

Lavet af Mette Bolin Schou
Vejleder: Annette Olesen
Dato: 3/6/25

Abstract

This master's thesis examines the conceptualizations of violence embedded in the Spousal Assault Risk Assessment (SARA) and how these have evolved across subsequent versions. The aim is to provide in-depth knowledge of the SARA framework that may support decision-making regarding its implementation in practice, as well as encourage critical reflection on the tool and its implications in professional use. A theory-driven content analysis was conducted on the Canadian manuals for SARA-V2, B-SAFER, B-SAFER-2, and SARA-V3, along with their accompanying documents, as well as the Danish manuals for SARA:SV-2 and SARA-V3. The theoretical framework was inspired by Danneskiold-Samsøe et al.'s (2011) distinction between two conceptualizations of violence: violence as an expression of *power* versus violence as an expression of *powerlessness*. Based on this, three theoretical perspectives were selected: the psychodynamic perspective, the gender-focused structural perspective, and the evolutionary perspective.

The analysis reveals that the SARA tools encompass a broad spectrum of violence perspectives. SARA-V2 primarily reflects a psychodynamic perspective where risk factors tend to individualize and pathologize the perpetrator. Nonetheless, elements of both the evolutionary and gender-focused structural perspectives are also present. However, the latter is often accompanied by gender-neutral terminology, which contrasts with a power-based conceptualization of violence. A clear development is observed in the revised versions. With B-SAFER, there is a notable shift toward the stronger gender-focused structural perspective. Intimate partner violence is explicitly recognized as gendered, and the inclusion of victim-related risk factors in B-SAFER-2 further reinforces this perspective. The most recent versions also demonstrate theoretical reflections by the authors regarding the relevance of risk factors, supporting a more structural understanding while simultaneously containing other perspectives. The Danish translations show limited development in terms of violence conceptualizations, although other linguistic and terminological differences may influence interpretation and application. This has implications for the tool's status as evidence based. It is therefore essential that organizations and practitioners critically reflect on which understandings of violence they align with – and whether tools like SARA adequately capture these in practice.

GAI-erklæring

Jeg har benyttet platformen Copilot som støtte i skriveprocessen – primært til at skærpe argumentationen og sikre sproglig præcision i analysen. Derudover har jeg anvendt Copilot som støtte under korrekturlæsning for at sikre forståelsen af teknisk komplekst indhold af forskelle og ligheder mellem SARA-versionerne, hvor det var afgørende, at pointerne fremstod tydeligt. Afslutningsvis har jeg få gange brugt platformen for at eftertjekke referencer stemmer overens med APA (7 udg.).

Indholdsfortegnelse

1 Problemfelt	6
1.1 Problemformulering og relevans	6
1.2 Begrebsafklaring.....	7
1.2.1 Risikovurderinger.....	7
1.2.2 Voldsbegrebet	8
1.2.3 The Spousal Assault Risk Assessment.....	9
2 Afgrænsning med litteraturreview	13
2.1 Fremgangsmåden.....	13
2.2 Litteraturreview	14
2.2.1 Psykometriske målinger	14
2.2.2 Brugen af SARA	17
2.2.3 SARA og varierende populationer	19
2.2.4 Litteratur med fokus på begrebsafklaring	20
2.2.5 Opsummerende	20
2.3 Endelige afgrænsning	20
3 Metode.....	22
3.1 Dataindsamling.....	22
3.1.1 Dokumenter.....	25
3.1.2 Kontakt med Stephen D. Hart	27
3.2 Analysestrategi.....	28
3.3 Metodisk refleksion	30
3.3.1 Valg af design	30
3.3.2 Kvalitet og etik i kvalitative undersøgelser.....	31
3.3.3 Valg af voldsperspektiver	32
4 Teoretisk afsæt	35
4.1 Perspektiver på vold.....	35
4.1.1 Det kønsstrukturelle perspektiv	35
4.1.2 Det psykodynamiske perspektiv	36
4.1.3 Det evolutionære psykologiske perspektiv	37
4.2 Perspektiver på risikotænkning.....	38
5 Analyse	40
5.1 Læsevejledning.....	40
5.2 SARA-V2: Udgangspunkt for analysen	41
5.2.1 Voldsforståelser i SARA-V2	46
5.3 SARA versioner: udvikling og basale ændringer	49

5.4 Udvikling i begrebsafklaringer	54
5.5 Udvikling i risikofaktorer	58
5.5.1 B-SAFER	60
5.5.2 B-SAFER-2 og den danske SARA:SV-2	63
5.5.3 SARA-V3 og den danske oversættelse	67
5.5.4 Opsummerende	71
5.6 Udvikling i procedure	73
5.7 Øvrige fund der giver indsigt i voldsforståelser	76
6 Diskussion	78
7 Konklusion	82
Referencer	83

Figurer og Tabeller

Figur 1: Oversigt af SARA versioner	10
Figur 2: SARA versioner repræsenteret i dataen	24
Figur 3: Tiltænkte populationer i B-SAFER-2 og SARA:SV-2	52
Figur 4: Udvikling i begrebsafklaringer	54
Figur 5: Udvikling i risikofaktorer	59
Figur 6: Udvikling i risikofaktorer med voldsforståelser	72
Figur 7: Udvikling i procedure	73
 Tabel 1: Dataoversigt af dokumenter	 25
Tabel 2: Using Percentile Zones to Check Summary Risk Ratings: Recommended Strategies	43
Tabel 3: Risikofaktorer i SARA-V2	45
Tabel 4: Risikofaktorer i B-SAFER	60
Tabel 5: Risikofaktorer i B-SAFER-2	63
Tabel 6: Risikofaktorer i SARA:SV-2 sammenlignet med B-SAFER-2	65
Tabel 7: Risikofaktorer i SARA-V3	67
Tabel 8: Oversættelse af SARA-V3 risikofaktorer	70

1 Problemfelt

I 2014 udgav Regeringen et udspil til en national handleplan for at styrke indsatsen mod vold i nære relationer. Der påpeges i handleplanen at der skal være en styrket håndtering af volden, hvor der er fokus på tidlig opsporing og forebyggelse, med henblik på at forhindre fremtidige voldsepisoder. Desuden nævnes behovet for evidensbaseret informationsmateriale til fagpersoner, der kan indfang voldens komplekse størrelse (Regeringen, 2014, s. 9–11). I dag anerkendes det, at der findes mange voldsformer, og at relationen mellem udøver og udsat ofte er kompleks – eksempelvis i tilfælde af gensidig vold mellem partnere. Det stiller krav til fagpersoners evne til at identificere og håndtere forskellige voldstyper (Weih et al., 2019, s. 11, 13). Et konkret initiativ i handleplanen er at “[d]er skal udvikles og implementeres et risikovurderingsværktøj, der vil forbedre politiets muligheder for at tilrettelægge stalkingsager mest hensigtsmæssigt” (Regeringen, 2014, s. 11). Både internationalt og i dansk kontekst er der et stort fokus på evidensbaseret praksisser. Her er målet at reducere fagpersoners kognitive bias og skæve vurderinger, hvorfor man ser det fordelagtigt at vurderingsmetoder er forskningsunderstøttede, validerede og standardiserede (Brook, 2017, s. 455). Siden 2015 har dansk politi gradvist implementeret risikovurderingsværktøjer i arbejdet med vold i nære relationer, og alle 12 politikredse har i dag certificeret personale til formålet. Et af de anvendte værktøjer er en forkortet version af *Spousal Assault Risk Assessment* (SARA) (Weih et al., 2019, s. 22). I 2021 igangsatte Socialstyrelsen desuden et projekt, der finansierer uddannelse i SARA med henblik på at “fagpersoner skal kunne vurdere risikoen for gentagelsesvold i konkrete borgersager, så rette sikkerhedsforanstaltninger kan sættes i værk” (www.sbst.dk). Værktøjets tilstedeværelse i det danske straffesystem og socialområde understreger dets væsentlig rolle i dansk kriminalitetsforebyggelse.

1.1 Problemformulering og relevans

Det foreliggende speciale undersøger de forståelser af vold, der ligger til grund for risikovurderingsværktøjet SARA og dets efterfølgende versioner. Hertil lyder problemformuleringen således:

“Hvilke voldsforståelser kan der identificeres i Spousal Assault Risk Assessment (SARA), og hvorvidt er der sket en udvikling i de efterfølgende versioner?”

SARA er valgt som genstand for analysen på grund af dens udbredelse og betydning både internationalt og i dansk kontekst. Den blev skabt i Canada, og er i dag oversat til mindst 10 sprog og bruges i mindst 15 lande på seks kontinenter (Kropp & Gibas, 2021, s. 1). Derudover anvendes værktøjet af en bred vifte af faggrupper, eksempelvis advokater, fængselsmedarbejdere, politi, men også mental sundhedsprofessionelle og organisationer fokuserede på ofre (Nicholls et al., 2013, s. 119). Dette stiller krav til værktøjets faglige alsidighed og kulturelle tilpasningsevne. SARA-værktøjets udbredelse kan tilskrives dets understøttelse af evidensbaseret praksis, hvor håndtering af vold i nære relationer bygger på forskningsbaserede anbefalinger (Nielsen & Tanggaard, 2018, s. 199–200). Netop denne tilgang kan have medført løbende revisioner og videreudviklinger af værktøjet, herunder udviklingen af en screeningversion og to miniversioner. Revisionerne afspejler et grundlæggende princip i evidensbaseret praksis: at værktøjet kontinuerligt skal tilpasses ny viden om både praksis og voldens karakter. Forståelsen af *vold* er centralt at undersøge, da risikoen for fremtidig vold er netop det, værktøjet søger at forudsige, og disse forståelser, former hvordan risiko vurderes og håndteres (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 39; Kropp, 2008, s. 214–215). Dette aktualiserer behovet for at undersøge, hvordan voldsforståelsen har *udviklet* sig i takt med SARA-værktøjets udvikling. En sådan undersøgelse åbner op for kritiske refleksioner over værktøjets anvendelse i praksis og kan dermed fremme en nuanceret forståelse af SARA.

1.2 Begrebsafklaring

Begreberne *risikovurdering* og *vold* er historisk betingede og under udvikling, og derfor er det nødvendigt at præcisere, hvilke forståelser specialet tager udgangspunkt i. Det er desuden vigtigt at forklare, hvorfor der anvendes forskellige voldsbegreber gennem specialet, og hvilken logik der ligger bag denne variation. Afslutningsvis introduceres risikovurderingsværktøjet SARA og dets versioner kort, da en grundlæggende forståelse af analysegenstanden er nødvendig for at kunne følge litteraturreviewet og analysen.

1.2.1 Risikovurderinger

I dette speciale forstås risikovurdering som en praksis, hvor man forsøger at forudsige en potentiel fare med det overordnede mål at forebygge, at denne fare realiseres (Kropp, 2008, s. 202). Det er væsentligt at understrege, at der er tale om *forudsigelser*, som uundgåeligt

indebærer en vis grad af usikkerhed (Nicholls et al., 2013, s. 79). Gennem tiden har der været betydelig debat om, hvordan risikovurderinger bedst udføres i praksis, og forskellige tilgange har domineret på forskellige tidspunkter. I første halvdel af det 20. århundrede var vurderingerne ofte ustrukturerede og præget af fagpersoners subjektive skøn og bias, uden tilstrækkelig dokumentation (Hardy, 2017, s. 397; Bonta & Andrews, 2007, s. 3). Disse skøn kunne få alvorlige konsekvenser for individers fremtid – og i ekstreme tilfælde deres liv. Et eksempel er sagen om Thomas Barefoot, der i 1978 blev idømt dødsstraf, blandt andet på baggrund af en psykiaters vurdering af, at der var 100 % risiko for, at han ville begå voldelig kriminalitet igen (Brook, 2017, s. 455). Som reaktion på sådanne praksisser opstod der i 1970'erne en ny tilgang baseret på ateoretiske, algoritmiske beslutningsprocesser og statistiske modeller – de såkaldte aktuariske vurderinger. Her blev risiko vurderet ud fra en sammentælling af scores, som tilsammen udgjorde individets risikoniveau (Bonta & Andrews, 2007, s. 3–4; Brook, 2017, s. 455–456). Denne metode blev dog kritiseret for ikke at kunne indfange kompleks menneskelig adfærd, som ofte er præget af kontekstuelle og individuelle forhold. I 1980'erne opstod derfor en tredje bølge: de strukturerede professionelle vurderinger (SPJ). Denne metode kombinerer elementer fra både ustrukturerede og aktuariske vurderinger. Her anvendes validerede værktøjer baseret på evidens til at *guide* fagpersoners kliniske skøn i vurderingen af risikofaktorer. Altså udføres risikovurderingen ud fra kliniske skøn, der systematiseres og argumenteres ud fra guiden (Bonta & Andrews, 2007, s. 4; Nicholls et al., 2013, s. 81–82). Når der i dette speciale refereres til risikovurderinger, er det med udgangspunkt i denne tredje bølge – medmindre andet er angivet.

1.2.2 Voldsbegrebet

Som tidligere påpeget er vold og forståelsen heraf både mangfoldig og dynamisk (Weih et al., 2019, s. 11). I nyere international litteratur anvendes ofte paraplybegrebet *intimate partner violence* (IPV), mens ældre litteratur om SARA benytter begreber som *spousal assault* og *wife assault* (Belfrage et al., 2012, s. 60; Dutton & Kropp, 2000, s. 175; Kropp & Hart, 2000, s. 101; Weih et al., 2019, s. 11). I en dansk kontekst opereres der ikke med ét entydigt paraplybegreb, hvorfor man støder på betegnelser som *vold i nære relationer*, *partnervold* og *samlivsrelateret vold* (Kropp et al., 2008/2017, s. 7; Oldrup et al., 2019, s. 4; Volsing & Knudsen, 2018, s. 4). Det samme gælder ved betegnelser af henholdsvis *voldsudøver* og *voldsudsat*, hvori *gerningsperson* og *anklagede* samt *offer* og *voldsudsat* er blot få eksempler på forskellige begrebsanvendelser (Kropp et al., 1995, s. 13; Weih et al., 2019, s. 12–13). Derudover forstås

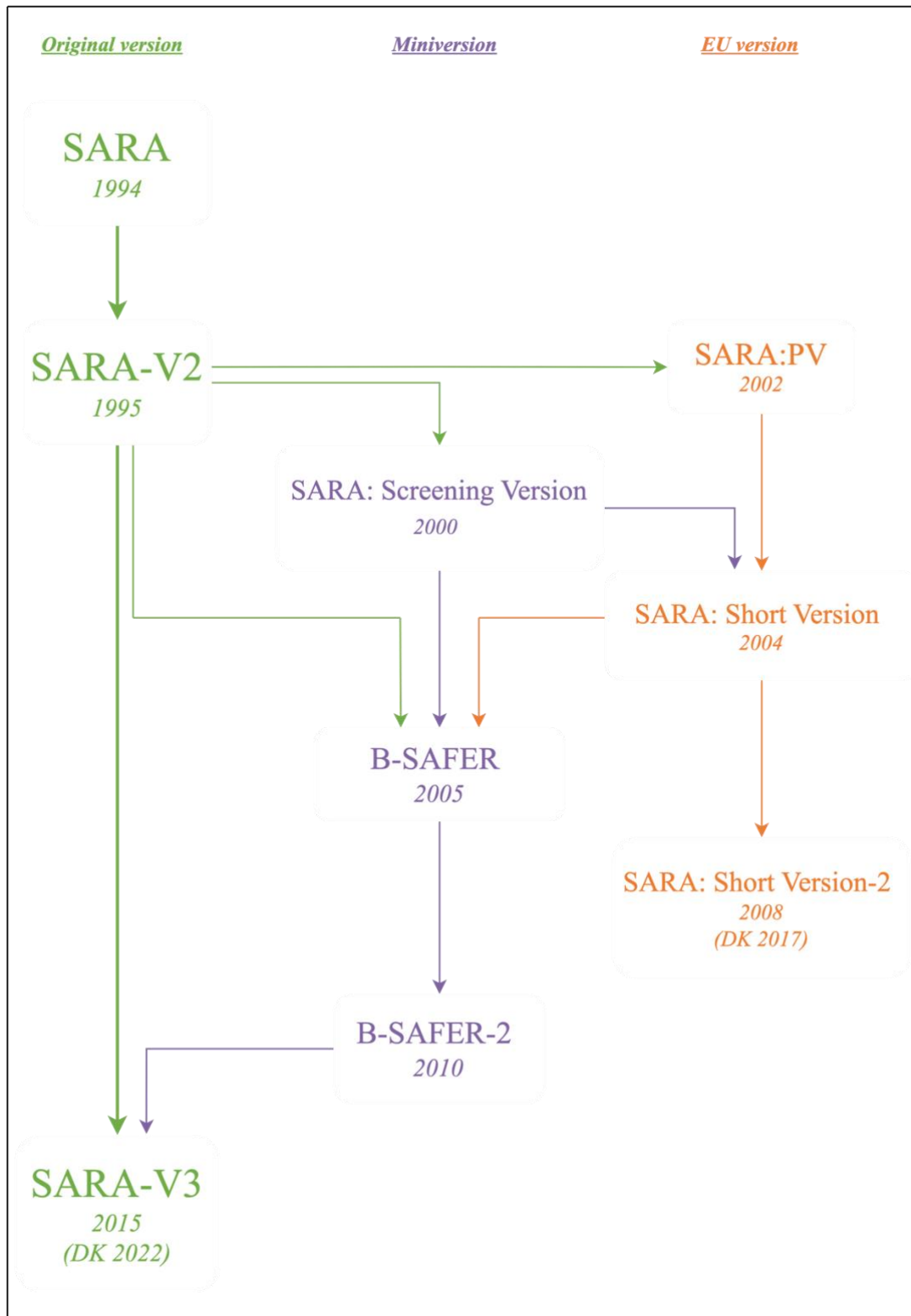
vold i dag som et bredt spektrum af handlinger – ikke kun fysisk, men også psykiske økonomisk og seksualiserende – hvor kontrol, manipulation og frygtskabende adfærd spiller en central rolle (Weih et al., 2019, s. 11–14). Hermed er voldsbegrebet i dag flerdimensionelt, hvilket har betydning for begrebsanvendelsen i dette speciale.

I præsentationen af forskningen og i analysen benyttes de begreber, som forfatterne selv anvender, da disse afspejler deres forståelse af vold og de involverede parter – forståelser, der er historisk og kontekstuel betinget, og som derfor ikke bør ignoreres. I de øvrige dele af specialet anvendes *vold i nære relationer* som det danske modstykke til IPV, da det er det begreb, der kommer tættest på et dansk paraplybegreb (Karlsson et al., 2021, s. 33; Volsing & Knudsen, 2018, s. 4; Weih et al., 2019, s. 11–14).

1.2.3 The Spousal Assault Risk Assessment

Figur 1 giver et overblik af SARA og dets tilhørende versioner. Figuren efterfølges af en kort beskrivelse af udviklingen og sammenhængen illustreret i figuren.

Figur 1: Oversigt af SARA versioner

SARA blev oprindeligt udviklet i 1994 af de canadiske psykologer P. Randall Kropp og Stephen D. Hart som et struktureret professionelt risikovurderingsværktøj til vurdering af risikoen for gentagen partnervold (Kropp & Hart, 2000, s. 103; Messing & Thaller, 2015, s. 1808). Selvom én artikel (van de Put et al., 2024) klassificerer SARA som et aktuarisk værktøj, er der bred enighed i litteraturen om, at det hører til kategorien, strukturerede professionelle vurderinger (Kropp & Hart, 2000, s. 116). Formålet med værktøjet er både at vurdere risiko for recidiv og at støtte udvælgelsen af håndteringsstrategier, der kan reducere denne risiko (Kropp, 2008, s. 214–216; Kropp & Hart, 2000, s. 102). SARA bygger på et omfattende litteraturreview og indeholder 20 risikofaktorer, som vurderes ud fra et 3-point-system: ikke til stede (N), delvist eller måske til stede (P) og til stede (Y). Den samlede risikovurdering kategoriseres som lav, moderat eller høj (Nicholls et al., 2013, s. 119). En fyldestgørende vurdering kræver adgang til interviews med gerningsperson og offer og relevante dokumenter eksempelvis politirapporter og psykologiske vurderinger (Kropp, 2008, s. 210). SARA er siden blevet revideret, og den nyeste version – SARA-V3 – blev udviklet på baggrund af opdateret forskning i risikofaktorenes operationalisering, evidens for værktøjets anvendelighed samt feedback fra fagpersoner (Kropp & Gibas, 2021, s. 390–391).

Kritik af brugervenlighed har ført til udviklingen af flere miniversioner (Kropp, 2008, s. 210). Den første miniversion var *SARA: Screening Version* fra 2000, hvor denne aldrig fik sin egen manual (Messing & Thaller, 2015, s. 1810; S.D. Hart, e-mailkorrespondance, d. 24/3/25). Den blev fulgt af *Brief Spousal Assault Form of the Evaluation of Risk* (B-SAFER) som udvikles til politiet og udgives i 2005. B-SAFER anvendes til hurtige vurderinger i felten, dog stadig med fokus på udarbejdelse af håndteringsstrategier (Messing & Thaller, 2015, s. 1810). Som en del af B-SAFER-skabelsen, blev der også skabt en ny afgangsgren af SARA: SARA EU-version. Kropp & Hart ville nemlig udvikle B-SAFER ud fra studier i andre kontekster end canadisk, hvilket krævede en oversættelse af den originale SARA. I den forbindelse udviklede de *Spousal Assault Risk Assessment: Police Version* (SARA:PV), som var en svensk version af SARA-V2. SARA:PV blev brugt til testning i Sverige, og på baggrund heraf blev den første svenske miniversion, *Spousal Assault Risk Assessment: Short Version* (SARA:SV), udviklet i 2004. Den svenske SARA:SV udgjorde, sammen med SARA: Screening Version, udgangspunktet for B-SAFER (Kropp & Hart, 2004, s. 6–9; S.D. Hart, e-mailkorrespondance, d. 24/3/25). SARA:SV og B-SAFER bliver derfor ofte omtalt som præcis

samme værktøj, hvor den eneste grund til de ikke hedder det samme, er af ophavsretsmæssige årsager (Kropp et al., 2008, s. 1). I dag anvendes opdaterede versioner, kaldet B-SAFER-2 og SARA:SV-2 (protect-international.com). Et eksempel på ændringer i disse er inddragelsen af offerrelaterede faktorer. SARA-V3 og B-SAFER-2 er oversat til dansk, hvor den danske oversættelse af B-SAFER-2 kaldes SARA:SV-2.

2 Afgrænsning med litteraturreview

Indledningsvis var det min antagelse, at det ville være tilstrækkeligt at besvare problemformuleringen gennem et litteraturreview, der skitserer en tidslinje for SARA-værktøjets udvikling og de tilhørende voldsforståelser. Det viste sig imidlertid, at den eksisterende litteratur om SARA kun i begrænset omfang beskæftiger sig eksplicit med voldsforståelser og definitioner af vold. På den baggrund udgør SARA-manualerne og interne vidensdokumenter datagrundlaget for analysen. Litteraturreviewet tjener dog stadig en vigtig funktion, da det understøtter metodevalget og tydeliggør relevansen af at fokusere på voldsforståelser i værktøjet. Samtidig bidrager det med et overblik over eksisterende forskning i SARA, og de primære tematikker, denne forskning beskæftiger sig med.

2.1 Fremgangsmåden

Da litteraturreviewet ikke kunne fokusere direkte på voldsforståelser, blev formålet i stedet at skabe overblik af forskningsområderne. Reviewet fik dermed en mere eksplorativ karakter med henblik på at afdække det forskningsmæssige landskab, som SARA indgår i. For at identificere relevant litteratur udvalgte jeg centrale søgeord. De primære søgetermer var *intimate partner violence* og *risk assessment tools*, suppleret med beslægtede synonymer. Søgningerne blev foretaget i større databaser som AUB og Google Scholar. Derudover blev sneboldsmetoden og værktøjet ConnectedPapers anvendt til at identificere yderligere relevante kilder ud fra specialets problemformulering (Coolican, 2019, s. 53). Senere i processen tilføjede jeg endnu et søgeord, og heri også en begrænsning, for mit litteraturreview: *Spousal Assault Risk Assessment*. Tilføjelsen skyldtes at der findes en lang række risikovurderingsværktøjer inden for vold i nære relationer (Nicholls et al., 2013, s. 87), hvilket gjorde det urealistisk at gennemføre et fyldestgørende review af dem alle med samme detaljegråd. Derudover ønskede jeg at fokusere på forskning, der specifikt omhandlede SARA, da specialet kun undersøger dette værktøj. Vurderingen af litteraturens relevans blev gjort på baggrund af titel og abstract. Jeg inkluderede studier, der udelukkende undersøgte SARA, samt studier hvor SARA indgik som ét blandt flere undersøgte værktøjer. Inkludering af forskning om andre værktøjer ville derfor være uden for specialets fokus og mindre tro mod problemformuleringen. Jeg gentog disse søgninger på forskellige datoer, og søgte også efter dansk forskning.

Udvælgelsen af litteratur varierede afhængigt af, sprog og hvordan SARA blev undersøgt. På grund af den store mængde engelsksproget forskning valgte jeg udelukkende at inkludere forskningsartikler. Den meget begrænsede danske litteratur nødvendiggjorde derimod inddragelse af rapporter og én afhandling. Meget engelsksproget litteratur fokuserede på psykometriske målinger, hvorfor der primært blev udvalgt metaanalyser og reviews, som giver overblik over den omfattende forskning på området. Derudover blev det første studie, der undersøgte SARA i denne sammenhæng – udarbejdet af Kropp og Hart (2000) – inkluderet. I forhold til øvrige forskningsområder blev litteraturen udvalgt på baggrund af, hvad der repræsenterede de overordnede temaer, som SARA var blevet undersøgt indenfor – hvor jeg havde dannet overblik af disse temaer forud udvælgelsen. Desuden prioriterede jeg at inkludere litteratur, som eksplicit angiver, hvilken version af SARA der undersøges. Det blev dog bemærket, at litteraturen sjældent skelner klart mellem SARA og SARA-V2, og ofte henvises der til begge versioner uden at præcisere hvilken der undersøges (eks. Belfrage et al., 2012; Dutton & Kropp, 2000). I dette litteraturreview forholder jeg mig derfor til den version, der eksplicit nævnes i det enkelte studie, selvom det i flere tilfælde er uklart, hvilken version der reelt er anvendt. Afslutningsvis er der inkluderet én tekst, som ikke direkte omhandler SARA, men i stedet risikokommunikation i vurdering af vold i nære relationer (Kropp, 2008). Teksten blev inkluderet fordi den er forfattet af en af SARA-værktøjets skabere og er det tætteste vi kommer på en undersøgelse af voldsforståelser.

2.2 Litteraturreview

Litteraturreviewet er inddelt i fire temaer, som afspejler de centrale forskningsområder for SARA-værktøjet. Disse områder er 1) psykometriske målinger, 2) værktøjets anvendelighed, 3) varierende populationer og 4) begrebsafklaring af risiko.

2.2.1 Psykometriske målinger

En væsentlig del af litteraturen har haft fokus på at undersøge SARA-værktøjets validitet og reliabilitet, da disse psykometriske egenskaber er afgørende for dets status som evidensbaseret redskab. Validitet refererer til, hvorvidt er måleinstrument faktisk måler det fænomen, det har til hensigt at måle – altså om operationaliseringerne i værktøjet stemmer overens med det undersøgte fænomen. Reliabilitet handler derimod om måleinstrumentets pålidelighed, det vil sige om værktøjet producerer konsekvente resultater af det samme fænomen (Coolican, 2019, s. 41–42).

Kropp og Hart (2000) var de første til at undersøge SARA-værktøjets psykometriske egenskaber. I deres studie vurderede forskellige fagpersoner – herunder tilsynsførende, behandlere og forskningsassistenter – risikoen for recidiv blandt mandlige voldsdømte ved hjælp af SARA (Kropp & Hart, 2000, s. 104–105). Reliabiliteten blev vurderet gennem interraterreliabilitet, som måler graden af enighed mellem fagpersoner om hvorvidt risikofaktorer er til stede. Analysen blev udført via en intraclass korrelationsanalyse (ICC), hvor denne viste en høj overensstemmelse mellem vurderinger ($ICC = .84$), selvom enkelte risikofaktorer varierede afhængigt af fagpersonernes faglige baggrund. Kropp og Hart påpegede at variationen muligvis skyldtes, at behandlerne er bedre rustet til at vurdere psykiske lidelser end eksempelvis tilsynsførende (2000, s. 108-109). Validiteten blev undersøgt ved at sammenligne SARA-scorer mellem forskellige grupper: partnervoldsdømte versus øvrige voldsdømte samt recidivister versus ikke-recidivister. Resultaterne viste, at SARA effektivt kunne skelne mellem grupperne, hvilket indikerer god kriterievaliditet. Ved sammenligningen af recidivister og ikke-recidivister fandt Kropp og Hart, efter kontrol for mulige confounders, at recidivister generelt scorede højere på risikofaktorer end ikke-recidivister (Coolican, 2019, s. 71; Kropp & Hart, 2000, s. 110–114). Afslutningsvis målte Kropp og Hart samtidighedsvaliditet, som viser hvorvidt værktøjet stemmer overens med lignende værktøjer. Samtidighedsvaliditeten var mere blandet, da kun nogle af SARA-værktøjets faktorer korrelerede signifikant med beslægtede måleinstrumenter (Kropp & Hart, 2000, s. 110–112). Samlet konkluderede Kropp og Hart, at SARA udviser tilfredsstillende reliabilitet og validitet, og dermed kan fungere som et pålideligt værktøj til risikovurdering af partnervold i både behandlings- og strafferetlige sammenhænge (2000, s. 114–115).

Der er efterfølgende lavet flere metaanalyser og -reviews, som præsenterer evidensen for SARA. Nicholls et al. (2013) gennemførte et review, hvor syv studier fra perioden 2000–2011 blev analyseret med fokus på SARA's psykometriske egenskaber. Studierne blev udført i Sverige, USA og Canada og omfattede mandlige gerningspersoner af vold i nære relationer (Nicholls et al., 2013, s. 119–124). To af studierne undersøgte interraterreliabilitet og rapporterede høje scorer ($ICC = .84$ og $.85$), hvilket indikerer stærk enighed mellem fagpersonerne. Særligt SARA-værktøjets konvergens- og prædiktiv validitet har været genstand for omfattende forskning. SARA viste moderate til høje signifikante korrelationer med andre

risikovurderingsværktøjer, hvilket understøtter konvergensvaliditeten. Den prædiktive validitet blev vurderet som moderat, men forfatterne understreger, at resultaterne bør tolkes med forsigtighed, da vurderingerne ikke nødvendigvis afspejler autentisk brug af værktøjet (Nicholls et al., 2013, s. 125–126).

Helmus og Bourgon (2011) gennemførte et kritisk review af SARA-V2 med særligt fokus på prædiktiv validitet. De identificerede 11 studier, som varierede betydeligt i metodologi, deltagerkarakteristika og fagpersonsprofiler. Forfatterne understreger derfor, at resultaterne bør fortolkes med forsigtighed, og at ikke alle valideringer nødvendigvis er anvendelige for SARA-V2 (Helmus & Bourgon, 2011, s. 70). I forhold til de samlede risikoniveauer for recidivisme viste estimaterne, at den prædiktive validitet (målt som AUC) varierede fra lav (.56) til høj (.87), hvilket placerer SARA på niveau med andre lignende risikovurderingsværktøjer (Helmus & Bourgon, 2011, s. 72–73). På baggrund af disse fund konkluderer forfatterne, at “the SARA is a defensible method for IPV risk assessment; however, users of the SARA (or any other scale, for that matter) should be cognizant of its strengths and limitations in order to guide their ethical and responsible use of the instrument” (Helmus & Bourgon, 2011, s. 73). Helmus og Bourgon efterlyser altså en større gennemsigtighed fra forfatterne af SARA, særligt i forhold til hvad SARA kan og *ikke* kan. Eksempelvis bør Kropp & Hart være mere eksplicite omkring, at meget evidens er baseret på samples bestående af hvide mænd i alderen 30–40 år, hvilket begrænser overførbareheden til andre grupper (Helmus & Bourgon, 2011, s. 73).

Flere studier har undersøgt de psykometriske egenskaber ved andre SARA-værktøjets versioner. Et systematisk review og metaanalyse af van der Put et al. undersøgte prædiktiv validitet på tværs af risikovurderingsværktøjer, hvor formålet var at sammenligne aktuariske værktøjer og strukturerede professionelle vurderingsværktøjer (2019, s. 101). Ud af 54 studier omhandlede 15 af dem SARA og B-SAFER. SARA vurderes som et af de bedst kvalitetssikrede værktøjer med moderat prædiktiv validitet ($AUC = .64$), mens B-SAFER viste lavere prædiktiv validitet ($AUC = .60$) og havde et mere begrænset forskningsgrundlag (van der Put et al., 2019, s. 111, 113).

Hilton et al. undersøgte interraterreliabilitet og intern konsistens for SARA, SARA-V3 og B-SAFER i en canadisk politisammenhæng (2021, s. 161). Alle tre værktøjer viste generelt god interraterreliabilitet ($ICC = .70-.83$), men én subskala i B-SAFER (“recent”-

tidskategoriseringen) viste tilfredsstillende resultater ($ICC = .22$). Den interne konsistens, målt med Chronbachs α , var dog tilfredsstillende på tværs af versionerne ($\alpha = .66-.89$) (Hilton et al., 2021, s. 163–166).

Derudover udførte Allard et al. (2024) et systematisk review af psykometriske egenskaber i SARA og SARA-V3 baseret på 28 studier fra 1997–2022. Kun tre studier undersøgte SARA-V3, hvor resten undersøgte SARA (Allard et al., 2024, s. 3779–3782). De fandt overvejende positive resultater for SARA, især hvad angår konvergensvaliditet, prædiktiv validitet og interraterreliabilitet. Dog var reliabilitet generelt mindre undersøgt, og resultaterne for intern konsistens var moderate og inter-item korrelation var lav (Allard et al., 2024, s. 3785, 3789). For SARA-V3 var forskningsgrundlaget begrænset, og de få studier indikerede lavere reliabilitet og validitet sammenlignet med tidligere versioner. Forfatterne anbefaler derfor forsigtighed ved brug af SARA-V3 og fremhæver behovet for mere forskning, især med større variation i samples og med mere fokus på økologisk validitet (Allard et al., 2024, s. 3791–3793).

2.2.2 Brugen af SARA

Forskningen i SARA og dets versioner rækker ud over psykometriske målinger og omfatter også undersøgelser af værktøjets anvendelighed i forskellige kontekster. Et studie af Belfrage et al. (2012) evaluerede SARA-værktøjets effektivitet i tre svenske politikredse ved at analysere 429 risikovurderinger foretaget i sager om vold i nære relationer. Fokus var på, om SARA kunne understøtte politiets anbefalinger til risikohåndtering samt forudsige recidiv (Belfrage et al., 2012, s. 61–62). Sample bestod af mandlige gerningspersoner og kvindelige ofre, eftersom forfatterne frasorterede sager med kvindelige voldsudøvere (Belfrage et al., 2012, s. 62). Resultaterne viste, at politiet i højere grad anbefalede intervention og håndteringsstrategier i sager klassificeret som høj risiko, og at recidiv var forbundet med høje SARA-scorer. Sammenhængen blev delvist medieret af politiets håndteringsanbefalinger. Belfrage et al. konkluderer, at SARA er et effektivt redskab i politisammenhæng, både til vurdering og håndtering af risiko (2012, s. 64–66).

Selvom SARA generelt har opnået positive resultater i psykometriske målinger, har flere studier også fremhævet metodiske svagheder. Udover psykometriske målinger, præsenterer Helmus og Bourgon (2011) i deres kritiske review også analyser af værktøjets risikofaktorer og kodningssystem (Helmus & Bourgon, 2011, s. 65). Flere studier i reviewet påpeger, at ikke alle risikofaktorer i SARA er stærke prædiktorer for recidivisme. Blandt andet

viste et studie af Wong og Hisashima (2008), at kun 7 ud af 20 faktorer var signifikant forbundet med tilbagefald i vold i nære relationer. Helmus og Bourgon understreger derfor behovet for at tydeliggøre, hvilke faktorer der er designet til at forudsige recidiv, og hvilke der primært skal understøtte risikohåndtering (2011, s. 67–68). Desuden rejses der kritik af 3-point-kodningssystemet, som anvendes på alle risikofaktorer. Reviewet fremhæver, at systemet ikke er egnet til samtlige 20 risikofaktorer. Nogle risikofaktorer fremstår som dikotome, hvilket blandt andet fremgår af et studie af Grann og Wedin (2002), hvor risikofaktoren om tidligere vold mod andre, næsten udelukkende blev kodet som enten laveste eller højeste score. På denne baggrund argumentere Helmus og Bourgon for, at visse risikofaktorer bør kodes med et 2-point-system frem for et 3-point-system (2011, s. 68).

Derudover findes der undersøgelser, der specifikt omhandler anvendelsen af SARA-værktøjet i Danmark. Lev uden Vold (levudenvold.dk) har gennemført undersøgelser med fokus på at forstå brugen af værktøjet i Danmark, samt præsentere forskellige risikoværktøjer generelt. Udover at SARA:SV anvendes af politiet, anvendes det også af organisationer som Dansk Stalking Center og Danner, mens Dialog mod Vold benytter den oprindelige SARA-version i deres udredningsarbejde (Volsing & Knudsen, 2018, s. 26; Weih et al., 2019, s. 22, 35). Disse undersøgelser fremhæver, at SARA er internationalt validerede, men at der mangler danske studier, som undersøger værktøjets anvendelighed i en national kontekst (Volsing & Knudsen, 2018, s. 5, 38; Weih et al., 2019, s. 8). Dette understøttes af Socialstyrelsens notat om risikovurderingsværktøjer, hvor det fremgår, at organisationer anvender værktøjerne forskelligt. Eksempelvis havde Lev uden Vold i 2020 begrænset praktisk erfaring med værktøjet. Angående Dialog mod Vold nævnes det, at de “benytter SARA til risikohåndtering nærmere end til risikovurdering, og lader sig særligt inspirere af værktøjets risikofaktorer og -scenarier i behandlingen af voldsudøvere” (Socialstyrelsen, 2022b, s. 4). Undersøgelsen viser desuden, at aktørerne generelt er positive over for værktøjet, blandt andet på grund af dets grundighed og evne til at skabe et fælles sprog i organisationen. Afslutningsvis peger Socialstyrelsen på behovet for en mere systematisk undersøgelse med fokus på afprøvning og fortolkninger af værktøjet i en dansk kontekst (Socialstyrelsen, 2022b, s. 5, 7).

En undersøgelse foretaget af specialestuderende i 2023 fokuserede nemlig på anvendelsen af risikovurderingsværktøjer i Danmark, særligt i relation til partnervold. Her indgik både SARA:SV og SARA-V3 som centrale elementer. Resultaterne viste blandt andet,

at SARA-værktøjerne primært anvendes, når fagpersonerne vurderer dem som relevante – typisk i sager, hvor der er usikkerhed om situationens karakter, eller hvor der er mistanke om eskalerende vold (Kaare et al., 2023, s. 79–82). Desuden blev SARA-V3 omtalt som tidskrævende hvilket ofte medførte, at vurderinger i stor grad blev baseret på faglige skøn og erfaring (Kaare et al., 2023, s. 84). Resultaterne blev sammenlignet med en britisk evaluering af brugen af SARA-V3 inden for diverse politikredse, som ligeledes påpegede, at værktøjet blev anvendt inkonsekvent, var ressourcekrævende og blev derfor vurderet som uhensigtsmæssig i den pågældende kontekst (Kaare et al., 2023, s. 96-97).

2.2.3 SARA og varierende populationer

Helmus og Bourgon (2011) fremhæver, at SARA-manualen ikke tydeliggør, hvilken population værktøjet er tiltænkt. Det fremgår eksempelvis ikke, om det er egnet til både mandlige og kvindelige gerningspersoner, eller om der er aldersmæssige begrænsninger (Helmus & Bourgon, 2011, s. 68-69). Dette er problematisk, da valideringsstudier primært er baseret på ensartede samples i forhold til alder, køn og race. Dette ses tydeligt i deres review, hvor kun to ud af 11 studier inkluderede kvindelige gerningspersoner (Helmus & Bourgon, 2022, s. 69).

Storey og Strand (2013) adresserer denne skævhed ved at undersøge B-SAFER's anvendelighed på svenske kvinder dømt for vold i nære relationer. Ved at sammenligne deres resultater med Belfrage & Strands studie fra 2008 om mandlige gerningspersoner, konkluderede de, at mænd generelt scorede højere på 13 ud af 15 risikofaktorer. Kvinderne scorede derimod højest på faktorer der vedrørte deres ofre – som i dette studie udelukkende var mænd (Storey & Strand, 2013, s. 966–976). Samlet set blev mænd vurderet til højere risiko, men kvinder opnåede tilsvarende risikoniveauer trods lavere tilstedeværelse af risikofaktorer. Eksempelvis blev kvinder med en gennemsnitlig score på 4,6 vurderet til et moderat risikoniveau, mens mændene med samme risikoniveau havde et gennemsnit på 8,5. På trods af denne forskel konkluderer Storey og Strand, at B-SAFER kan anvendes på kvinder, men at værktøjet ikke er lige så tilfredsstillende sammenlignet med anvendelsen på mænd (Storey & Strand, 2013, s. 977).

Et nyere studie af Hogan og Corăbian undersøger etniske forskelle i brugen af SARA-V3 (2024, s. 341–342). De fandt, at dømte med indfødt canadisk baggrund blev vurderet til højere risiko for recidiv end hvide, selv efter kontrol for kriminalhistorik og andre baggrundsvariabler (Hogan & Corăbian, 2024, s. 344–345). Resultaterne peger på potentielle

skævheder i vurderingerne og understreger behovet for større opmærksomhed på etnicitet i valideringen af risikovurderingsværktøjet.

2.2.4 Litteratur med fokus på begrebsafklaring

Som tidligere påpeget ses der stort set ingen litteratur, som fokuserer på at afklare centrale voldsforståelser i SARA-værktøjet. Det nærmeste man kommer, er debatten om risikokommunikation. Kropp (2008) bidrager til diskussionen ved at understrege, at risiko er et komplekst og flerdimensionelt begreb, som påvirkes af kontekstuelle faktorer såsom voldens alvor, hyppighed og karakter. Disse forhold har betydning for både risikovurderingen og de nødvendige håndteringsstrategier (Kropp, 2008, s. 202–203). Han fremhæver desuden forskellige former for vold, som er inkluderet i B-SAFER – herunder handlinger, trusler og attituder – som centrale risikofaktorer. Disse ledsages af definitioner, som tydeliggør, hvordan fysisk vold, trusler og attituder skal forstås i B-SAFER. Eksempelvis præciseres det, at fysisk vold ikke nødvendigvis skal være fuldbyrdet (Kropp, 2008, s. 203-204). Dette er et af de få steder i SARA-litteraturen, hvor der eksplicit præsenteres klare definitioner af centrale voldsformer.

2.2.5 Opsummerende

Dette litteraturreview fremhæver SARA-værktøjets forankring i en evidensbaseret tilgang, hvilket afspejles i den omfattende forskning i dets psykometriske egenskaber. Overordnet tegner studierne et positivt billede af evidensgrundlaget, idet SARA generelt opnår god validitet og reliabilitet og dermed lever op til de evidensbaserede standarder, det bygger på. Dog peger enkelte studier på, at resultaterne er mindre entydige, når man ser nærmere på specifikke risikofaktorer, kodningsprocessen, de reviderede versioner samt anvendelsen på varierende populationer. Hvad angår begrebsafklaring, findes der kun få bidrag af P. Randall Kropp, som diskuterer risikobegrebet og introducerer definitioner af voldsformer i B-SAFER. Der mangler imidlertid en eksplicit teoretisk stillingtagen til, hvilke voldsforståelser der ligger til grund for SARA-værktøjet.

2.3 Endelige afgrænsning

De konkrete ændringer, der er foretaget på tværs af revisionerne af SARA og de tilhørende versioner, er ikke klart beskrevet i den eksisterende litteratur. Kun få studier bidrager delvist til en forståelse af udviklingen, idet de præsenterer et overblik af risikofaktorer i SARA, B-SAFER

og SARA-V3 (Allard et al., 2024, s. 3779; Helmus & Bourgon, 2011, s. 67; Kropp, 2008, s. 204). Helmus og Bourgon (2011) redegør desuden for rationalerne for udviklingen af SARA-værktøjet, hvilket dette speciale søger at undersøge nærmere. Samme redegørelse af grundlag for udviklingen af eksempelvis SARA-V3, er dog ikke belyst. Derfor udgør en kortlægning af udviklingen i SARA-værktøjet et centralt element i dette speciale. Denne udvikling er supplement for at undersøge, hvorvidt – og i så fald hvordan – voldsforståelser i værktøjet, har udviklet sig over tid. Analysen vil derfor fokusere på at identificere de underliggende perspektiver på voldens tilstedeværelse – altså hvorfor vold opstår og eksisterer – som kan spores i Kropp og Harts valg af risikofaktorer og begrebsafklaringer i manualerne, selv når disse ikke eksplicit italesættes (Kuckartz & Rädiker, 2023, afs. 1.4). En sådan analyse bidrager med en dybere indsigt, end Kropps mere pragmatiske beskrivelse af voldsformer.

Denne indsigt er væsentlig i lyset af Helmus og Bourgons pointe om, at “[a]s part of the ethical and responsible practice of risk assessment, professionals should be able to justify their choice of one risk scale over others [...]” (Helmus & Bourgon, 2011, s. 65). Kropp og Hart bidrager med empirisk forskning, som kan hjælpe fagpersoner om valget af risikovurderingsværktøj. Dette speciale søger at udvide disse indsigter ved at belyse de implicitte voldsforståelser i SARA, med henblik på at styrke det faglige grundlag for fagpersoner, der anvender værktøjet i praksis.

3 Metode

Jeg vil i foreliggende afsnit præsentere den anvendte metode og datagrundlaget for at tydeliggøre, hvordan problemformuleringen ønskes at blive besvaret. Specialet baserer sig på en kvalitativ teorifokuserede indholdsanalyse af SARA-værktøjet og dets tilhørende versioner. Datagrundlaget omfatter SARA-manualer, relevante vidensdokumenter og førstehåndsberetninger fra forfatterne. På baggrund heraf vil jeg præsentere værktøjets udvikling og identificere voldsforståelserne. For at støtte identificeringen har jeg forud analysens begyndelse udvalgt tre perspektiver på vold, som – sammen med teori om risikotænkning – danner rammen for analysen.

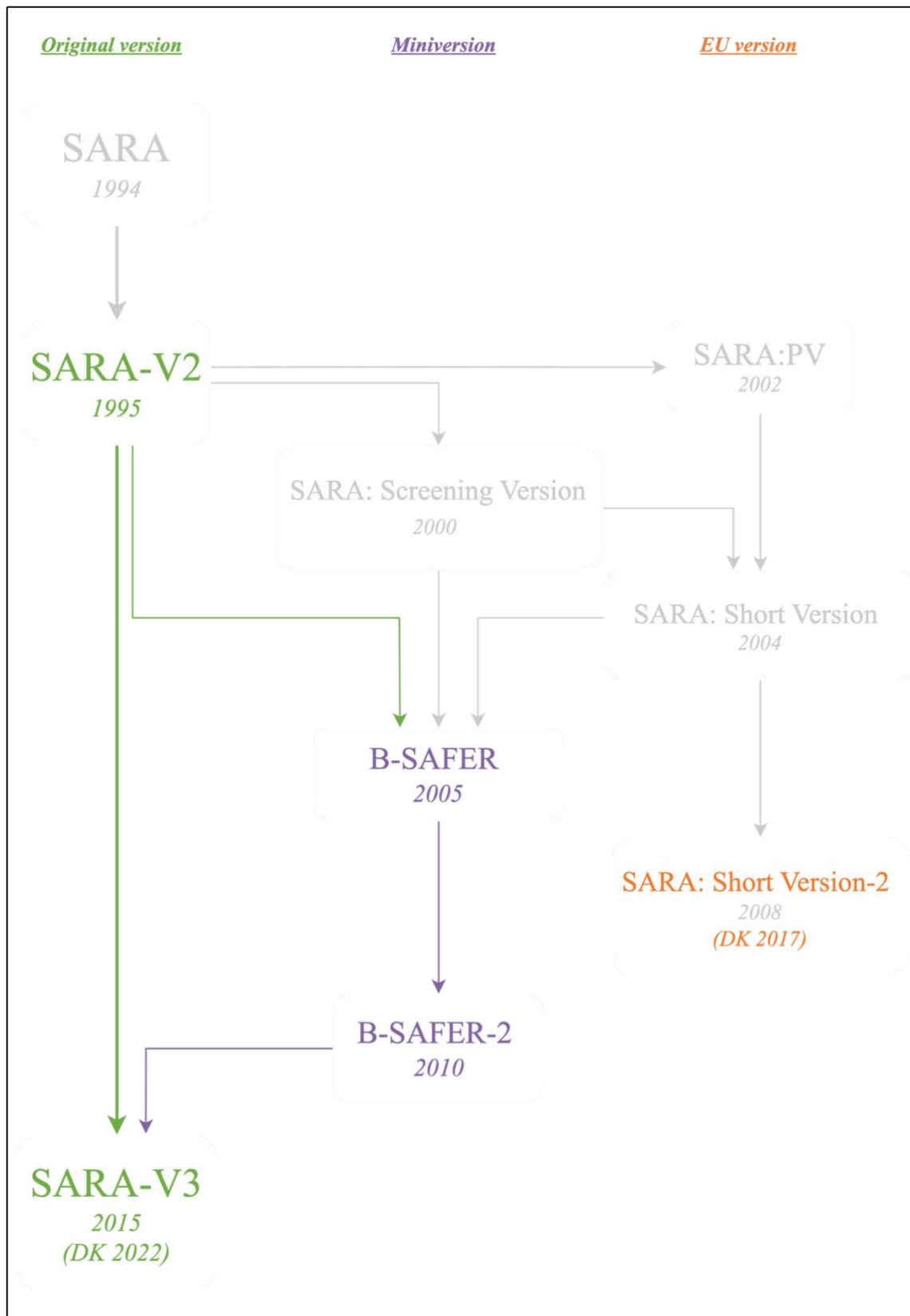
3.1 Dataindsamling

For at besvare problemformuleringen er det ideelt at analysere samtlige oversættelser og versioner af SARA. Dette kræver adgang til manualer og andet materiale, der grundigt og udtømmende beskriver versionerne. I dette materiale er SARA ikke nødvendigvis genstand for forskningsmæssig interesse, men i stedet er det materiale som direkte understøtter det praktiske brug af SARA. Af hensyn til sprogbarrierer og begrænsede ressourcer afgrænses analysen til de engelsksproget og danske versioner. De svenske udgaver er derfor fravalgt, selvom de har haft betydning for udviklingen af miniversionerne. Derudover fokuseres der udelukkende på komplette versioner, hvorfor arbejdsskemaer og ufuldstændige udgaver – herunder SARA: Screening Version – er udeladt. Det ønskværdige datagrundlag består derfor af følgende versioner: SARA, SARA-V2, SARA-V3, B-SAFER, B-SAFER-2 og SARA:SV-2.

Kendskabet til de canadiske manualer blev opnået gennem litteraturreviewet, hvor sneboldmetoden blev anvendt til at identificere relevante referencer. Tre af manualerne (SARA-V2, SARA-V3 og B-SAFER-2) kunne købes via protect-international.com, dog var der andre versioner som ikke kunne tilgås offentligt – herunder SARA og B-SAFER. Derfor kontaktede jeg relevante gatekeepers, P. Randall Kropp og Stephen D. Hart, med henblik på at anmode om adgang til manualerne (Blaikie, 2009, s. 22). Jeg anmodede om syv dokumenter via e-mail til Stephen D. Hart. Af etiske hensyn blev formålet med specialet tydeliggjort, og det blev understreget, at materialet ikke ville blive anvendt i praksis. Stephen D. Hart imødekom anmodningen og gav adgang til seks af de syv dokumenter via en delt mappe på datto.com. Fem af disse blev udvalgt som datagrundlag for analysen (Kropp et al., 1995, 1999, 2005, 2010;

Kropp & Hart, 2015). Den originale SARA-manual fra 1994 var ikke tilgængelig i digital form, hvorfor SARA-V2 (Kropp et al., 1995) anvendes som udgangspunkt for analysen. Når dette blev en realitet, valgte jeg at spørge Stephen D. Hart og P. Randall Kropp, om de kunne beskrive forskellene, hvor det efter deres udsagn kun drejer sig om “clarification of language” (S.D. Hart, e-mailkorrespondance, d. 26/5/25). De danske dokumenter blev indhentet via aktindsigt hos henholdsvis Socialstyrelsen og Rigspolitiet, som har stået for oversættelserne af SARA-V3 og SARA:SV-2. Figur 2 viser hvilke SARA versioner vil blive analyseret i dette speciale.

Figur 2: SARA versioner repræsenteret i dataen

3.1.1 Dokumenter

For at skabe overblik af materialets karakter og formål er dokumenterne inddelt i to kategorier: manualer og vidensdokumenter. Manualerne udgør de primære kilder, da de indeholder retningslinjer for, hvordan SARA skal anvendes i praksis. Vidensdokumenterne supplerer manualerne ved at beskrive SARA's udvikling eller ved at rekonstruere manualerne i alternative formater. På baggrund af de tidligere beskrevne udvælgelseskriterier er i alt ni dokumenter inkluderet i analysen: syv manualer, ét vidensdokument og ét dokument, der kombinerer begge elementer. En oversigt af disse fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Dataoversigt af dokumenter

Dokument	Version(er)	Type	Sprog
1) Kropp, P. R., Hart, S. D., Webster, C. W., & Eaves, D. (1995). <i>Manual for the Spousal Assault Risk Assessment Guide (2nd ed.)</i> . Vancouver: British Columbia Institute on Family Violence (76 s)	SARA-V2	Manual	EN
2) Kropp, P. R., Hart, S. D., Webster, C. D., & Eaves, D. (1999). <i>Manual for the Spousal Assault. Risk Assessment Guide (3rd ed.)</i> . Toronto, Canada: Multi-Health Systems (58 s)	SARA-V2	Manual	EN
3) Kropp, P. R., & Hart, S. D. (2004). <i>The Development of the Brief Spousal Assault Form for the Evaluation of Risk (B-SAFER): A Tool for Criminal Justice Professionals</i> . Research and Statistics Division (72 s)	B-SAFER (SARA:SV) (SARA:PV)	Videns- dokument & manual	EN
4) Kropp, P. R., Hart, S. D., & Belfrage, H. (2005). <i>Brief spousal assault form for the evaluation of</i>	B-SAFER	Manual	EN

<i>risk (B-SAFER): User manual. Vancouver, Canada: Proactive Resolutions (80 s)</i>				
5)	Kropp, P. R., Hart, S. D., & Belfrage, H. (2010). <i>Brief spousal assault form for the evaluation of risk (B-SAFER). Version 2. User manual. Vancouver, Canada: Protect International Risk and Safety Services Inc. (68 s)</i>	B-SAFER-2	Manual	EN
6)	Kropp, P. R., & Hart, S. D. (2015). <i>SARA-V3: User manual for version 3 of the spousal assault risk assessment guide. ProActive Resolutions (151 s)</i>	SARA-V3	Manual	EN
7)	Kropp, P. R., Belfrage, H. & Hart, S. D. (2008/2017). <i>Vurdering af risiko for samlivsrelateret vold. SARA:SV. Brugervejledning (version 2). Dansk Oversættelse Af Rigspolitiet, Nationalt Forebyggelsescenter i 2017 (73 s)</i>	SARA:SV-2	Manual	DK
8)	Kropp, P. R. & Hart, S. D. (2015/2022). <i>SARA-V3. Brugermanual for Version 3 af risikovurdering ved partnervold. Dansk oversættelse af Socialstyrelsen i 2022 (180 s)</i>	SARA-V3	Manual	DK
9)	Socialstyrelsen (2022a). <i>Bilag 3. Operationalisering af faktorerne, motivatorer, disinhibitorer og destabilisatorer (SARA-V3) (13 s)</i>	SARA-V3	Videns-dokument	DK

Jeg vil kort klargøre, at der er to dokumenter som vedrører SARA-V2, udgivet i henholdsvis 1995 og 1999. Udgaven fra 1999 er en specialudgave udviklet i samarbejde med Multi-Health Systems (MHS) med henblik på distribution via deres platform. MHS er en nordamerikansk organisation, der udvikler vurderingsværktøjer til en bred vifte af formål – herunder ledelsesvurderinger, diagnostiske redskaber og kognitive tests (mhs.com). Selvom SARA ikke

længere udbydes af MHS, er denne version relevant, da den indeholder tilføjelser, som adskiller sig væsentligt fra den oprindelige 1995-udgave og potentielt kan påvirke forståelsen af voldsbegrebet. Ud over de efterspurgte manualer inkluderede Stephen D. Hart også en rapport med et udkast til B-SAFER-manualen (Kropp & Hart, 2004). Dokumentet er centralt for analysen, da det detaljeret beskriver overgangen fra SARA til B-SAFER. Der er væsentlige forskelle mellem 2004- og 2005-versionerne af B-SAFER, hvilket begrundes inddragelsen af begge dokumenter.

Via aktindsigt modtog jeg desuden tre danske dokumenter: to manualer og ét vidensdokument (Kropp et al. 2008/2017; Kropp & Hart 2015/2022; Socialstyrelsen 2022a). Vidensdokumentet er et bilag til den danske SARA-V3-manual og indeholder anbefalinger til teoretiske perspektiver, der stammer fra brugermanualen til PATRIARK-V2 – et risikovurderingsværktøj til æresrelateret vold, også udviklet af P. Randall Kropp og Stephen D. Hart (Socialstyrelsen, 2022a, s. 2). Den danske version af SARA:SV-2 er en oversættelse af den svenske version af 2008, hvilket udgør den svenske udgave af B-SAFER-2 fra 2010 (Kropp et al., 2008/2017). Forskelle mellem den danske og den canadiske version kan derfor ikke nødvendigvis tilskrives bevidste ændringer, men kan skyldes udeladelser i den svenske forgænger. Ikke desto mindre er forskellen mellem B-SAFER-2 og den danske SARA:SV-2 relevante, da de kan afspejle nationale eller kulturelle variationer i anvendelsen af værktøjet – selv når udgangspunktet er fælles. Dog, betyder dette at jeg i analysen ikke kalder det konkrete *ændringer*, men blot kalder det forskelle mellem B-SAFER-2 og dansk SARA:SV-2.

3.1.2 Kontakt med Stephen D. Hart

Ud over analysen af manualer og vidensdokumenter blev det vurderet relevant at søge førstehåndsindsigt fra forfatterne af SARA-værktøjet. Formålet var at opnå unik viden om eventuelle bevidste eller ubevidste valg i udviklingen, særligt i relation til voldsforståelser og metodiske fravalg (Tanggaard & Brinkmann, 2020, s. 34). Derudover ville forfatterne kunne opklare uklarheder vedrørende SARA-versionerne og deres sammenhæng. Efter at have etableret kontakt med Stephen D. Hart spurgte jeg, om jeg måtte kontakte ham via mail, hvis jeg fik brug for yderligere baggrundsviden eller hvis jeg havde spørgsmål i løbet af analysen. Dette sagde han ja til samt gav samtykke til, at jeg kunne inkludere hans udtalelser i specialet (pr. mail d. 26/3/25).

Et planlagt interview blev dog ikke realiseret grundet tids- og ressourcebegrænsninger, hvorfor det ikke var muligt at udarbejde en velargumenterede og velplanlagt interviewguide med fokus på voldsforståelser (Mason, 2002, s. 43–44; Tanggaard & Brinkmann, 2020, s. 44–47). Det blev i stedet prioriteret at gennemføre en grundig indholdsanalyse af dokumenterne, som udgør de primære kilder til forståelsen og anvendelsen af SARA. Denne tilgang blev vurderet som metodisk mere hensigtsmæssig, da manualerne afspejler det konkrete værktøj som fagpersoner anvender i praksis. Et interview alene ville ikke kunne give samme dybdegående indsigt, og der ville desuden være risiko for genkaldelsesproblemer, da spørgsmålene blandt andet ville omhandle beslutninger truffet for flere årtier siden (Olsen, 2006, s. 46). Ud fra disse overvejelser blev det vurderet, at indholdsanalyse af dokumenterne kunne bidrage til en tilstrækkelig besvarelse af problemformuleringen.

Kontakten blev i stedet anvendt til at afklare uklarheder og spørgsmål angående praktiske beslutninger, hvorfor jeg primært spurgte ind til fravalg og valg i udviklingen af manualerne. Disse spørgsmål var datadrevne, direkte, og udsprang af en grundig gennemgang af materialet, hvilket muliggjorde en kritisk stillingstagnung til svarene og muligheden for at spørge ind til eventuelle inkonsistenser eller modstridende udtalelser (Tanggaard & Brinkmann, 2020, s. 48, 55–56).

3.2 Analysestrategi

Analysen baseres på en kvalitativ teorifokuseret indholdsanalyse, hvor dataen undersøges med udgangspunkt i tre udvalgte teoretiske perspektiver. En indholdsanalyse er en systematisk metode til at analysere betydningen af tekstmateriale ved at opdele det i mindre delelementer. Kuckartz og Rädiker (2023) beskriver disse delelementer overordnet som *kategorier*. Denne tilgang er tæt forbundet med hermeneutiske principper, hvor forståelsen af helheden forudsætter en forståelse af delene – i dette tilfælde kategorierne (Kuckartz & Rädiker, 2023, afs. 1.8, 1.10).

I denne sammenhæng anvendes en *strukturerende kvalitativ indholdsanalyse*, hvor både teoretiske og faktuelle kategorier indgår (Kuckartz & Rädiker, 2023, afs. 2.2). De teoretiske kategorier er udviklet *a priori*, hvilket vil sige, at de er defineret på forhånd – uafhængigt af det konkrete materiale – og baseret på eksisterende begrebsrammer og logikker (Kuckartz og Rädiker, 2023, afs. 3.1). Disse logikker uddybes nærmere i afsnit 3.3.3. Samtidig suppleres analysen med en induktiv kategoriudvælgelse, hvor faktuelle kategorier identificeres gennem en indledende gennemgang af dokumenterne med henblik på at opnå overblik og skabe

en grundlæggende forståelse af dokumenternes indhold og udvikling over tid (Kuckartz & Rädiker, 2023, afs. 3.3).

Analyseprocessen bestod af fire faser. Først blev materialet indledningsvist kodet, hvor de faktuelle kategorier blev etablerede. Da SARA-V2 fra 1995 udgjorde analysens udgangspunkt, blev dette dokument analyseret først, efterfulgt af de øvrige dokumenter i kronologisk rækkefølge. I anden fase blev materialet gennemgået med fokus på at identificere underliggende voldsforståelser. Denne kodningsrunde var begrebsdreven, hvor tre teoretiske perspektiver på vold udgjorde de teoretiske kategorier (Tanggaard & Brinkmann, 2020, s. 56). Da Kropp og Hart sjældent ekspliciterer deres teoretiske grundlag i manualerne, blev analysen primært baseret på de rationaler, der ledsager risikofaktorerne. Rationalerne giver ofte indirekte indsigt i hvordan vold skal forstås i de forskellige versioner (Kuckartz & Rädiker, 2023, afs. 1.4). Et eksempel på, hvordan rationaler kan afsløre underliggende voldsforståelser, ses i risikofaktor #1 i B-SAFER, som omhandler generelle voldelige handlinger. Her fremhæves en mulig sammenhæng til tillærte mønstre fra opvæksten, herunder erfaringer med vold i familien (Kropp et al., 2005, s. 16). Selvom en teoretisk ramme ikke ekspliciteres, afspejler rationalet alligevel en vis forståelse af hvorfor man udøver vold mod en partner. Dette betyder også at enslydende risikofaktorer på tværs af manualer ikke nødvendigvis bygger på samme forståelse. Eksempelvis omtales en tilsvarende risikofaktor i SARA-V3 uden reference til familiedynamikker eller barndomserfaringer (Kropp & Hart, 2015, s. 38), hvorfor risikofaktorerne ikke understøtter samme voldsforståelse, som dens forgænger. I nogle tilfælde er rationalerne så overfladiske, at voldsforståelser ikke kan identificeres, mens andre enkelte faktorer kan rumme flere perspektiver.

Tredje fase bestod i at strukturere de analytiske pointer i et samlet dokument, som fungerede som disposition for den endelige analyse. Her blev centrale observationer og refleksioner uddybet for alle ni dokumenter. I fjerde og sidste fase blev analysen formidlet skriftligt. Da læseren ikke har adgang til dokumenterne, blev der lagt vægt på transparens i præsentation; derfor præsenteres udtalelser fra dokumenterne i deres fulde form. Dette er i overensstemmelse med kvalitetskriterierne, som senere præsenteres (afsnit 3.3.2), og gør det muligt for læser at vurdere fortolkningernes legitimitet. Forfatterens referencer midt i sætninger er udeladt og markeret med “[...]” af hensyn til læsevenlighed. Visse begreber gengives på

originalsprog, da en oversættelse ikke ville kunne sikre en tilstrækkelig forståelse – særligt i relation til risikofaktorkategorier og canadiske juridiske kontekster.

3.3 Metodisk refleksion

Som led i dataindsamlingen og -udvælgelsen har det været en central prioritet at sikre, at materialet er udvalgt så det kan understøtte en fyldestgørende besvarelse af problemformuleringen (Mason, 2002, s. 24–30). Disse refleksioner er væsentlige at tydeliggøre, da de forklarer rationalet bag det valgte design og teori. Derudover er det relevant at diskutere, hvordan jeg har forholdt mig til de klassiske forskningsetiske og kvalitetssikringsmæssige hensyn i specialet (Mason, 2002, s. 38–43).

3.3.1 Valg af design

Problemformuleringen rummer to centrale perspektiver: *udvikling* og *(volds)forståelse*. Inklusionen af udviklingsperspektivet afspejler en antagelse om, at risikovurderingspraksis – herunder SARA – har gennemgået ændringer over tid. Dette understøttes af de gentagne revisioner af værktøjet, som i sig selv indikerer, at indhold har været genstand for forandring. Ud fra en hermeneutisk tilgang antages det at forståelse tilegnes gennem indlevelse i andre menneskers oplevelser, hvori ens verdensanskuelse har indflydelse på dette. Derudover er det vigtigt at anerkende temporaliteten ved forståelsen, da forståelse påvirkes af historisk kontekst (Andersen & Koch, 2015, s. 213–215; Brinkmann, 2015, s. 77). Dette understøtter, at forståelsen af vold er dynamisk, og er begrebsdannelsen omkring fænomenet har varieret gennem historien (Helweg-Larsen, 2012, s. 10–11; Weih et al., 2019, s. 11). Hermed er det meningsfuldt at analysere, hvordan disse forståelser afspejles i SARA-værktøjets formuleringer.

Med disse pointer in mente betyder det, at en kvalitativ teorifokuserede indholdsanalyse med et hermeneutisk udgangspunkt er velegnet. Hermeneutikken anerkender både forståelsens temporalitet og nødvendigheden af dybdegående indsigt i psykologiske fænomener, herunder menneskelig handlen, som opnås gennem genoplevelse og fortolkning (Andersen & Koch, 2015, s. 213–214). Da SARA netop har til formål at forudsige menneskelig adfærd, er det oplagt at undersøge værktøjet ud fra dette perspektiv. En hermeneutisk tilgang muliggør en dybdegående analyse af, hvordan vold forstås og operationaliseres i SARA – og hvordan dette har ændret sig over tid.

Derudover fungere den hermeneutiske tilgang som et kritisk modperspektiv til den evidensbaserede tankegang, som SARA er udviklet ud fra. Evidensbaserede værktøjer tilstræber standardisering og generaliserbarhed på tværs af populationer (Nielsen & Tanggaard, 2018, s. 199-200). Dette er også SARA's ambition, da det beskrives som et værktøj, der kan anvendes på alle voksne (Kropp et al., 2005, s. 7). Denne ambition udfordres imidlertid af voldens dynamiske karakter og af, at forståelsen af vold har ændret sig over tid. Når SARA anvendes i forskellige kulturelle kontekster, kræver det oversættelse og tilpasning, hvilket uundgåeligt indebærer fortolkningsmæssigt arbejde fra oversætterens side. I oversættelsesprocessen er det derfor klart, at kultur påvirker, hvordan begreber forstås og oversættes. Eksempelvis har visse ord ikke direkte ækvivalenter på tværs af sprog. Det betyder, at oversættelser altid indebærer kompromiser i forhold til, hvor tro de er mod originalteksten (Andersen & Koch, 2015, s. 210).

Denne sproglige og kulturelle kompleksitet gør standardisering til en udfordrende proces. Det er naturligt, at evidensbaserede praksisser hele tiden justeres, fordi den skal bygge på den nyeste viden. Men hver gang praksis ændres – eksempelvis gennem oversættelser eller ændringer af begreber – udfordres dens status som evidensbaseret. Selv små ændringer kan påvirke, hvordan værktøjet virker, og derfor kræver de nye undersøgelser og valideringer (Nielsen & Tanggaard, 2018, 199-200). Samtidig kan det være nødvendigt at tilpasse værktøjet til lokale forhold og kulturelle forskelle. Om sådanne tilpasninger er sket, er et vigtigt spørgsmål i denne analyse – og det viser, hvorfor det er relevant at analysere både engelsksprogede manualer og de danske oversættelser.

3.3.2 Kvalitet og etik i kvalitative undersøgelser

I kvalitativ forskning er det ikke hensigtsmæssigt at efterstræbe kvalitetskriterier som i kvantitativ forskning, da den kvalitative metodes karakter, betyder at validitet og reliabilitet ikke kan opnås i samme omfang (Riis, 2018, s. 346). I stedet sikres kvalitet gennem metodisk transparens, hvorfor refleksion over metodiske til- og fravalg er værdifuldt. Det indebærer yderligere en bevidsthed om de fortolkningsmæssige udfordringer, der kan opstå. Et vedvarende refleksivt niveau er derfor centralt for at vurdere undersøgelsens pålidelighed og autenticitet i undersøgelsen (Riis, 2018, s. 354, 359–360).

Min rolle som fortolker har derfor også betydning for analysen af SARA. Hermeneutikeren Wilhelm Dilthey påpeger nemlig, at enhver fortolkning har “spor efter fortolkerens eget liv”

(Andersen & Koch, 2015, s. 216). Jeg er således formet af kulturelle, samfundsmæssige og politiske kontekster, hvilket påvirker min læsning af både ældre og nyere dokumenter (Andersen & Koch, 2015, s. 215–216). Analysen er derfor præget af *triple-hermeneutik*, hvor jeg fortolker de fortolkninger, som forfatterne har foretaget i deres formidling af materialet (Brinkmann, 2015, s. 81–82). Denne fortolkningsproces indebærer en risiko for bias. En overkritisk tilgang kan føre til en fremstilling af SARA, der ikke er genkendelig, mens en overbærende tilgang kan overse væsentlige inkonsistenser (Brinkmann, 2020, s. 599; Riis, 2018, s. 353). Den kritiske refleksion over SARA-værktøjet har derfor ikke til formål at afvise værktøjet, men derimod at fremhæve relevante pointer, som kan bidrage til dets videre udvikling og anvendelse (Brinkmann, 2020, s. 581, 599). At anerkende muligheden for bias er i sig selv et kvalitetsløft, da det skaber bevidsthed om nødvendigheden af refleksion gennem hele analyse- og afrapporteringsprocessen (Riis, 2018, s. 346–348). Disse erkendelser og den videnskabsteoretiske tydeliggørelse er væsentlige, da de rammesætter undersøgelsens ontologiske og epistemologiske udgangspunkt og dermed klargøres den *linse* tolkningerne kommer af (Mason, 2002, s. 14–16).

I den forbindelse finder jeg det hensigtsmæssigt at rammesætte det begrebsunivers, der anvendes i analysen. For at reducere risikoen for personlige holdninger og bias' påvirker analysen, har jeg på forhånd udvalgt den teoretiske tilgang, frem for at lade teorien opstå eksplorativt undervejs. En sådan systematisk tilgang betyder at fortolkningerne er teoridrevne, hvor dette ville kunne mindske subjektive fortolkninger (Riis, 2018, s. 347). Eftersom dette speciales to centrale interessefelter er risikovurdering og vold i nære relationer, vil den teoretiske ramme bestå af teorier om risikovurderingers opstandelse og perspektiver på vold.

3.3.3 Valg af voldsperspektiver

Valget af de tre voldsperspektiver – det psykodynamiske, det kønsstrukturelle og det evolutionært psykologiske perspektiv – er baseret på et solidt kendskab til relevant litteratur. Perspektiverne udgør overordnede paradigmer inden for voldsforståelser og er udvalgt for at sikre en bred analytisk ramme. En mere snæver teoretisk tilgang ville kunne begrænse analysens rækkevidde og være vanskelig at forene med dataen. Den brede ramme indebærer dog, at det er forventeligt at identificere elementer fra alle tre perspektiver, hvilket udfordrer analysens opdagelsesmoment. Den intellektuelle gåde bliver derfor, om der kan spores en udvikling i

voldsforståelserne over tid (Mason, 2002, s. 17-18). Trods dette er teorierne ikke valgt i blinde, hvorfor jeg vil præsentere de overvejelser jeg har gjort mig i teoriudvælgelsen.

Udvælgelsen af det kønsstrukturelle og det psykodynamiske perspektiv er inspireret af Danneskiold-Samsøe et al.'s (2011) skelnen mellem to centraler voldsforståelser: *de gør det, fordi de kan* versus *de gør det, fordi de ikke kan lade være*. Den første forståelse – *de gør det, fordi de kan* – betoner vold som et udtryk for magt og kontrol. Her forstås vold som et middel til at opretholde en bestemt orden – ofte uden at udøveren nødvendigvis er bevidst om de underliggende strukturer, hvorfor volden kan fremstå som umotiverede for udøveren selv. Trods dette gør magtens tilstedeværelse volden tilgængelig, hvorfor man siger at magten *muliggør* volden (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 37–38). Denne voldsforståelse er foreneligt med det kønsstrukturelle perspektiv, hvor vold forstås som forankret i samfundsmæssige og kønsmæssige magtforhold. Den anden forståelse – *de gør det, fordi de ikke kan lade være* – fokuserer på individets psykologiske dispositioner, og betragter vold som en “naturlig” reaktion, formet af personlige erfaringer og tillærte reaktionsmønstre. Her ses vold som en reaktion på afmagt, ofte forankret i tidlige erfaringer og tilknytningsmønstre. Volden forstås ikke som en magtdemonstration, men som en følelsesmæssig reaktion (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 38), hvilket gør det psykodynamiske perspektiv relevant i denne sammenhæng. For læsevenlighedens skyld, betegnes de to overordnede voldsforståelser som *magtsvoldsforståelsen* og *afmagtsvoldsforståelsen* i analysen.

Danneskiold-Samsøe et al. (2011) fremhæver yderligere, at voldsforståelser har direkte betydning for valg af forebyggelsesstrategier. En kønsstrukturel forståelse, hvor vold ses som et resultat af magtforhold og samfundsmæssige strukturer, lægger op til forebyggelse gennem bred samfundsmæssig modstand og nedbrydning af disse strukturer. Omvendt fokuserer afmagtsvoldsforståelsen på forebyggelse på individniveau og ser derfor behandling af voldsudøveren som middel til at ændre de destruktive reaktionsmønstre (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 39).

Ud over disse to perspektiver inddrages også det evolutionære psykologiske perspektiv. Dette perspektiv placerer sig ikke entydigt i den nævnte dikotomi, men rummer elementer fra begge forståelser, samtidig med at det adskiller sig markant i sin grundantagelse. Her beskrives vold som en “naturlig strategi”, udviklet gennem evolutionen, hvor visse former for vold anses som

funktionelle, mens andre betegnes som patologiske (Goetz, 2010, s. 17). Perspektivet anerkender dog også kønsmæssige forskelle og mulighederne heri, idet disse forklares ud fra et biologisk udgangspunkt snarere end strukturelt – eksempelvis ved at fremhæve mænds fysiske overlegenhed og begrænsede adgang til partnervalg sammenlignet med kvinder (Workman & Reader, 2021, s. 211). Det evolutionære perspektiv bidrager således med en alternativ forståelsesramme, der både supplerer og udfordrer de øvrige perspektiver.

4 Teoretisk afsæt

4.1 Perspektiver på vold

Jeg vil nu præsentere det teoretiske grundlag, som fortolkningerne baseres på. Analysen tager afsæt i tre overordnede perspektiver på vold: det kønsstrukturelle perspektiv, det psykodynamiske perspektiv og det evolutionære psykologiske perspektiv. Jeg vil i redegørelsen af de enkelte perspektiver, først præsentere perspektiverne generelt, og opfølge med hvordan man forstår voldens forekomst ud fra perspektivet.

4.1.1 Det kønsstrukturelle perspektiv

Det strukturelle perspektiv søger at identificere de underliggende mekanismer og strukturer, der producerer og reproducerer sociale fænomener. Perspektivet bygger på et kritisk realistisk udgangspunkt, hvor virkeligheden forstås som bestående af tre realitetsdomæner: *det virkelige*, *det faktiske* og *det empiriske*. Det virkelige domæne repræsenterer det, man inden for samfundsvidenskaberne ultimativt søger viden om, da man ønsker at identificere grundlæggende forståelse af bagvedliggende strukturer og mekanismer, der producere dette domæne (Danermark et al., 2005, s. 199; Johansen, 2019, s. 35). Strukturer forstås som interne systemer af mekanismer, der i samspil (re)producere sociale fænomener. De sociale fænomeners strukturer er åbne og foranderlige. De påvirkes af komplekse relationer, hvor mekanismer kan opstå, ændres eller forsvinde. Derfor er det centralt at analysere de flerdimensionelle forbindelser, der gør et fænomen muligt, og identificere de mekanismer, der har skabt fænomenet (Danermark et al., 2005, s. 199-200; Johansen, 2019, s. 35).

Dette perspektiv er foreneligt med det feministiske syn på vold, hvor kønsstrukturer og ulighed mellem kønnene muliggør vold i nære relationer (Danneskiold-Samsøe, 2011, s. 28-29). Ud fra et kønsstrukturelt perspektiv forstås vold som *kønsbaseret* – det vil sige, at volden opstår som følge af ulighed mellem mænd og kvinder. Her er køn ikke blot en baggrundsvariabel, men en afgørende faktor for, at volden overhovedet kan finde sted. I denne forståelse ses vold som en attribut til maskulinitetsudtryk og som et middel til at udøve kontrol over kvinder eller personer, der afviger fra heteronormative kønsroller (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 29-30). En kønsneutral tilgang til vold kritiseres derfor for at usynliggøre forbindelsen mellem voldens forekomst og de strukturelle forhold, der muliggør den. En sådan

tilgang risikerer at individualisere volden og dermed overse de magtforhold, der gør det muligt for mænd at udøve vold mod kvinder i nære relationer (Johansen, 2019, s. 35).

4.1.2 Det psykodynamiske perspektiv

Det psykodynamiske paradigme fokuserer på, hvordan menneskets følelsesliv og reaktionsmønstre formes af tidlige barndomsoplevelser og tilknytning til primære omsorgspersoner. Perspektivet har rødder i Sigmund Freuds psykoanalyse, hvis grundlæggende antagelse er, at “barnets psyke udvikler sig i samspil med dets forældre” (Heede, 2010, s. 26). Centralt i denne udvikling står to grunddrifter – herunder aggressionsdriften – som barnet har vanskeligt ved at regulere uden støtte fra omsorgspersoner, ofte omtalt som “objekter” i nogle psykodynamisk afgreninger (Heede, 2010, s. 30; Yakeley, 2018, s. 84). I den tidlige barndom oplever barnet ikke omsorgspersonen (ofte moderen i litteraturen) som en helhed, men som adskilte “gode” og “onde” objekter – en proces kaldet *splitting* – hvor moderen enten opfattes som en ond mor eller god mor. Dette onde objekt ses derfor som årsag til de smertefulde følelser og det gode objekt er årsagen til følelsen af nærvær og kærlighed (Heede, 2010, s. 30–31). Først senere integreres disse oplevelser, hvilket muliggør udviklingen af *mentaliseringssevne*: evnen til at forstå egne og andres følelser, intentioner og reaktioner. Denne udvikling forudsætter til gengæld en tryk tilknytning. En utryk tilknytning til omsorgspersonen kan føre til generelle forstyrrede objektrelationer, som præger individets relationer og følelsesregulering senere i livet (Yakeley, 2018, s. 85).

Vold forstås altså som et resultat af tidlige traumer, omsorgssvigt og utryk tilknytning. Et utrykt tilknytningsforhold opstår, når barnet oplever omsorgspersonen som enten afvisende eller overstimulerende, hvilket skaber ambivalente følelser: et ønske om afstand kombineret med afhængighed af nærhed og tryghed (Yakeley, 2018, s. 85–86). Et sådant dysfunktionelt tilknytningsforhold påvirker barnets udvikling og former dets adfærd i voksenlivet på følgende måde: “Psychodynamically, the mind of the violent person may be conceptualised as being formed by immature affects and defence mechanisms that may be normal in a young child, but are pathological if they predominate in adulthood” (Yakeley, 2018, s. 87). Ud fra dette kan man altså se at den voldelige persons psyke forstås som præget af umodne affekter og primitive forsvarsmekanismer, som er normale i barndommen, men patologiske, hvis de dominerer i voksenlivet. Inden for dette perspektiv skelnes der yderligere mellem forskellige former for vold. *Selv-beskyttende vold* (oversættelse af “self-preservative violence”) opstår i affekt og kan ses som en reaktion på følelsesmæssig overbelastning. Denne

kan udvikle sig til *sadomasochistisk vold* (oversættelse af “sadomasochistic violence”) hvor den følelsesmæssige involvering forsvinder, og volden bliver instrumentel. Sidstnævnte form forbindes ofte med personlighedsforstyrrelser, hvor empati er fraværende – eksempelvis ved psykopati (Yakeley, 2010, s. 85–86).

4.1.3 Det evolutionære psykologiske perspektiv

Det evolutionære psykologiske perspektiv er et bredt paradigme, der bygger videre på Darwinismens grundprincipper, særligt *naturlig selektion* og *seksuel selektion* (Workman & Reader, 2021, s. 55). Naturlig selektion handler om, hvordan arters overlevelse afhænger af arvelige variationer og forskelle i *reproduktiv succes*. Mennesker besidder forskellige genetiske egenskaber, som videreføres til afkom, og evolutionen favoriserer de karakteristika, der øger chancen for overlevelse og reproduktion (Workman & Reader, 2021, s. 4, 30). Gennem naturlig selektion udvikles både fysiske og adfærdsmæssige tilpasninger, som gør arter bedre i stand til at fungere i deres miljø. Eksempelvis har fisk finner, fugle vinger og mennesker lemmer, der gør dem i stand til at bevæge sig effektivt i de miljøer de befinder sig i (Workman & Reader, 2021, s. 23, 30). Seksuel selektion omhandler de egenskaber, der øger individets evne til at tiltrække en partner og reproducere. Det evolutionære mål er at opnå *lifetime reproductive success* – altså at producere levedygtigt og genetisk “fit” afkom (Workman & Reader, 2021, s. 31). Begrebet *fitness*, som stammer fra “survival of the fittest”, er centralt i evolutionær psykologi og refererer til individets samlede reproduktive succes, som anses som arternes drivkraft (Workman & Reader, 2021, s. 30–31).

Inden for dette perspektiv har forskere forsøgt at forklare, hvorfor vold – herunder partnervold – kan være en evolutionært tilpasset adfærd. Der argumenteres for, at vold kan være en reaktion på specifikke adaptive problemer, som mennesker har stået over for gennem evolutionen (Goetz, 2010, s. 16). Buss og Shackelford identificerede i 1997 syv sådanne problemer, herunder: ressourcebeskyttelse, forsvar mod angreb, konkurrence med rivaler, statuskonflikter, afskrækkelse af rivalers fremtidige trusler, afskrækkelse af partners utroskab og mindske ressourcerne på ikke-biologiske afkom (Goetz, 2010, s. 17). Særligt relevant er afskrækkelsen af utroskab, som senere blev knyttet til begrebet *mate retention*, hvor dette er en betegnelse for generelle strategier, personer anvender for at forhindre, at deres partner forlader dem. Her forstås vold som en reaktion på jalousi og frygt for utroskab, hvilket truer mandens *reproduktive succes* (Goetz, 2010, s. 18; Workman & Reader, 2021, s. 214).

4.2 Perspektiver på risikotænkning

Afslutningsvis inddrages to teoretiske perspektiver, der belyser udviklingen og anvendelsen af risikovurderingsværktøjer inden for kriminalitetskontrol. Disse perspektiver bidrager med en kontekstualisering af SARA-værktøjets opståen og giver indsigt i de samfundsmæssige og strafferetlige rationaler, der har formet feltet. Jeg vil derfor redegøre kort for David W. Garlands *culture of control* og Malcolm M. Feeley og Jonathan Simons udlægning af *den nye pønologi*.

Garland beskriver hvordan kriminalitetspraksisser har fået en mere kontrollerende karakter sammenlignet med tidligere tilgange (2001, s. 2). Han påpeger, at der tidligere var fokus på rehabilitering, men at der siden 1970'erne har udviklet en praksis præget af hårdere straf – herunder “no-mercy”-principper – hvor beskyttelsen af offentligheden legitimerer denne mere afskrækkende tilgang (Garland, 2001, s. 7–14, 186–187). På samfundsniveau har dette medført en tredje sektor i det strafferetlige system – ved siden af *policing* og *penalty* – som fokuserer på *prevention* (Garland, 2001, s. 170). Denne sektor er kendetegnet ved øget overvågning af risikobetonede individer, isolering af farlige grupper og kontrol af potentielle usikre situationer (Garland, 2001, s. 194). Denne udvikling afspejler et skift i rationalet bag kriminalitetskontrol: hvor kriminalitet tidligere blev betragtet som et socialt problem, der krævede sociale løsninger, ses der nu en stigende anvendelse af økonomiske argumenter og sprog. Eksempelvis ses der et øget brug af cost-benefit-analyser ved vurderingen af risikofaktorer, hvilket indikere at man i nyere tid har fokus på at udregne “the cost of crime” (Garland, 2001, s. 188–189). Garland påpeger yderligere at denne nye kriminalitetskontrol “strip away the sociological and psychological layers in which the twentieth century had clothed its conception of the criminal offender, and seem at first to be a puzzling return to the naive criminology of Jeremy Bentham and his utilitarian followers” (Garland, 2011, s. 189). Hermed fremhæver han at nutidens kultur inden for kriminalitetskontrol kan ses som en genoplivning af ældre, utilitaristiske principper.

Et beslægtet perspektiv præsenteres af Feeley og Simon, som ligesom Garland beskriver et paradigmeskifte i US strafferetlige diskurser siden 1970'erne, hvor fokus er flyttet fra rehabilitering til risikohåndtering og kontrol. Denne tankegang kalder de for *den nye pønologi*. Den nye pønologi er karakteriseret ved en øget individualisering af straf og en systematisk kategorisering af individer ud fra deres farlighed (Feeley & Simon, 1992, s. 450–452). Den nye pønologi illustrerer en ændring af samfundets forhold til kriminalitet og dens teknikker, og det betyder derfor også at der implementeres nye metoder inden for kriminologien

– herunder aktuariske metoder. I den aktuarisk logik ser man at beslutningstagning i stigende grad baseres på forudsigelser om fremtidig adfærd. Målet er ikke blot at straffe, men at regulere potentielle lovovertrædere for at beskytte offentligheden (Feeley & Simon, 1992, s. 450, 466; Feeley & Simon, 1998, s. 279).

Dette illustreres også yderligere med Bonta og Andrews' redegørelse af udviklingen af risikovurderingsmetoder, hvor særligt den anden bølge markerer aktuariske metoders indtog i feltet (2007, s. 3). Selvom nyere praksisser i stigende grad integrerer kliniske vurdering og anerkender værdien af faglige skøn, er kriminalitetskontrollerende teknikker lig den nye pønologi stadig fremtrædende – blandt andet i værktøjer som SARA. Selvom SARA ikke er et aktuarisk værktøj i traditionel forstand, bidrager Garland, Feeley og Simon med væsentlige perspektiver på den kriminalitetspolitiske kontekst, som har muliggjort og formet udviklingen af risikovurderingsværktøjer som SARA.

5 Analyse

5.1 Læsevejledning

Helt konkret vil analysen opbygges på følgende måde:

- 1) Præsentation og analyse af udgangspunktet: SARA-V2
- 2) Præsentation af SARA-versionerne og deres udvikling
- 3) Analyse af udviklingen i begrebsafklaringer
- 4) Analyse af udviklingen i risikofaktorer
- 5) Analyse af udviklingen i proceduren
- 6) Præsentation af øvrige fund der giver indsigt i voldsforståelser.

Som tidligere nævnt udgør SARA-V2 analysens udgangspunkt, da det er den ældste version, jeg har adgang til. Første afsnit vil derfor være en grundig gennemgang af denne version med fokus på både indhold og underliggende voldsforståelser. I andet afsnit præsenteres de efterfølgende SARA-versioner. Disse beskrives ikke i samme detaljegråd som SARA-V2 for at undgå gentagelser. I stedet fokuseres der på centrale ændringer i manualerne – også selvom ændringerne ikke nødvendigvis har direkte betydning for voldsforståelsen. Dette er nødvendigt, da det præciserer rammen og rationalerne bag versionernes tilblivelse og dermed kontekstualiserer de efterfølgende analyser. I afsnit tre til fem analyseres udviklingen i henholdsvis begrebsafklaringer, risikofaktorer og procedure. Dette vil gøres i kronologisk orden, hvor hver version behandles i rækkefølge og de danske udgaver analyseres i tilknytning til den version, de relaterer sig til. Eftersom voldsforståelserne primært identificeres ud fra risikofaktorerne, er dette afsnit relativt omfattende, hvorfor denne del er yderligere opdelt i delafsnit efter de enkelte SARA-versioner. De tre temaer analyseret i afsnit tre til fem er besluttet ud fra inddelinger der er konsekvente i alle manualer. I disse afsnit indgår en række tabeller og figurer, som understøtter forståelsen af analysen. Tabellerne, der indeholder risikofaktorerne, er direkte udklip fra manualerne.

Det afsluttende afsnit samler øvrige fund, som ikke nødvendigvis falder inden for den anvendte teoretiske ramme, men som alligevel bidrager med væsentlig indsigt i voldsforståelser i SARA. Her inddrages perspektiver såsom strain theory, rutineaktivitetsteori

og neutraliseringsteknikker. Nogle af disse perspektiver nævnes eksplicit i materialet, mens andre anvendes analytisk til at belyse underliggende voldsforståelser.

5.2 SARA-V2: Udgangspunkt for analysen

I SARA-V2 beskrives værktøjets hovedbegreb som *spousal assault* (partnervold). Dette begreb uddybes: “More specifically, our definition of spousal assault is any actual, attempted, or threatened physical harm perpetrated by a man or woman against someone with whom he or she has, or has had, an intimate, sexual relationship” (Kropp et al., 1995, s. 1), hvor denne definition danner grundlag for arbejdet med SARA-V2. Værktøjet beskrives yderligere som en “clinical checklist of risk factors for spousal assault” (Kropp et al., 1995, s. 2), og det understreges, at SARA-V2 ikke er en test eller skala, hvorfor det ikke skal bruges som et aktuarisk instrument. Formålet er at sikre, at al relevant information inddrages på en systematisk og omfattende måde – men samtidig inden for en overskuelig tidsramme (Kropp et al., 1995, s. 2–3). Med denne systematik in mente, har Kropp et al. fastlagt proceduren, som skal sikre en omfattende risikovurdering. De fem komponenter i vurderingsprocessen er:

- 1) interviews med anklagede og offer,
- 2) standardiserede målinger af fysisk og emotionel vold,
- 3) standardiserede målinger af alkohol- og stofmisbrug,
- 4) gennemgang af øvrige dokumenter (eks. straffeattester),
- 5) andre psykologiske vurderinger (1995, s. 13–14).

Trin 1 ledsages med en interviewguide, som præciserer hvilke risikofaktorer der bør afdækkes, og det understreges, at fagpersonen ikke nødvendigvis selv skal udføre interviews, men at disse også kan tilgås via øvrige dokumenter. Det anbefales at anvende strukturerede eller semi-strukturerede interviews (Kropp et al., 1995, s. 13–15). Brugen af standardiserede målinger i trin 2 og 3 begrundes med, at “[p]eople sometimes reveal past behavior or current symptoms more freely on self-reports than they do in face-to-face interviews. Also, structured interviews and self-reports help to ensure that the assessment is systematic, standardized, and free of bias (i.e., everyone is asked the same questions in the same way)” (Kropp et al., 1995, s. 16). Kropp et al. anerkender dermed, at visse elementer burde vurderes aktuarisk, mens andre kræver professionelt skøn. De anbefaler konkrete skalaer til brug i vurderingen, og samme tilgang foreslås i trin 5, hvor yderligere information kan indhentes via eksempelvis personligheds- og

intelligenstest. Yderligere information kunne også være interviews med pårørende (Kropp et al., 1995, s. 16–18).

Kodningssystemet i SARA-V2 følger samme struktur som den oprindelige version og anvender et 3-point-system: risikofaktor er ikke til stede (N), den er muligvis eller delvist til stede (P) og den er til stede (Y) (Kropp et al., 1995, s. 19–20). Derudover introduceres en supplerende vurdering, kaldet *Critical Items*, hvor visse risikofaktorer kan markeres som særligt væsentlige. Denne vurdering anvender et 2-point-system: “Y” for kritisk og “N” for ikke kritisk, og giver mulighed for at vægte individuelle forhold i den samlede risikovurdering. Det understreges dog, at vurderingen ikke må reduceres til en simpel summering af point, men skal baseres på en helhedsvurdering af både tilstedeværelse og vægtning af risikofaktorer (Kropp et al., 1995, s. 20).

I SARA-V2 fra 1999 er proceduren i SARA blevet ændret væsentligt. I stedet for fem komponenter præsenteres nu ti mere detaljerede og systematisk opstillede instrukser, hvor kodning præsenteres som en integreret del i instrukserne. Dette betyder at proceduren i SARA-V2 fra 1999 omfatter;

- 1) interviews med anklagede og offer,
- 2) administrere spørgeskemaer (målinger af fysisk og emotionel vold samt alkohol- og stofmisbrug),
- 3) gennemgå øvrige dokumenter,
- 4) brug andre vurderingsredskaber (eks. personligheds- og intelligenstest),
- 5) vurdering af modstridende informationer,
- 6) udfør tjekliste over alle informationskilder,
- 7) kod risikofaktorerne, *Critical Items* og *Summary Risk Rating*
- 8) sammenligning med percentilfordeling
- 9) forslag til håndteringsstrategier,
- 10) formidling af vurderingens resultater (Kropp et al., 1999, s. 7–11).

To trin introducerer nye elementer. Trin 5 adresserer det praktiske dilemma, hvor informationer fra forskellige kilder kan være modstridende. Eksempelvis kunne det være at vurdere kildernes pålidelighed. Hvis man er usikker på en kilde, kan informationen vægtes lavere, og hvis man vurderer, at informationen overhovedet ikke er pålidelig, så kan den helt udlades. Kropp et al.

anbefaler, at hvis en risikofaktor *kun* understøttes af kilder, som er usikre, bør risikofaktoren udelades i den samlede risikovurdering. Fagpersonen opfordres altså til at anvende faglige skøn og reflektere kritisk over uoverensstemmelser frem for at ignorere dem, hvilket anerkender partnervoldssagers kompleksitet (Kropp et al., 1999, s. 9). Trin 8 introducerer brugen af percentilfordeling, som skal anvendes til at sammenligne den professionelle vurdering med normative data. Hvis der er stor afvigelse mellem vurderingen og disse fordelinger, bør fagpersonen være særlig opmærksom på argumentationen bag det samlede risikoniveau (Kropp et al., 1999, s. 10). Af den årsag er kodningen (trin 7) også ændret. Risikofaktorer kodes nu numerisk med et 3-point-system: 0 (ikke til stede), 1 (under tærskelværdien) og 2 (til stede). Den samlede vurdering af risikoniveauet (*Summary Risk Rating*) er dog stadig non-numerisk (lav, middel eller høj), men skal sammenholdes med percentilfordelingen. Denne tilgang skal understøtte en mere systematisk vurdering, uden at risikovurderingen reduceres til en simpel pointoptælling (Kropp et al., 1999, s. 9). Tabel 2 er et udklip fra manualen, som skal vejlede fagpersonerne i at bruge dette system.

Tabel 2: Using Precentile Zones to Check Summary Risk Ratings: Recommended Strategies

Percentile Zone	Summary Risk Rating	
	High Risk	Low or Moderate Risk
Grey Zone		
(a) Total Score > 20, or (b) Factors Present > 8	Document as usual	Explain discrepancy: Why should numerous risk factors be accorded so little weight?
White Zone		
(a) Total Score < 19, and (b) Factors Present < 7	Explain discrepancy: Why should a few risk factors be accorded so much weight?	Document as usual

Tilføjelsen af percentilfordeling skyldes, at Kropp et al. havde adgang til et større datasæt om voldsforbrydere i Canada. Stephen D. Hart pointerer, at dette blev gjort specifikt for Correctional Service of Canada (www.canada.ca) med det formål at bidrage med data, der kan sammenlignes med fagpersonernes vurderinger (S.D. Hart, e-mailkorrespondance, d. 26/5/25). Sådan en tilføjelse kan ses i lyset af den nye pønologi, hvor de aktuariske metoder anvendes

som redskaber der sikrer kvalitetssikring og kontrol af kriminalitetsforebyggelsen af partnervold (Feeley & Simon, 1998, s. 279; Garland, 2001, s. 2).

Der stilles ingen formelle krav til brugen af SARA-V2 i undervisnings-, evaluerings- eller konsulerende sammenhænge. Ved anvendelse af SARA-V2 i konkrete borgersager stilles der til gengæld to minimumskriterier: 1) ekspertise i vurdering af enkeltpersoner og 2) specialiserede viden om partnervold (Kropp et al., 1995, s. 12–13). Især det andet minimumskriterium fremstår forholdsvis vagt og kan rumme mange fortolkninger. “Specialiserede viden” kan nemlig være meget forskelligt, hvor nogle ville mene, det indebærer flere års praksiserfaring, mens det også kan forstås som indgående kendskab til litteratur om partnervold. Det er derfor sandsynligt, at kriteriet vurderes forskelligt afhængigt af, hvilken instans værktøjet anvendes i, og hvilke værdier og normer der gør sig gældende i den pågældende instans. Visse risikofaktorer forudsætter dog psykologfaglig ekspertise for at kunne vurderes validt. Har fagpersonen ikke denne baggrund, bør vurderingen baseres på eksisterende psykologiske udredninger. Hvis dette ikke er tilgængeligt, skal vurderingen enten markeres som *foreløbig* (“provisional”) eller udelades fra den samlede risikovurdering (Kropp et al., 1995, s. 13).

SARA-V2 kan anvendes i en række forskellige områder, herunder pre-trial, pre-sentence, correctional intake, correctional discharge, civil justice matters, warning third parties, quality assurance og critical incident review (Kropp et al., 1995, s. 4–6). I Kropp et al. (1999) tilføjes victim safety assessment, hvilket anerkender, at værktøjet kan anvendes til at udvikle sikkerhedsplaner for ofre. Her understreges det, at “[t]he goal here is to educate victims concerning the nature of the risks they face and the steps they can take to minimize those risks” (Kropp et al., 1999, s. 2). Dette markerer en tydeligere inddragelse af offerperspektivet i anvendelsen af SARA-V2.

SARA-V2 indeholder 20 risikofaktorer, fordelt på fem sektioner (Kropp et al., 1995, s. 2, 8–9). De fem sektioner omfatter:

- 1) *Criminal History* (3 faktorer),
- 2) *Psychosocial Adjustment* (7 faktorer),
- 3) *Spousal Assault History* (7 faktorer),
- 4) *Index Offence* (3 faktorer),

5) *Other Considerations*

Den femte sektion, *Other Considerations*, er åben og indeholder ingen specifikke risikofaktorer (Kropp et al., 1995, s. 8–12). Se oversigt i tabel 3. Hver risikofaktor ledsages af et rationale, som forklarer dens relevans og ofte henviser til evidens for risikofaktorens sammenhæng med recidivisme for partnervold. Kropp et al. anerkender at risikofaktorerens relevans kan ændre sig over tid, og skelner derfor mellem statiske og dynamiske faktorer (1995, s. 21–22).

Manualen indeholder kun risikofaktorer relateret til voldsudøveren. Ifølge Kropp et al. blev offerrelaterede faktorer udeladt for at undgå, at vurderingen baseres på ofrets adfærd, da dette ville være problematisk i en strafferetslig kontekst – et område hvor SARA-V2 anvendes meget (Kropp et al., 1995, s. 4–5, 8). Selvom ofre ikke indgår som risikofaktorer, inddrages deres oplysninger stadig som kilder til vurdering af den anklagedes adfærd (Kropp et al., 1995, s. 8, 14).

Tabel 3: Risikofaktorer i SARA-V2

<i>Criminal History</i>	1. Past assault of family members 2. Past assault of strangers or acquaintances 3. Past violation of conditional release or community supervision
<i>Psychosocial Adjustment</i>	4. Recent relationship problems 5. Recent employment problems 6. Victim of and/or witness to family violence as a child or adolescent 7. Recent substance abuse/dependence 8. Recent suicidal or homicidal ideation/intent 9. Recent psychotic and/or manic symptoms 10. Personality disorder with anger, impulsivity, or behavioral instability
<i>Spousal Assault History</i>	11. Past physical assault 12. Past sexual assault/sexual jealousy 13. Past use of weapons and/or credible threats of death 14. Recent escalation in frequency or severity of assault

	15. Past violation of “no contact” orders
	16. Extreme minimization or denial of spousal assault history
	17. Attitudes that support or condone spousal assault
<i>Index Offence</i>	18. Severe and/or sexual assault
	19. Use of weapons and/or credible threats of death
	20. Violation of “no contact” orders
<i>Other Considerations</i>	

Som afslutning på vurderingsprocessen skal fagpersonen formidle resultaterne – enten skriftligt eller mundtligt – og tydeligt redegøre for, hvordan den samlede risikovurdering er blevet til. Det er afgørende, at vurderingen fremstår velbegrundet og ikke som resultat af “careless decision-making” (Kropp et al., 1995, s. 21). Derudover anbefales det, at fagpersonen identificerer relevante håndteringsstrategier, så passende instanser kan inddrages med henblik på at reducere den vurderede risiko. Til støtte i dette indeholder manualen en tabel, der kobler risikofaktorer med relevante interventioner (Kropp et al., 1995, s. 22). Denne oversigt er udvidet i SARA-V2 fra 1999, hvor der præsenteres flere strategier for hver enkelt risikofaktor (Kropp et al., 1999, s. 10–13). Disse strategier er centrale for analysen af voldsforståelser i SARA-V2, da de afspejler, hvordan vold anskues og håndteres i praksis (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 39).

5.2.1 Voldsforståelser i SARA-V2

Ved læsning af risikofaktorerne og de tilhørende rationaler i SARA-V2 fremstår det tydeligt, at flere af dem afspejler elementer fra det psykodynamiske voldsperspektiv, der ledsages med afmagtsvoldsforståelsen. Dette perspektiv er især fremtrædende i risikofaktorerne under *Psychosocial Adjustment*, herunder faktorerne #6, #7, #8 #9 og #10. Risikofaktor #6 fremhæver tidlige familiedynamikker og oplevelsernes betydning på senere voldelig adfærd. Ud fra det psykodynamiske perspektiv kan eksponering for vold eller dysfunktionelle mønstre i barndommen manifestere sig i voldsudøverens voksenliv (Kropp et al., 1995, s. 29; Yakeley, 2018, s. 87, 90). Risikofaktor #7 og #8 omhandler stofmisbrug og selvmordstanker, som indikerer, at vold kan opstå i en tilstand præget af selvdestruktive reaktionsmønstre. Selvom det ikke præciseres, om volden sker under påvirkning, antyder rationalerne, at en patologisk sindstilstand øger risikoen for voldelig adfærd (Kropp et al., 1995, s. 17).

Risikofaktor #9 og #10 – relateret til psykiske lidelser som mani, psykose og personlighedsforstyrrelser – udgør en direkte anerkendelse af, at visse former for vold kan udspringe af patologiske tilstande. Særligt lidelser forbundet med nedsat empati menes at relateres til sadomasochistisk vold, hvor voldsudøveren nyder at påføre andre personer smerte (Yakeley, 2018, s. 85–86). Disse faktorer understøtter dermed det psykodynamiske perspektiv og en forståelse af vold som udtryk af indre afmagt. Forfatterne præciserer dog, at psykiske lidelser ikke i sig selv anses som årsag til vold, men snarere som en faktor, der kan øge muligheden over for dårlige beslutninger: “Please note that we do not make any assumptions here that the mental disorder is responsible for or “causes” violent behavior. Rather, mental disorder is assumed to be associated with poor coping skills and increased social-interpersonal stress; thus, individuals with mental disorders may be prone to making and acting on bad decisions” (Kropp et al., 1995, s. 10). Alligevel er risikofaktorerne en indikation på, at volden kan hænge sammen med voldsudøverens dysfunktionelle tilstand.

Forslagene til håndteringsstrategier i Kropp et al. (1999) bidrager med yderligere indsigt i de underliggende voldsforståelser. I manualen anbefales behandling gentagne gange som en hensigtsmæssig strategi til at reducere den risiko, som visse faktorer indikerer. Eksempelvis nævnes family treatment og parenting training skills ved risikofaktor #1, anger management treatment ved #11 og correctional treatment for violence ved #2 og #3 (Kropp et al., 1999, s. 12). Disse anbefalinger antyder, at volden forstås som et resultat af patologiske forhold hos voldsudøveren – forhold, der potentielt kan afhjælpes gennem behandling. I visse tilfælde er det netop håndteringsstrategierne, der alene giver indsigt i voldsforståelserne, særligt når rationalerne bag risikofaktorerne er overfladiske. Et eksempel er risikofaktor #18, hvor rationalet blot lyder: “Severe violence and sexual violence in the index offense are both associated with increased risk for future violence [...] Code this item on the basis of the index offense only” (Kropp et al., 1995, s. 47; 1999, s. 20). Her er det i stedet de anbefalede håndteringsstrategier – såsom spousal assault group treatment og anger management treatment – der indikerer en forståelse af vold som et udtryk for en behandlingskrævende patologi (Kropp et al., 1999, s. 13).

Risikofaktor #16 markerer et vigtigt skifte i analysen, da den illustrerer, at enkelte faktorer i SARA-V2 kan rumme flere voldsforståelser. Denne faktor kan nemlig tolkes både psykodynamisk og strukturelt. Den psykodynamiske tilgang fremgår af anbefalingen

om “spousal assault group treatment with emphasis on breaking down defensiveness” (Kropp et al., 1999, s. 13), hvilket antyder, at volden udspringer af indre konflikter og afmagt. Samtidig peger rationalet på, at benægtelse og bagatellisering af vold er særligt udbredt blandt *wife assaulters* (Kropp et al., 1995, s. 19; 1999, s. 44), hvilket åbner for en kønsstrukturel fortolkning. Her ses benægtelsen som en måde, hvorpå voldsudøveren fralægger ansvar – muliggjort af kønsmæssige magtulighed, hvor det kvindelige offer gøres ansvarlig for volden (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 29–30).

Dette er blot et eksempel på det magtsvoldsforståelse, eftersom det kønsstrukturelle perspektiv antydes allerede i introduktionen, hvor Kropp et al. anerkender, at køn har indflydelse på volden: “Having said this, we recognize that husband-to-wife assault, also known as wife assault, can be considered the most serious form of spousal assault, due to its prevalence, its repetitive nature, and its high risk of morbidity and mortality [...] For this reason, the majority of our comments will focus on wife assault, although they also apply to other forms of spousal assault” (Kropp et al., 1995, s. 1). Dog uddybes det ikke, hvordan fagpersoner bør forholde sig til kønsforskelle i praksis, hvilket antyder, at anerkendelsen af kønsperspektivet primært tjener til at retfærdiggøre, at evidensen i rationalerne primært omhandler hustruvold udøvet af mænd.

Flere risikofaktorer afspejler også denne magtsvoldsforståelse. Risikofaktor #17 er et tydeligt eksempel, hvor det fremhæves, at visse holdninger – herunder patriarkalske og kvinde fjendske holdninger – kan understøtte vold: “A common thread running through these attitudes is that they support or condone wife assault by implicitly or explicitly encouraging (a) patriarchy (male prerogative), (b) misogyny, and/or (c) the use of violence to resolve conflicts” (Kropp et al., 1995, s. 46; 1999, s. 20). Dette ligger tæt op ad kønsbaseret vold, hvor kvindeundertrykkende adfærd ses som maskulinitetsudtryk, der muliggør mandens magtanvendelse i form af vold (Danneskiold-Samsøe et al., s. 29).

Endelig kan det strukturelle perspektiv også identificeres gennem de anbefalede håndteringsstrategier. Ved risikofaktorerne #13, #15, #19 og #20 foreslås forskellige former for kontrol og overvågning – herunder fængsling, intensiv supervision og våbenrestriktioner (Kropp et al., 1999, s. 13). Disse tiltag kan tolkes som samfundets måde at uskadeliggøre voldsudøveren eller begrænse voldsudøverens adgang til midler, der muliggør vold, og dermed som udtryk for en strukturel modstand mod partnervold (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 29).

Tre risikofaktorer i SARA-V2 – #4, #5 og #12 – kan tolkes ud fra det evolutionære perspektiv. Fælles for dem er, at rationalerne peger på voldsudøverens reaktion på frygten for at blive forladt. Eksempelvis fremgår det af risikofaktor #4, at risikoen for vold er særlig høj i forbindelse med samlivsbrud: “With respect to wife assaulters, many clinicians have observed that the risk of violence appears to be highest under the following circumstances: (a) the man is living with his partner, but she wants to end the relationship; (b) the man is separated from his partner, but he wants to renew the relationship; or (c) there has been a sudden and/or recent separation” (Kropp et al., 1995, s. 26; 1999, s. 16). I et evolutionært perspektiv kan sådanne situationer tolkes som en trussel mod mandens reproduktive succes, hvilket kan udløse vold som en form for *mate retention* – et forsøg på at fastholde partneren (Workman & Reader, 2021, s. 214). Risikofaktor #5 understøtter det evolutionære perspektiv, idet arbejdsmæssig stress og pludselig ledighed nævnes som udløsende faktorer for vold (Kropp et al., 1995, s. 28; 1999, s. 16). I et evolutionært lys kan tab af status og forsørgerevne tolkes som en trussel mod mandens evne til at tiltrække og fastholde en partner.

Mate retention som voldsårsag fremstår også tydeligt i risikofaktor #12, hvor jalousi fremhæves som en risikofaktor. Her ses volden som en reaktion på frygten for at miste partneren til en rival. Jalousi og kontroladfærd kan også ses som voldsudøverens ejerforhold og magt over partneren. Dette åbner for en alternativ fortolkning, hvor risikofaktoren ikke kun afspejler det evolutionære perspektiv, men også elementer af det kønsstrukturelle perspektiv (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 37–38).

5.3 SARA versioner: udvikling og basale ændringer

I begyndelsen af 2000’erne påbegyndtes arbejdet med en komprimeret version af SARA, da forfatterne ønskede at tilpasse værktøjet til politiets praksis. Politiets begrænsede ressourcer og tid gjorde det nødvendigt at udvikle en mere brugervenlig model, hvor komplekse vurderinger – eksempelvis af personlighedsforstyrrelser – blev nedtonet (Kropp & Hart, 2004, s. 6). Skabelsen af B-SAFER var mere omfattende end dens forgængere. Forfatterne gennemførte et opdateret litteraturreview, en *Exploratory* og *Confirmatory Factor Analysis* i samarbejde med skotske forskere og en pilottestning i Sverige. Derefter udarbejdede de et canadisk udkast af B-SAFER (Kropp & Hart, 2004, s. 6-10). Det opdaterede litteraturreview bekræftede, at SARA-V2 kunne anvendes som grundlag for B-SAFER, og tilføjede ny viden om risikoværktøjer og

inddragelse af ofre. Trods dette, valgte Kropp & Hart ikke at inkludere offerrelaterede faktorer (Kropp & Hart, 2004, s. 7). Stephen D. Hart pointerer, at årsagen til ekskluderingen, skyldtes det canadiske politis manglende erfaring og viden om offerrelaterede risikofaktorer. Hertil uddyber han, at “[i]t only took a few years for police in Canada to agree that the [victim vulnerability factors] were very helpful and important” (S.D. Hart, e-mailkorrespondance, d. 26/5/25), hvorfor man tydeligt kan se, at udviklingen af værktøjet har været på det canadiske politis præmisser. Faktoranalysen førte til en reduktion af de oprindelige 20 risikofaktorer til syv overordnede kategorier, som stadig dækkede det centrale indhold: 1) historik med partnervold, 2) livstruende vold, 3) eskalation, 4) voldsstøttende attituder, 5) antisocial adfærd, 6) overskridelse af retskendelser og 7) psykisk sygdom (Kropp & Hart, 2004, s. 7). Pilottestningen i Sverige afslørede udfordringer med anvendeligheden af SARA:PV i politiets daglige arbejde. Sproget og kodningssystemet var for kompliceret for politiet, og visse faktorer – særligt relateret til barndomshistorik og konkrete psykiske diagnoser – blev vurderet som vanskelige at anvende. Dette understregede behovet for et mere målrettet værktøj (Kropp & Hart, 2004, s. 8).

På baggrund af disse indsigter blev et udkast til B-SAFER-manualen udarbejdet og testet gennem både kvalitative og kvantitative analyser. Resultaterne viste, at værktøjet var velegnet til brug i politisammenhæng, og den endelige manual blev udgivet i 2005 (Kropp & Hart, 2004, s. 11-19). En ny tilføjelse er afsnittet *Intended Populations*, hvor der præciseres, at “[t]he B-SAFER is intended for use with people aged 18 and older, regardless of gender or sexual orientation, who have a known or suspected history of intimate partner violence” (Kropp et al., 2005, s. 7). Dette er første gang, målgruppen for manualen tydeliggøres. I tidligere versioner var det uklart om værktøjet var tiltænkt alle køn, selvom størstedelen af den refererede forskning omhandlede *wife assault* (Kropp et al., 2005, s. 1). Manualen indeholder også et afsnit om B-SAFER’s begrænsninger. Her præciseres det, at værktøjet ikke kan anvendes til at bevise, om en person har begået vold, men at dens formål er udelukkende at vurdere risikoen for fremtidig vold (Kropp et al., 2005, s. 7). Endelig fremhæves det, at anvendelsen af B-SAFER kræver samme to minimumskriterier, som påpeges i SARA-V2. Manualen indeholder nu også anbefalinger til, hvordan fagpersoner bedst introduceres til værktøjet, hvor 8-16 timers træning anbefales (Kropp et al., 2005, s. 8).

I 2010 blev en revideret version af B-SAFER udgivet med det formål at integrere elementer fra den svenske version, SARA:SV-2. I denne opdatering inkluderes risikofaktorer relateret til potentielle ofre for partnervold. Dermed blev B-SAFER-2 og SARA:SV-2 (mere ensartede i struktur og indhold (Kropp et al., 2010, forord). Inkluderingen af offerrelaterede faktorer er ikke overraskende, idet forskning i partnervold i stigende grad har rettet opmærksomheden mod ofres perspektiver og karakteristika. Man kan derfor se at B-SAFER-2's evidensgrundlag afspejler forskningsmæssige trends (Karlsson et al., 2021, s. 40, 68–81).

Selvom ændringerne i B-SAFER-2 er få, er to justeringer særligt bemærkelsesværdige, hvor disse handler om aldersbegrænsningen og fagpersonernes ansvar. Manualen fastholder, at værktøjet primært er udviklet til vurdering af voksne (18+), men åbner nu op for, at det i visse tilfælde kan anvendes som støtteværktøj ved vurdering af unge under 18 år (Kropp et al., 2010, s. 7). Derudover fraskriver Kropp et al. sig ethvert ansvar for fejl eller skader, der måtte opstå som følge af forkert brug, og understreger vigtigheden af at konsultere andre kilder for at validere og opdatere informationen i manualen. De skriver: "The authors and publisher shall not be liable for any incidental, consequential, special, or exemplary damages resulting, in whole or in part, from the reader's use of or reliance upon the material in this publication" (Kropp et al., 2010, s. II). Heri tydeliggøres en ansvarsfralæggelse fra forfatternes side, og de overfører ansvaret for korrekt anvendelse af værktøjet hos fagpersonerne.

I 2015 blev tredje version af SARA udgivet. Baggrunden for denne opdatering var, at Kropp og Hart ville inkorporere elementer fra B-SAFER og B-SAFER-2. Derudover havde der været en generel udvikling inden for SPJ-metoden samt ny forskning i risikofaktorer, som også skulle inkorporeres (Kropp & Hart, 2015, s. 9). En væsentlig tilføjelse i SARA-V3 er, at anvendelsesområdet nu også omfatter sundhedssektoren. Kropp & Hart fremhæver hertil, at værktøjet kan være relevant i forbindelse med længerevarende behandlingsforløb, hvor der er behov for at vurdere om det er nødvendigt med et efterværn (2015, s. 11).

I 2017 udgav Rigspolitiet den første danske oversættelse af SARA. Manualen, kaldet SARA:SV-2, er målrettet brug i politisammenhæng og følger i store træk den canadiske version, B-SAFER-2. Der er dog enkelte forskelle, som har betydning for værktøjets anvendelse i dansk kontekst. For det første er de statistiske argumenter for brugen af risikovurderingsværktøjer, udeladt i den danske version (Kropp et al., 2010, s. 1). Dette kan

forklares med, at den oprindelige statistik er kontekstspecifik og ikke relevant for danske forhold. Det er dog bemærkelsesværdigt, at den danske manual ikke erstatter dette med dansk statistik, hvilket svækker den kontekstuelle forankring. Dette til trods for, at der findes flere danske studier om voldsudsatte og voldsudøver (Karlsson et al., 2021). En anden væsentlig forskel er fraværet af aldersafgrænsning. Hvor den canadiske manual eksplicit angiver, at værktøjet primært er beregnet til personer over 18 år, nævnes denne begrænsning ikke i den danske version (se figur 3 nedenfor) (Kropp et al., 2008/2017, s. 17; 2010, s. 7). Dette er problematisk, da der i den canadiske kontekst netop argumenteres for aldersgrænsen på baggrund af manglende forskning i partnervold blandt unge. Den danske manual forholder sig ikke til dette og henviser heller ikke til dansk forskning, hvilket rejser spørgsmål om evidensgrundlaget for anvendelse på yngre målgrupper. Dette kan have betydning for værktøjets anvendelighed i dansk praksis da det giver en anderledes implikation af, hvem man mener bør være ansvarlig for samlivsrelaterede, vold da det indikerer, at folk under 18 år også kan vurderes under samme guidelines som folk over 18 år – forståelsen af hvad en potentiel voldudøver kan være, er derfor anderledes end udgangspunktet. Samlet set fremstår den danske version som en næsten direkte oversættelse af B-SAFER-2, men med visse udeladelser og tilpasninger, der ikke er fagligt begrundede i manualen.

Figur 3: Tiltænkte populationer i B-SAFER-2 og SARA:SV-2

B-SAFER-2 (2010)	SARA:SV-2 (DK) (2017)
<i>“The B-SAFER is intended for use with people aged 18 and older, regardless of gender or sexual orientation, who have a known or suspected history of intimate partner violence. The scientific and professional literatures that served as the basis for the guidelines focused on primarily on this group. The B-SAFER may be of assistance when evaluating adolescents who have a known or suspected history of dating violence. Users are cautioned, however, that scientific research on these groups is relatively limited” (s. 7)</i>	<i>“SARA:SV er primært beregnet til brug i sager, hvor der er udøvet samlivsrelateret vold eller er mistanke herom, men kan ligeledes anvendes i tilfælde, hvor der vurderes at være væsentlige risikofaktorer eller sårbarhedsfaktorer tilstede hos henholdsvis gerningsperson eller offer, der tilsiger, at man foretager en risikovurdering” (s. 17)</i>

En anden væsentlig forskel mellem den canadiske og den danske manual findes i afsnittet om værktøjets begrænsninger. I den canadiske version af B-SAFER-2 understreges det eksplicit, at manualen afspejler forfatterens egne vurderinger og ikke nødvendigvis repræsenterer officielle holdninger fra nogen myndighed eller organisation: “The B-SAFER reflects the opinions and

recommendations of the authors. It does not set out the official position or policy of any agency, organization, or professional group” (Kropp et al., 2010, s. 7). Dette forbehold er udeladt i den danske oversættelse. Fraværet af en sådan formulering skaber uklarhed om manualens status og udgangspunkt. Det rejser spørgsmål om, hvorvidt brugere af den danske version er tilstrækkeligt informeret om SARA-værktøjets karakter og begrænsninger.

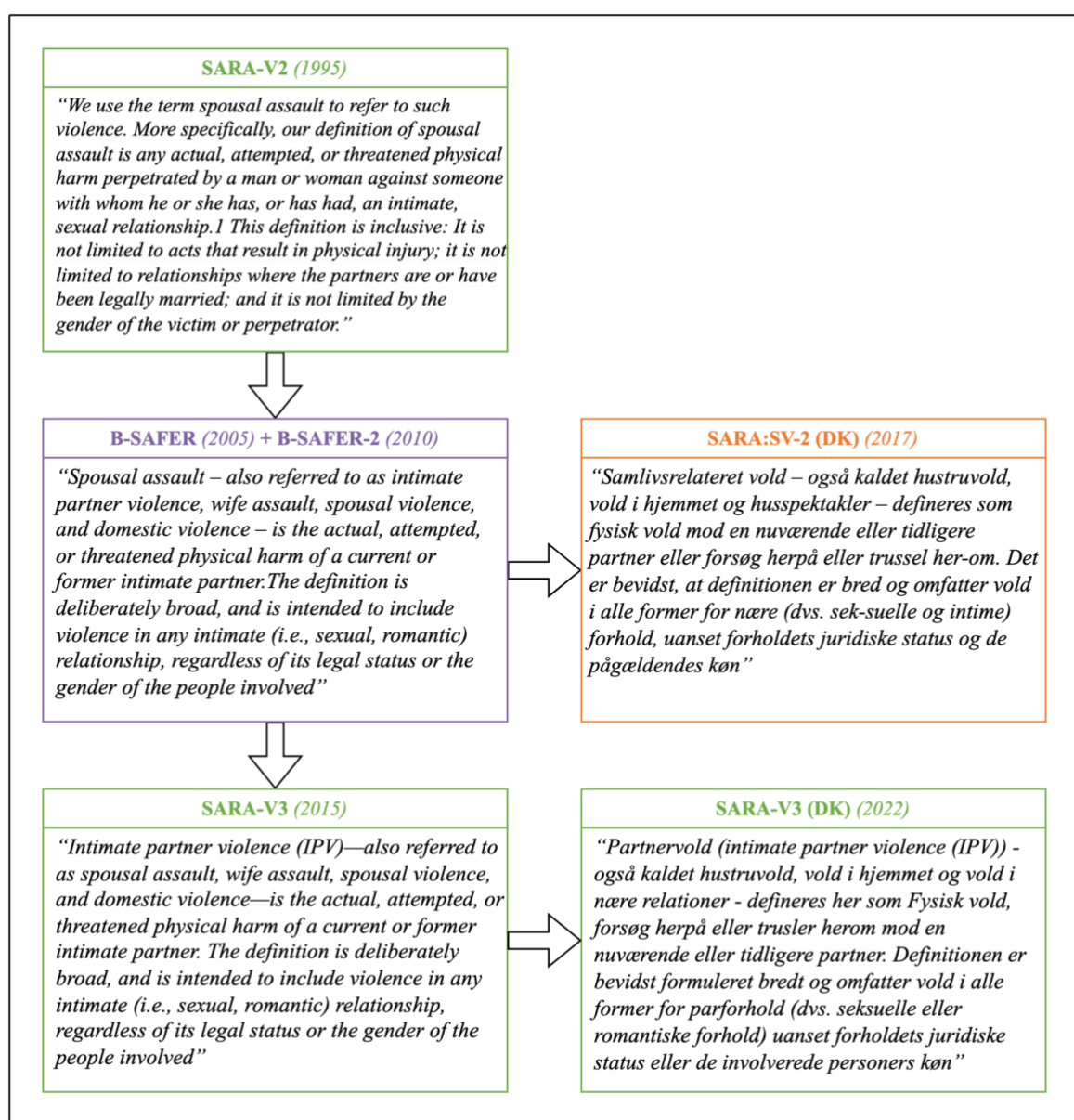
I 2022 udgav Socialstyrelsen den danske version af SARA-V3. I Socialstyrelsens eget formuleret forord, beskrives oversættelsesprocessen, som involverede både et oversættelsesbureau og en faglig feedbackgruppe. I forhold til sammenhængen med den canadiske version, skriver de i den danske oversættelse at “[d]et er Socialstyrelsens ønske, at indholdet i den danske oversættelse af SARA-V3 forbliver det samme som i den originale version” (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 6), hvorfor ændringer blev drøftet med P. Randall Kropp og Stephen D. Hart. Socialstyrelsen understreger i forordet, at manualen bygger på nordamerikansk forskning, og at brugere derfor skal være opmærksomme på danske og canadiske forskelle i lovgivning, retssystem og faglige begreber. Det professionelle ansvar for at tilpasse anvendelsen til dansk kontekst ligger derfor hos fagpersonen selv. Som en hjælp, indeholder manualen dog enkelte kommentarer, der fremhæver væsentlige forskelle mellem dansk og canadisk kontekst (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 6).

Som tidligere påpeget, kunne det være nærliggende at antage, at revisioner af værktøjet primært sker for at sikre, at det er opdateret i forhold til den nyeste viden (Nielsen & Tanggaard, 2018, s. 199–200). Dette er dog ikke nødvendigvis den primære årsag til, at værktøjer revideres og justeres. Stephen D. Hart bemærker, at “we constantly make minor revisions to acknowledge and respect users’ preferences, including but not limited to those involving language and practice, which differ across time and jurisdictions” (e-mailkorrespondance, 26/5/25). Dette understreger, at justeringer ofte foretages på baggrund af ønsker og behov fra fagpersoner og institutioner. Et tydeligt eksempel på dette ses i udviklingen af B-SAFER, som blev til, fordi politiet oplevede, at det oprindelige værktøj ikke var anvendeligt i deres praksis. De var derfor nødsaget til at udvikle en løsning, der var mindre kompleks og mindre omfattende – en løsning, som samtidig ikke formår at indfange alle nuancer af partnervold.

5.4 Udvikling i begrebsafklaringer

Udviklingen af begrebsafklaringer er yderst relevant, da disse begrebsafklaringer rammesætter centrale fænomener og danner grundlag for anvendelsen af manualerne. Begrebsafklaringerne bidrager med indsigt i, hvordan vold og de involverede parter skal forstås. Udviklingen i begrebsafklaringerne er opsummeret i figur 4, hvorefter analyse af hvordan disse har indflydelse på voldsforståelser uddybes.

Figur 4: Udvikling i begrebsafklaringer

Først og fremmest udvider Kropp et al. forståelsen af voldens skadevirkninger og understreger “[b]ut even spousal assault that results in little or no physical harm can have severe psychological consequences, as the victim may experience a profound loss of a sense of safety and security” (2005, s. 1). Dette er en anerkendelse af at selv vold uden fysisk skade kan have alvorlige psykologiske konsekvenser. Igen, ses der en tro på forfølgelse af forskningsmæssige trends, hvori man begynder at anerkende vold, som meget mere end bare fysisk (Karlsson et al., 2021, s. 14).

Ligesom i SARA-V2 indleder Kropp et al. i B-SAFER-manualen med en definition af hovedbegrebet: “Spousal assault – also referred to as intimate partner violence, wife assault, spousal violence, and domestic violence – is the actual, attempted, or threatened physical harm of a current or former intimate partner” (Kropp et al., 2005, s. 1). Selvom begrebet *spousal assault* (partnervold) stadig anvendes, sidestilles det nu med det bredere og mere anvendte paraplybegreb *intimate partner violence* (vold i nære relationer), som dominerer i forskningslitteraturen. Omskifteligheden i begrebsanvendelsen ses også i rationalerne, hvor der veksles mellem betegnelserne vold i nære relationer og partnervold. Dette skaber uklarhed og stiller krav til fagpersonernes fortolkninger, da der ikke anvendes konsekvente definitioner på vold mellem partnere.

De anerkender også voldens kønnede karakter og skriver: “[Spousal assault] affects men and women differently: women are much more likely to be victims of repeated and severe violence –including homicide – perpetrated by current or former intimate partners than are men, and women also are much more likely to suffer serious physical and psychological injury. For these reasons, spousal assault often is referred to as a “gendered crime” – and for the same reasons, we will often refer to perpetrators as “he” and to victims as “she” in this manual” (Kropp et al., 2005, s. 1). Denne formulering udtrykker en eksplicit anerkendelse af vold som kønsbaseret, og bruges som begrundelse for anvendelsen af kønnede betegnelser i manualen – ligesom i SARA-V2. Dog anerkendelsen af, at vold er kønnet, afspejler tydeligt et kønsstrukturelt perspektiv, hvorfra magtsvoldsforståelse yderligere manifesteres yderligere B-SAFER.

Dette perspektiv er særligt tydeligt i B-SAFER-manualen fra 2004, hvor begrebet *intimate partner* defineres. De skriver at “[i]ntimate partner includes any wife, common-law spouse, or girlfriend” (Kropp & Hart, 2004, s. 42). Samtidig fastholder Kropp et al. et kønsneutralt hovedbegreb, *partnervold*, hvilket de argumentere for, ved at skrive: “The

definition is deliberately broad, and is intended to include violence in any intimate (i.e., sexual, romantic) relationship, regardless of its legal status or the gender of the people involved” (2005, s. 1) Denne dobbelte positionering – hvor vold både anerkendes som kønnet og samtidig defineres kønsneutralt – kan tolkes ud fra det kønsstrukturelle perspektiv som en usynliggørelse af de magtstrukturer, der muliggør mænds vold mod kvinder (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 40; Johansen, 2019, s. 35).

Forfatterne trækker imidlertid delvist i land, idet deres oprindelige begrebsafklaring af *intimate partner* er udeladt i den endelige version af manualen, som blev publiceret i 2005. Ifølge Stephen D. Hart skyldes dette, at definitionen var i modstrid med deres afgrænsning af den tiltænkte population, som netop understreger, at værktøjet kan anvendes på enhver nuværende eller tidligere partner – uanset køn, seksualitet eller forholdets karakter (Kropp et al., 2005, s. 1). Hart fremhæver desuden, at forfattergruppen efterfølgende har ønsket at undgå kønnede termer, hvilket forklarer, hvorfor denne type definition ikke genfindes i senere versioner (e-mailkorrespondance, d. 26/5/25). Dette placerer forfatterne i en form for begrebsmæssig limbo, hvor de på den ene side anerkender voldens kønnede karakter, men på den anden side aktivt forsøger at distancere sig fra denne erkendelse i deres begrebsramme og terminologi.

I B-SAFER-2 sker der ingen ændringer i begrebsafklaringerne, og de tidligere nævnte pointer er derfor fortsat gældende i denne version (Kropp et al., 2010, s. 1). Det betyder, at den danske SARA:SV-2, bygger på samme voldsforståelser, da manualen er en forholdsvis tro oversættelse af B-SAFER-2. Dog ses én væsentlig forskel, som har betydning for forståelsen af vold i den danske udgave. Her genintroduces et kønnet sprogbrug, idet begrebet *partner* defineres på en måde, der minder om formuleringen i 2004-udkastet til B-SAFER. I rationalet for en af risikofaktorerne skriver Rigspolitiet “[m]ed partner menes hustru, kæreste, samboende eller lignende intim relation” (Kropp et al., 2008/2017, s. 30). Selvom denne formulering kun optrådte kortvarigt i et tidligere udkast til B-SAFER, ses denne stadig i den danske udgave. Det indikerer, at den danske SARA:SV-2 i højere grad læner sig op ad det kønsstrukturelle perspektiv på vold, sammenlignet med den mere kønsneutrale tilgang i den officielle engelske version, B-SAFER-2.

I SARA-V3 indleder Kropp og Hart, som i tidligere versioner, med at definere hovedbegrebet. Denne gang prioriteres vold i nære relationer som nu fremstår som det primære begreb: “Intimate partner violence (IPV)—also referred to as spousal assault, wife assault, spousal violence, and domestic violence—is the actual, attempted, or threatened physical harm of a current or former intimate partner” (Kropp & Hart, 2015, s. 1). Denne ændring afspejler en tydelig bevægelse mod et mere inkluderende og kønsneutralt begrebsapparat, som nu også anvendes konsekvent i manualen. Derudover fastholdes anerkendelsen af voldens kønnede karakter, hvilket begrundes brugen af kønnede betegnelser i manualen (Kropp & Hart, 2015, s. 1). Heri er udviklingen fra B-SAFER og B-SAFER-2 til SARA-V3 yderst minimalt.

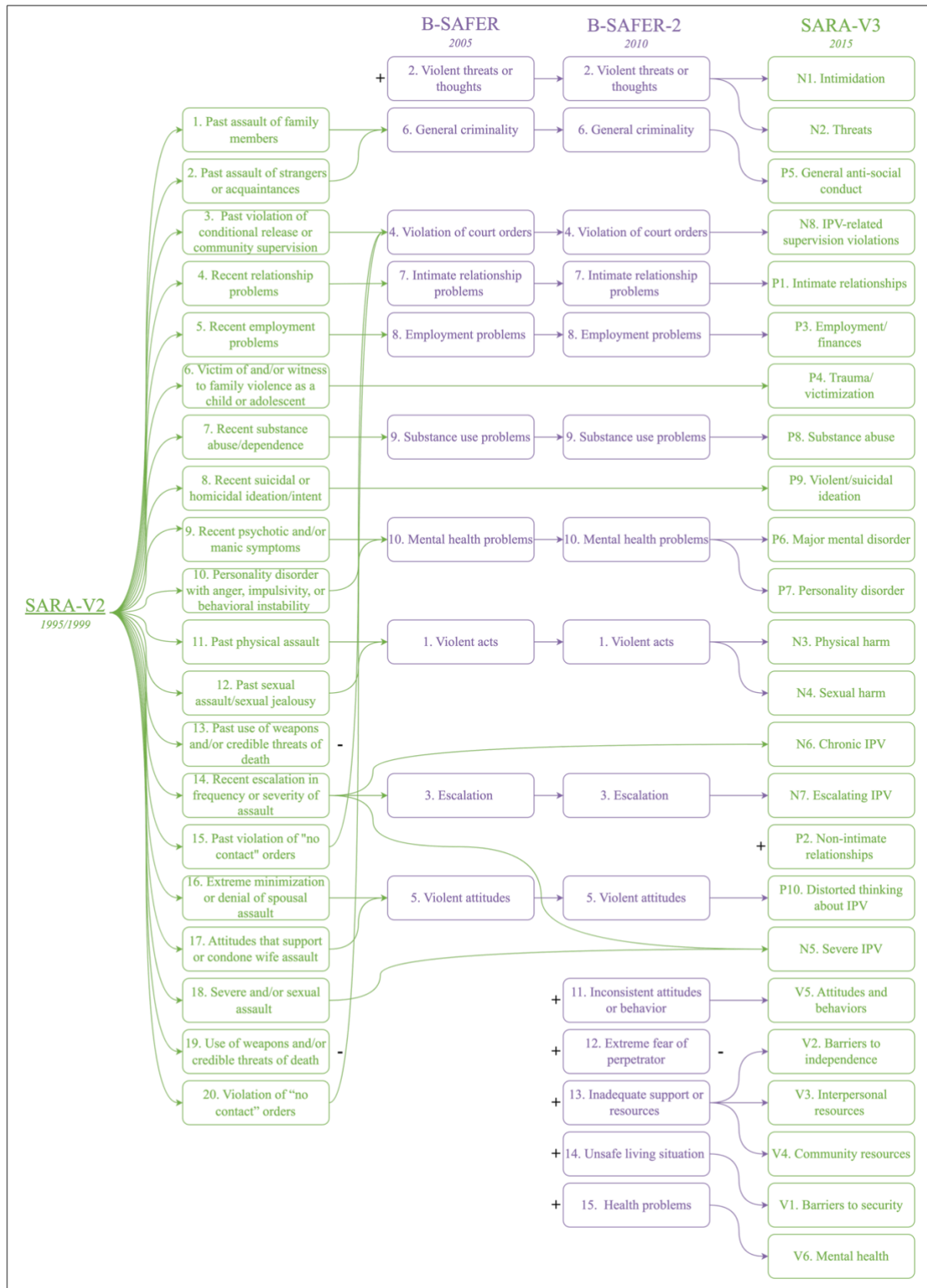
I den danske version af SARA-V3 ses til gengæld en markant udvikling. Socialstyrelsen vælger at anvende begrebet vold i nære relationer, selvom de anerkender, at værktøjet oprindeligt er udviklet til vurdering af partnervold. Socialstyrelsen adresserer altså forskellen mellem begreberne vold i nære relationer og partnervold – en distinktion, der ikke fremgår i den canadiske version. Socialstyrelsen definerer *nære relationer* bredt som “[p]ersoner i familien, hjemmet eller tidligere eller nuværende ægtefæller eller partnere, uanset om de er samboende. Derudover omfatter nære relationer også omsorgs-, kæreste- og familierelationer, både biologiske og ikke-biologiske” (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 7). Denne definition udvider målgruppen betydeligt og muliggør anvendelse af værktøjet i sager, der ikke nødvendigvis omhandler partnervold – eksempelvis i sager hvor volden er mellem familiemedlemmer og omsorgspersoner. Ifølge Socialstyrelsen er denne udvidelse godkendt af forfatterne, som vurderer, at risikofaktorerne også er relevante i andre nære relationer (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 7). Derudover introducerer den danske manual en definition af vold: “Vold er en handling eller trussel, der uanset formålet kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Handlingen overskrider endvidere samfundets love og normer” (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 7). Denne formulering åbner for en forståelse af vold som affektregulerende adfærd, hvilket kan tolkes i lyset af selv-beskyttende vold, hvor volden opstår som reaktion på ængstelighed eller følelsesmæssigt pres – altså er dette indikation af afmagtsvoldsforståelsen (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 38; Yakeley, 2018, s. 85).

En anden væsentlig ændring i den danske version er tydeligere forpligtelse til det kønsneutrale sprog. På trods af en eksplicit anerkendelse af, at partnervold er kønsbaseret (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 11), vælger Socialstyrelsen alligevel at anvende kønsneutrale betegnelser gennem hele manualen – i modsætning til Kropp og Hart i den canadiske version. Socialstyrelsens valg kan ses som en styrkelse af manualens anvendelighed på tværs af køn, men samtidig som en distancering fra det kønsstrukturelle perspektiv. Ud fra det kønsstrukturelle perspektiv kan denne kønsneutralitet tolkes som en usynliggørelse af de underliggende magtstrukturer, idet det skjuler, at volden skyldes mandens magt over kvinden (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 39).

5.5 Udvikling i risikofaktorer

I nedstående figur 5 ses udviklingen i risikofaktorer, hvor det fremgår, hvilke faktorer der fastholdes, hvilke der udvides, og hvilke der negligeres. Analysen af voldsforståelser i relation til disse risikofaktorer præsenteres i de følgende delafsnit.

Figur 5: Udvikling i risikofaktorer

Note: De danske versioner er ikke tilføjet, da der er minimal ændring i oversættelserne og der ses ingen udvikling i forhold til voldsforståelser.

5.5.1 B-SAFER

B-SAFER-udkastet består af 10 risikofaktorer fordelt på to sektioner: *Spousal Assault* og *Psychosocial Adjustment* (Kropp & Hart, 2004, s. 33). Desuden er der stadig en åben sektion til vurdering af øvrige relevante forhold (Kropp et al., 2005, s. 36-37; Kropp & Hart, 2004, s. 50). I Kropp et al. (2005) omformuleres første sektion til *Intimate Partner Violence* i tråd med Kropp et al.'s tilvalg af dette paraplybegreb (2005, s. 5) Der ses også forskelle i formuleringen af risikofaktorerne mellem udkastet og den endelige manual. Formuleringerne af risikofaktorerne fremstår generelt mere kondenserede i den endelig manual, særligt i første sektion (se tabel nedenfor). Rationalerne bag hver faktor forbliver dog uændrede. Dette indikerer, at voldsforståelsen i de to manualer i overvejende grad er konsistent. I begge versioner tilføjes begrebsafklaringer, herunder definitioner af centrale termer som “intimate partner” og “escalate” (Kropp et al., 2005, s. 17–19; Kropp & Hart, 2004, s. 42, 45). Manualerne indeholder ikke en uddybende vejledning i valg af håndteringsstrategier, hvilket gør det vanskeligt at identificere voldsforståelser i visse risikofaktorer. En oversigt af risikofaktorerne i de to versioner fremgår af tabel 4 nedenfor.

Tabel 4: Risikofaktorer i B-SAFER

2004		2005	
<i>Spousal Assault</i>	1. Serious physical/sexual violence 2. Serious violent threats, ideation, or intent 3. Escalation of physical/sexual violence or threats/ideation/intent 4. Violation of civil or criminal court orders 5. Negative attitudes about spousal assault	<i>Intimate Partner Violence</i>	1. Violent acts 2. Violent threats or thoughts 3. Escalation 4. Violation of court orders 5. Violent attitudes

<i>Psychosocial Adjustment</i>	6. Other serious criminality 7. Relationship problems 8. Employment and/or financial problems 9. Substance abuse 10. Mental disorder	<i>Psychosocial Adjustment</i>	6. General criminality 7. Intimate relationship problems 8. Employment problems 9. Substance use problems 10. Mental health problems.
<i>Other Considerations</i>		<i>Other Considerations</i>	

På trods af sproglige justeringer er flere risikofaktorer fra SARA-V2 videreført til B-SAFER, hvilket er forventeligt, da B-SAFER er en forkortet version heraf. Særligt risikofaktor #5, #9 og #10 afspejler en tydelig kontinuitet i voldsforståelsen. Risikofaktor #5 viderefører elementer fra SARA-V2's risikofaktorer #16 og #17 (extreme minimization or denial of spousal assault, attitudes that support or condone wife assault), hvor kvindeundertrykkende holdninger og fralæggelse af ansvar fremhæves som centrale risikoelementer – et udtryk for det kønsstrukturelle perspektiv (Kropp et al., 2005, s. 24; Kropp & Hart, 2004, s. 45). Risikofaktor #9 og #10 relaterer sig til afmagtsvoldsforståelsen og har klare paralleller til faktorer #7, #9 og #10 i SARA-V2 (recent substance abuse/dependence, recent psychotic and/or manic symptoms, personality disorder with anger, impulsivity, or behavioral instability).

Risikofaktor #1 i B-SAFER, der omhandler tidligere voldsepisoder, trækker ligeledes på det psykodynamiske perspektiv. Rationalet for risikofaktor #1 afspejler samme udtalelser som SARA-V2's risikofaktor #11 (past physical assault), hvor barndomstraumer og vold i opvækstens som bagvedliggende mekanismer for volden: "The significant recidivism of spousal assaulters may reflect patterns of behaviour learned in the assaulter's family of origin, as a significant number of these men experienced or witnessed violence as children" (Kropp et al., 2005, s. 16; Kropp & Hart, 2004, s. 42). Da risikofaktor #1 omhandler generelle voldelige

episoder imellem voldsudøver og offer, ses der også elementer af seksuel vold i rationalet, hvilket afspejler SARA-V2's #12 (past sexual assault/sexual jealousy).

En væsentlig udfordring i SARA-V2 var, at flere rationaler var så overfladiske, at det vanskeliggjorde identifikation af underliggende voldsforståelser. I B-SAFER er rationalerne mere nuancerede og afspejler i højere grad Kropp et al.'s forklaringer på, hvorfor specifikke risikofaktorer kan føre til partnervold, samt hvorfor visse voldsformer opstår. De opdaterede rationaler viser, at flere perspektiver kan identificeres i enkelte risikofaktorer.

Eksempelvis er risikofaktor #7 og #8 videreført fra SARA-V2, hvor de afspejlede et evolutionært perspektiv. Dette perspektiv cementeres yderligere i risikofaktor #7, hvor det i rationalet fremhæves, at problemer i forholdet ofte opstår i forbindelse med uenigheder om økonomi og børneopdragelse (Kropp et al., 2005, s. 28; Kropp & Hart, 2004, s. 47). I B-SAFER suppleres begge rationaler med strukturelle og psykodynamiske perspektiver. For eksempel nævnes både patriarkalske holdninger og personlighedsforstyrrelser som forklaringsfaktorer i #7, hvilket udvider fortolkningen til også at inkludere magt- og afmagtsperspektivet (Kropp et al., 2005, s. 28; Kropp & Hart, 2004, s. 47). Tilsvarende gælder for risikofaktor #8, hvor personlighedsforstyrrelser igen fremhæves som centrale, hvilket styrker afmagtsperspektivets tilstedeværelse i B-SAFER (Kropp et al., 2005, s. 30; Kropp & Hart, 2004, s. 48).

B-SAFER introducerer også nye risikofaktorer, som er værd at fremhæve. Inkluderingen af risikofaktor #2 i sektionen om partnervoldens karakter udgør en vigtig anerkendelse af, at vold ikke udelukkende er fysisk (Kropp et al., 2005, s. 1). Rationalet for risikofaktor #2 fremhæver blandt andet stalking som en central indikator, og afslutningsvis peger Kropp et al. på, at faktoren kan afspejle tilstedeværelsen af psykisk sygdom, alvorlig belastning eller holdninger, der legitimerer partnervold (2005, s. 18). Koblingen til psykisk lidelse og følelsesmæssig belastning peger i retning af en afmagtsvoldsforståelse, hvor vold ses som et resultat af dysfunktionelle mønstre hos voldsudøveren (Yakeley, 2018, s. 87). Samtidig nævnes holdninger, der understøtter partnervold, hvilket traditionelt forbindes med det strukturelle perspektiv (Danneskiold-Samsøe et al., s. 29). I modsætning til tidligere fremstillinger uddybes disse holdninger dog ikke eksplicit som kvindehadske eller patriarkalske, hvilket gør det mindre entydigt, hvilket perspektiv der dominerer i denne sammenhæng.

5.5.2 B-SAFER-2 og den danske SARA:SV-2

B-SAFER-2 består af 15 risikofaktorer fordelt på tre sektioner. De første to sektioner er identiske med den oprindelige B-SAFER, mens den tredje sektion introducerer fem nye faktorer under betegnelsen *Victim Vulnerability Factors*. Dermed rettes opmærksomheden nu også mod risikofaktorer hos det potentielle offer (Kropp et al., 2010, s. 6). Disse faktorer blev oprindeligt udviklet i den svenske SARA-SV på baggrund af et systematisk review om victim safety planning for partnervold og stalking. Denne inkludering sker efter det canadiske politi har udtrykt interesse for at inddrage offerperspektivet (Kropp et al., 2010, s. 6–7). Risikofaktorerne i den reviderede B-SAFER ses i tabellen nedenfor.

Tabel 5: Risikofaktorer i B-SAFER-2

<i>Perpetrator Risk Factors:</i> <i>Intimate Partner Violence</i>	1. Violent acts 2. Violent threats or thoughts 3. Escalation 4. Violation of court orders 5. Violent attitudes
<i>Perpetrator Risk Factors:</i> <i>Psychosocial Adjustment</i>	6. General criminality 7. Intimate relationship problems 8. Employment problems 9. Substance use problems 10. Mental health problems.
<i>Victim Vulnerability Factors</i>	11. Inconsistent attitudes or behavior 12. Extreme fear of perpetrator 13. Inadequate support or resources 14. Unsafe living situation 15. Health problems
<i>Other Considerations</i>	

Da de første 10 risikofaktorer og tilhørende rationaler i B-SAFER-2 er identiske med rationalerne i B-SAFER, vil jeg ikke gentage analysen af disse, eftersom dette betyder at der ikke er sket nogen udvikling. Tilføjelsen af fem nye risikofaktorer (#11–15), er til gengæld relevante at undersøge – særligt i forhold til, hvordan inddragelsen af offerperspektivet påvirker

voldsforståelsen. Inklusionen af offerrelaterede faktorer er med til at forme den underliggende voldsforståelse. Det siger noget om, hvilke mekanismer og strukturer – magt eller afmagt – der anses som medvirkende til, at vold kan opstå og opretholdes.

En overordnet observation er, at offefaktorerne og gerningspersons faktorerne i høj grad ligner hinanden. Eksempelvis er risikofaktorerne #11 og #15 tæt beslægtede med #5, #9 og #10. Dette er ikke en overraskelse, da forskning i volds gerningspersoner og voldsofre viser, at de samme problematikker og triggere ofte er tilstedeværende hos begge grupper. Eksempelvis er både utrygge tilknytningsforhold og dårligt psykisk velbefindende associerede med både ofre og gerningspersoner (Jennings et al., 2012; Spencer et al., 2019; Spencer et al., 2021). Dette overlap komplicerer imidlertid vurderingsarbejdet i sager, hvor der er tale om gensidig vold, og stiller dermed øgede krav til fagpersonernes faglighed. I sådanne tilfælde kan værktøjer som B-SAFER-2 fungere som en værdifuld rettesnor i vurderingsprocessen.

Jeg vil argumentere for, at de nye risikofaktorer i høj grad repræsenterer det strukturelle perspektiv. Eksempelvis minder risikofaktor #11 om #5 og indikerer, at de strukturer, der reproducerer (køns)ulighed, ikke kun ses i voldsudøveren, men ses også i offerets oplevelser og handlemuligheder. Kropp et al., skriver: “Other victims may blame themselves for their abuser’s behavior, believe that the perpetrator’s actions are partially justified, or feel guilt about their choice of partner” (2010, s. 36). Dette peger på, hvordan internaliserede patriarkalske normer kan føre til selvbefejdelser og en reduceret selv-agens, som kan forhindre ofrene i at handle (Johansen, 2019, s. 38). Tilsvarende kan risikofaktor #13 og #14 også forstås i et strukturelt lys. I rationalerne fremhæves, at offeret kan mangle viden om eller adgang til ressourcer, ofte som følge af afhængighed af voldsudøveren (Kropp et al., 2010, s. 40-42). Under risikofaktor #14 understreges det, at håndteringsstrategier bør inkludere praktiske tiltag, der øger offerets sikkerhed og reducerer voldsudøverens mulighed for at udøve volden. Dette illustrerer, hvordan magtforholdet mellem offer og udøver kan gennemsyre flere aspekter af offerets liv, hvorfor samfundsstrukturer bør forsøge at afværge volden (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 38; Kropp et al., 2010, s. 42–43). I risikofaktor #15 kan det strukturelle perspektiv ses i beskrivelsen af, hvordan offerets afhængighed af gerningspersonen, som kan skyldes offerets psykiske lidelser eller misbrug. Dette skaber en magtrelation, som er skyld i at offeret ikke realisere andre muligheder end at forblive i forholdet (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 37).

Rigspolitiets oversættelser af risikofaktorerne er overvejende direkte, og forskellene mellem manualerne er derfor begrænsede – der er derfor ingen udvikling i voldsforståelser ud fra risikofaktorerne. Der er dog enkelte risikofaktorer, hvor formuleringerne kan påvirke fortolkningen, hvorfor disse har indflydelse på det praktiske brug af SARA:SV-2. Inden jeg går nærmere ind i disse, vil jeg kort påpege en forskel i præsentationen af risikofaktorerne, som ellers kan skabe forvirring. Den danske version, SARA:SV-2, følger samme strukturering som SARA-V3, bestemt af sektionsnavnet, frem for at være nummereret fra 1 til 15. I stedet anvendes betegnelserne K1–K5, G1–G5 og O1–O5 (Kropp et al, 2008/2017, s. 14). Tabel 6 nedenfor viser en sammenligning mellem den danske udgave og den engelske udgave.

Tabel 6: Risikofaktorer i SARA:SV-2 sammenlignet med B-SAFER-2

<i>B-SAFER-2</i>		<i>SARA:SV-2 (DK)</i>	
<i>Perpetrator</i>	1. Violent acts	<i>Voldens karakter</i>	K1. Fysisk vold eller forsøg herpå
<i>Risk Factors:</i>	2. Violent threats or thoughts		K2. Trusler eller planer om vold
<i>Intimate Partner</i>	3. Escalation		K3. Optrapning
<i>Violence</i>	4. Violation of court orders		K4. Overtrædelse af vilkår
	5. Violent attitudes		K5. Holdninger eller værdier der understøtter eller accepterer samlivsrelateret vold
<i>Perpetrator</i>	6. General criminality	<i>Gernings-</i>	G1. Generel kriminalitet
<i>Risk Factors:</i>	7. Intimate relationship problems	<i>personens</i>	G2. Problemer i parforholdet
<i>Psychosocial</i>	8. Employment problems	<i>risikofaktorer</i>	G3. Beskæftigelsesmæssige og/eller økonomiske problemer
<i>Adjustment</i>	9. Substance use problems		G4. Misbrugsproblemer
	10. Mental health problems.		G5. Psykiske problemer

<i>Victim Vulnerability Factors</i>	11. Inconsistent attitudes or behavior 12. Extreme fear of perpetrator 13. Inadequate support or resources 14. Unsafe living situation 15. Health problems	<i>Offertes sårbarheds- faktorer</i>	O1. Inkonsekvente holdninger og/eller inkonsekvent adfærd O2. Ekstrem frygt O3. Manglende netværk eller ressourcer O4. Risikobetonet livssituation O5. Psykosociale problemer
<i>Other Considerations</i>		<i>Andet</i>	

De tre risikofaktorer, jeg vil fremhæve, er K1, K2 og O5 (#1, #2 og #15 i B-SAFER-2). I K1 er ordet *forsøg* blevet tilføjet, hvilket udvider forståelsen af fysisk vold til også at omfatte forsøg på vold (Kropp et al., 2008/2017, s. 30). Dette er i overensstemmelse med det overordnede voldsbegreb i både den danske og canadiske manual, hvor det understreges, at partnervold også inkluderer forsøg på vold (Kropp et al., 2008/2017, s. 7; 2010, s. 1). Den danske oversættelse kan derfor siges at være mere tro mod den grundlæggende forståelsesramme som B-SAFER-2 operere ud fra. I K2 opstår der derimod en problematisk forskel. Den canadiske version omtaler risikofaktoren som *threats or thoughts*, mens den danske udgave anvender *trusler eller planer* (Kropp et al., 2008/2017, s. 31; 2010, s. 18). Forskellen på *thoughts* og *planer* er væsentlig at påpege, da *planer* antyder intention om handling, mens *tanker* kan være mere flygtige og uden nødvendigvis at indebære handling. Dette skaber en fortolkningsmæssig problematik, især fordi rationale i den danske version er identisk med det canadiske og ikke understøtter anvendelsen af ordet *planer* (Kropp et al., 2008/2017, s. 31). Endelig er der O5, hvor den danske version anvender betegnelsen *psykosociale problemer*, mens den canadiske benytter det bredere begreb *health problems*, hvor det sidstnævnte kan dække både fysiske og psykiske helbredsproblemer. I både det danske og canadiske rationale, er fokus primært på psykosociale og beskæftigelsesmæssige forhold, som påvirker offerets mulighed for at forlade voldsudøveren, hvorimod evidens for somatiske sygdomme ikke præsenteres (Kropp et al., 2008/2017, s. 46; 2010, s. 44). Den danske udgave er derfor mere præcis i forhold til det indhold, rationale faktisk fremhæver. På trods af fraværet af en substantiel udvikling i

voldsforståelser, ses der fortsat justeringer, som er bedre tilpasset den praktiske anvendelse af manualen.

5.5.3 SARA-V3 og den danske oversættelse

SARA-V3 består af 24 risikofaktorer fordelt på sektionerne: *Nature of Intimate Partner Violence* (N-faktorer), *Perpetrator Risk Factors* (P-faktorer) og *Victim Vulnerability Factors* (V-faktorer). Derudover indeholder manualen en åben sektion til *Other Considerations*. Sammenlignet med SARA-V2 er flere risikofaktorer gentaget med omformuleringer, nogle er udeladt, og nye er tilføjet (Kropp & Hart, 2015, s. 31-33). En oversigt af de 24 risikofaktorer ses i tabel 7 nedenfor. De tre hovedsektioner uddybes grundigt i manualen. Eksempelvis præciseres det under N-faktorerne, at én voldshandling kan være relevant for flere risikofaktorer (Kropp & Hart, 2015, s. 31).

Tabel 7: Risikofaktorer i SARA-V3

<i>Nature of IPV: History includes...</i>	N1. Intimidation
	N2. Threats
	N3. Physical harm
	N4. Sexual harm
	N5. Severe IPV
	N6. Chronic IPV
	N7. Escalating IPV
	N8. IPV-related supervision violations
<i>Perpetrator Risk Factors: Problems with...</i>	P1. Intimate relationships
	P2. Non-intimate relationships
	P3. Employment/finances
	P4. Trauma/victimization
	P5. General anti-social conduct
	P6. Major mental disorder
	P7. Personality disorder
	P8. Substance abuse
	P9. Violent/suicidal ideation
	P10. Distorted thinking about IPV

<i>Victim Vulnerability</i>	V1. Barriers to security
<i>Factors: Problems with...</i>	V2. Barriers to independence
	V3. Interpersonal resources
	V4. Community resources
	V5. Attitudes and behaviors
	V6. Mental health
<i>Other Considerations</i>	

I SARA-V3 genfindes mange risikofaktorer og tilhørende rationaler fra både SARA-V2 og B-SAFER-2 – sidstnævnte som følge af inddragelsen af Victim Vulnerability Factors. Det betyder, at mange af gerningspersonens risikofaktorer (P-faktorerne) fortsat afspejler et psykodynamisk perspektiv. Dette ses tydeligt i risikofaktor P3, P4, P6, P7, P8 og P9 (Kropp & Hart, 2015, s. 56–57, 60–67). Ligesom i SARA-V2 bygger disse faktorer på en forståelse af, at vold er skyldes en patologisk tilstand hos voldsudøveren – en antagelse om, at volden opstår, fordi personen ikke kan lade være med udføre volden (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 38; Yakeley, 2018, s. 87). V-faktorerne i SARA-V3 har ikke gennemgået nogen væsentlig udvikling siden deres introduktion i B-SAFER-2. Flere af rationalerne er direkte videreført – eksempelvis er rationalet for V6 identisk med rationalet i risikofaktor #15 i B-SAFER-2 (health problems) (Kropp & Hart, 2015, s. 80–81; Kropp et al., 2010, s. 44). Samlet set afspejler alle seks V-faktorer fortsat et strukturelt perspektiv, idet de fokuserer på offerets sårbarheder og begrænsninger, som muliggør gerningspersonens handlinger (Kropp & Hart, 2015, s. 70-79; Danneskiold-Samsøe, 2011, s. 38).

Sammenfald mellem SARA-V3 og tidligere versioner ses i relation til det strukturelle perspektiv, som fortsat er repræsenteret i to P-faktorer: P5 og P10. Disse omhandler henholdsvis antisocial og kriminel adfærd samt gerningspersonens ansvarsfralæggelse og kvindehadiske holdninger (Kropp & Hart, 2015, s. 58–59, 68–69). Det evolutionære perspektiv er ligeledes bevaret, særligt i risikofaktor P3, hvor beskæftigelsesmæssige forhold fortsat indgår som en del af vurderingsgrundlaget (Kropp & Hart, 2015, s. 50). Risikofaktor P1 har desuden stor lighed med risikofaktor #4 i SARA-V2 (recent relationship problems) og #7 i B-SAFER og B-SAFER-2 (intimate relationship problems). Siden B-SAFER har denne faktor været kendetegnet ved at rumme elementer fra alle tre teoretiske perspektiver, hvilket fortsat er tilfældet i SARA-V3, eftersom rationalet stort set er uændret (Kropp & Hart, 2015, s. 50).

En ny tilføjelse i SARA-V3 er risikofaktor P2, som for første gang inddrager voldsudøverens øvrige sociale relationer som en selvstændig faktor. Dermed udvides fokus fra udelukkende at omfatte familie- og parforholdsrelationer til også at inkludere venskaber og gruppetilhørsforhold som potentielle risikoelementer (Kropp & Hart, 2015, s. 52). Denne risikofaktor afspejler både det psykodynamiske og det strukturelle perspektiv, da den relateres til hadske attituder forstærket af gruppedynamikker samt til misbrugsproblematikker. Her ses både en muliggørende og patologisk forklaring på voldens forekomst (Kropp & Hart, 2015, s. 52–53).

Voldens karakter har været centralt siden SARA-V2, men i SARA-V3 er de blevet yderligere differentieret. Man kan tydeligt se deres distinktioner mellem den psykiske vold (N1 og N2) den fysiske vold (N3), seksuel vold (N4), og faktorer der fokuserer på voldens intensitet og udvikling (N5–N7) (Kropp & Hart, 2015, s. 31). N1 og N2 kan ses som videreudviklinger af B-SAFER's risikofaktor #2 (violent threats or thoughts), som tidligere rummede både psykodynamiske og strukturelle elementer. I SARA-V3 er rationalerne dog tydeligt rettet mod, hvordan trusler og intimiderende adfærd – herunder stalking – fungerer som frygtskabende, og hermed har en kontrollerende indflydelse på offeret (Kropp & Hart, 2015, s. 34–36). Dette afspejler udelukkende en magtsvoldsforståelse, hvorfor afmagtsvoldsforståelsen er ikke længere til at identificere. Et andet eksempel på nye indsigter i voldsforståelser findes i N7, som omhandler eskalation. Denne risikofaktor har været en del af værktøjet siden SARA-V2, men rationalet i SARA-V3 udvider forståelsen, eftersom Kropp & Hart skriver: "Escalation may also be related to desensitization to the use of violence over time, recent stressors, or the onset/recurrence of mental illness" (2015, s. 46). Disse forklaringer peger på en psykodynamisk forståelse, hvor eskalation ses som et resultat af afmagt og psykologisk dysfunktion hos voldsudøveren.

Den danske oversættelse af risikofaktorerne i SARA-V3 ligger generelt tæt op ad de originale formuleringer, hvilket betyder, at der ikke ses ændringer i voldsforståelserne. Det er dog vigtigt at bemærke, at oversættelsen af sektionerne har haft betydning for den overordnede præsentation af risikofaktorerne. Hermed er N-faktorerne omdøbt til K-faktorer, P-faktorerne til V-faktorer og de engelske V-faktorer er omdøbt til U-faktorer (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 18). Tabel 8 præsenterer denne forskel samt de konkrete oversættelser af risikofaktorerne.

Tabel 8: Oversættelse af SARA-V3 risikofaktorer

SARA-V3 (CA)		SARA-V3 (DK)	
<i>Nature of IPV:</i>	N1. Intimidation	<i>Partnervoldens</i>	K1. Intimidering
<i>History</i>	N2. Threats	<i>karakter:</i>	K2. Trusler
<i>includes...</i>	N3. Physical harm	<i>Historikken</i>	K3. Fysisk vold
	N4. Sexual harm	<i>omfatter...</i>	K4. Seksuel vold
	N5. Severe IPV		K5. Grov partnervold
	N6. Chronic IPV		K6. Vedvarende partnervold
	N7. Escalating IPV		K7. Eskalerende partnervold
	N8. IPV-related supervision violations		K8. Overtrædelse af formelle restriktioner
<i>Perpetrator</i>	P1. Intimate relationships	<i>Risikofaktorer</i>	V1. Intime relationer
<i>Risk Factors:</i>	P2. Non-intimate	<i>hos den</i>	V2. Sociale relationer
<i>Problems</i>	relationships	<i>voldsudøvende</i>	V3. Beskæftigelse og
<i>with...</i>	P3. Employment/finances	<i>person:</i>	økonomi
	P4. Trauma/victimization	<i>Problemer</i>	V4. Traumer og
	P5. General anti-social conduct	<i>med...</i>	voldsudsættelse
	P6. Major mental disorder		V5. Generel antisocial adfærd
	P7. Personality disorder		V6. Alvorlig psykisk lidelse
	P8. Substance abuse		V7. Personlighedsforstyrrelse
	P9. Violent/suicidal ideation		V8. Brug af rusmidler
	P10. Distorted thinking about IPV		V9. Volds- eller selvmordstanker
			V10. Holdninger og tanker, der understøtter og accepterer partnervold
<i>Victim</i>	V1. Barriers to security	<i>Sårbarhedsfak-</i>	U1. Sikkerhed
<i>Vulnerability</i>	V2. Barriers to independence	<i>torer hos den</i>	U2. Barriere for uafhængighed
<i>Factors:</i>	V3. Interpersonal	<i>voldsudsatte</i>	U3. Social støtte
<i>Problems</i>	resources	<i>person:</i>	U4. Professionel støtte
<i>with...</i>	V4. Community	<i>Problemer</i>	U5. Holdninger, opfattelser
		<i>med...</i>	

resources V5. Attitudes and behaviors V6. Mental health	og adfærd U6. Psykiske vanskeligheder og misbrug af rusmidler
<i>Other Considerations</i>	<i>Andet</i>

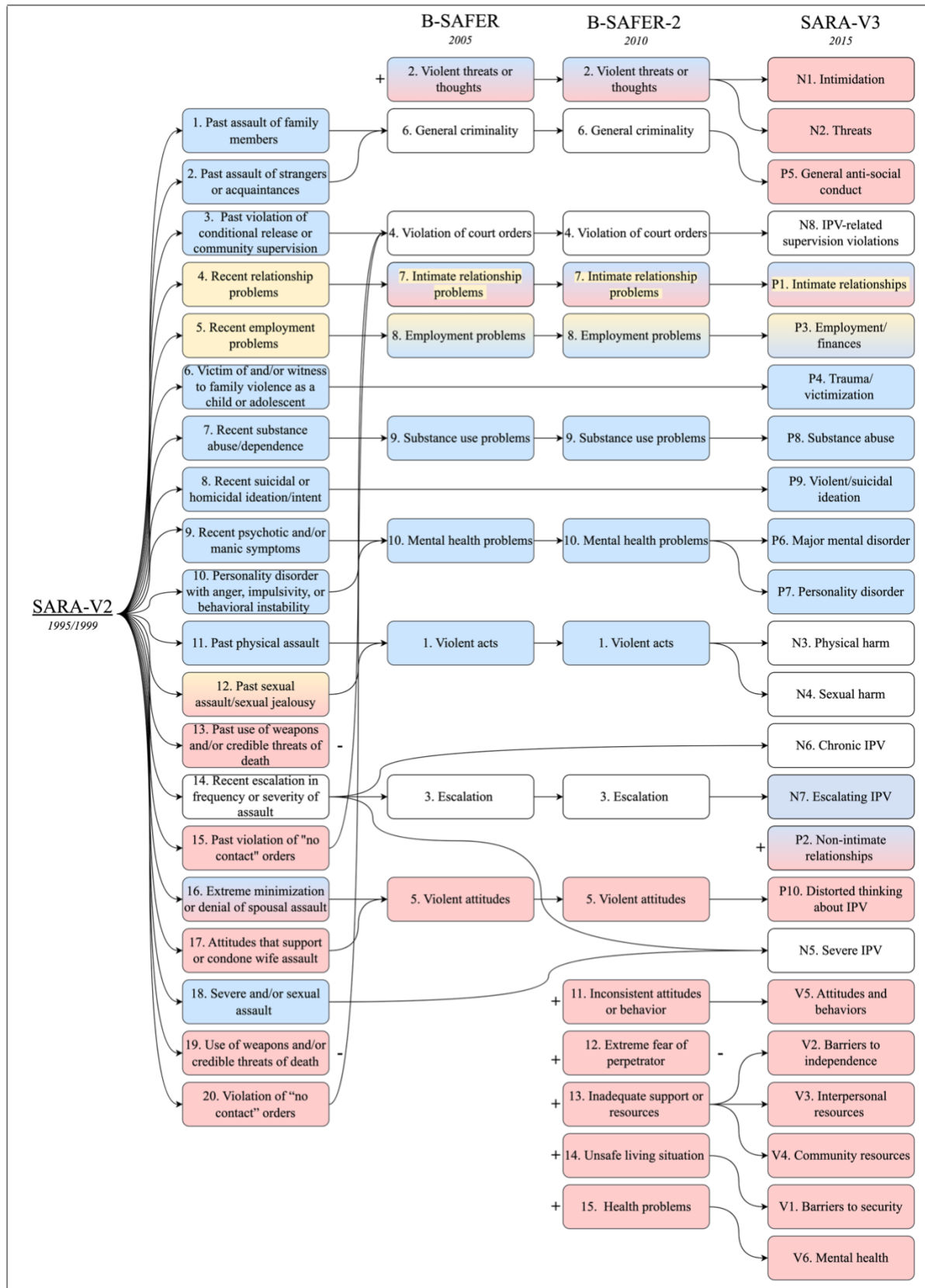
Først og fremmest, vil jeg kort påpege oversættelsen af betegnelserne for de to involverede parter: *voldsudøver* og *voldsoffer*. Disse ordvalg afspejler den danske versions bestræbelse på at anvende neutrale termer. En direkte oversættelse – *gerningsperson* og *offer* – kan fremstå forholdsvis ladet og risikere at fremprovokerer bias, som er forankret i den enkelte fagpersons forhold til disse begreber (Olsen, 2006, s. 29–34). Valget af neutrale betegnelser kan derfor ses som et forsøg på at mindske disse bias og associationer der kan ledsage disse ord.

En anden særlig bemærkelsesværdig oversættelse findes i risikofaktor K6 (N6 i den engelske version), som i stedet for *chronic violence* er oversat til *vedvarende vold* (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 64). Denne oversættelse er sprogligt og kulturelt mere passende i en dansk kontekst, hvor begrebet *kronisk* ofte forbindes med uhelbredelige sygdomme. En direkte oversættelse kunne derfor utilsigtet signalere en afmagtsforståelse af volden, hvor voldsudøveren opfattes som uhelbredeligt patologiske tilstand. En anden interessant forskel ses i oversættelsen af U6 (V6 i den engelske version), hvor den canadiske betegnelse *mental health* er blevet til *psykiske vanskeligheder* og *misbrug af rusmidler* (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 104). Denne formulering indfanger i højere grad indholdet af rationalet og anerkender, at psykiske vanskeligheder og misbrug ikke er det samme.

5.5.4 Opsummerende

Efter en grundig analyse af risikofaktorerne fra 1995 til 2022 står det klart, at der er sket en betydelig udvikling – både i omfang og i forståelsen af vold. Alle tre voldsforståelser er til stede i SARA-manualerne, men det psykodynamiske perspektiv dominerer i de tidlige versioner. Over tid vinder det strukturelle perspektiv dog mere indpas, særligt i forbindelse med inddragelsen af offerrelaterede faktorer. Nedenfor præsenteres en opdateret version af figur 5, som illustrerer udviklingen i voldsforståelserne i risikofaktorerne.

Figur 6: Udvikling i risikofaktorer med voldsforståelser

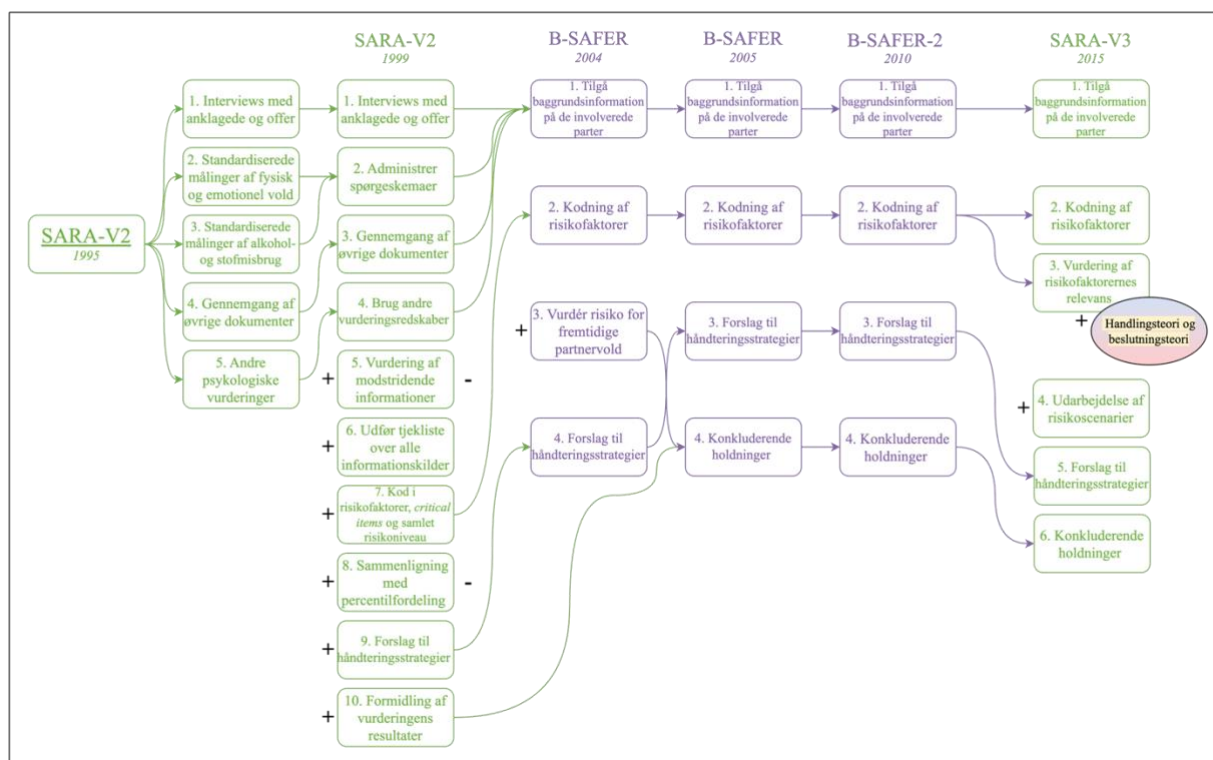

5.6 Udvikling i procedure

Afslutningsvis præsenteres udvikling i proceduren, hvilket er særlig relevant, da det er en af de få steder, hvor teoretiske perspektiver for første gang inddrages som støtte i selve vurderingsprocessen. Dette giver en direkte indsigt i den underliggende voldsforståelse, som præger den nyeste version af SARA. Udvikling i procedure kan ses i figur 7. Denne figur indeholder også proceduren fra SARA-V2 fra 1999 og proceduren fra udkastet til B-SAFER-manualen fra 2004, eftersom der ses forskelle mellem manualerne.

Figur 7: Udvikling i procedure

I udkastet til B-SAFER-manualen (Kropp & Hart, 2004), er proceduren forenklet til fire trin med henblik på at gøre risikovurderingen mindre tidskrævende. En væsentlig tilføjelse er, at alle risikofaktorer nu skal vurderes i forhold til tid, hvilket betyder, at de skal kodes to gange – både i forhold til nylig og/eller tidligere tilstedeværelse (Kropp & Hart, 2004, s. 41). Kodningssystemet er desuden et ikke-numerisk 3-point-system, ligesom i den oprindelige SARA-V2 fra 1995 (Kropp & Hart, 2004, s. 42). Samtidig er sammenligning med percentilfordelinger fjernet, hvor årsagen til dette uddybes af Stephen D. Hart: “We tried to caution people strongly against using the number for predictive purposes. In practice, we saw

far too many people using the numbers for predictive purposes, and so never recommended such a procedure again” (e-mailkorrespondance, d. 26/5/25). Dette illustrerer, hvordan aktuariske tankegange i stigende grad kom til at dominere fagpersonernes samlede risikovurderinger. Det er forståeligt, at forfatterne ønskede at modvirke denne udvikling, da værktøjet ikke er tiltænkt at skulle bruges aktuarisk, men som en strukturerede professionel vurdering, der skal understøtte – ikke erstatte – fagpersonernes skøn (Kropp et al., 1995, s. 2, Kropp & Hart, 2004, s. 35-37). De fire trin omfatter derfor:

- 1) tilgå baggrundsinformationer på de involverede parter,
- 2) kodning af risikofaktorer,
- 3) vurder risiko for fremtidige partnervold,
- 4) forslag til håndteringsstrategier (Kropp & Hart, 2004, s. 41).

I Kropp et al. (2005) omstruktureres proceduren yderligere. De to første trin forbliver uændrede, trin tre udgør nu forslag til håndteringsstrategier, og et nyt fjerde trin tilføjes: *konkluderende holdninger* (2005, s. 9–12). Proceduren lyder herefter:

- 1) tilgå baggrundsinformationer på de involverede parter,
- 2) kodning af risikofaktorer,
- 3) forslag til håndteringsstrategier,
- 4) konkluderende holdninger.

I det sidste trin præciseres, hvad fagpersonen skal forholde sig til i den samlede vurdering. Det omfatter vurdering af sagsprioritering, som vurderes på et 3-point-system (lav, moderat, høj), baseret på antallet og typen af risikofaktorer samt nødvendige tiltag. Denne vurdering bidrager med beslutningen om, hvor mange ressourcer der skal afsættes til de enkelte sager. Heraf kan man udlede, at det ikke blot handler om at identificere, hvorvidt der foreligger en risiko, men også at vurdere, hvilke sager der bør prioriteres. Dette afspejler tydeligt Garlands pointe om, at kriminalitetskontrol i stigende grad er blevet en cost-benefit-analyse, idet B-SAFER eksplicit understøtter prioriteringen af ressourcer i risikovurderingsarbejdet (Garland, 2001, s. 188–189). Dernæst omfatter den samlede vurdering, en vurdering af risiko for livstruende og forstående vold, som også vurderes med en 3-point-system. Afslutningsvis skal det vurderes, hvornår en revurdering bør finde sted, da risikoniveauet kan ændre sig over tid (Kropp et al., 2005, s. 13). Denne struktur fastholdes i både B-SAFER-2 og den danske SARA:SV-2.

I SARA-V3 er proceduren markant ændret i forhold til SARA-V2, og der ses tydelig inspiration fra B-SAFER og B-SAFER-2. Samtidig er der tilføjelser, der styrker grundlaget for vurdering af risikoniveauet. Kodningen sker fortsat med et ikke-numerisk system. Derudover er *Critical Items*-kodningen fjernet og erstattet med en vurdering af risikofaktorens relevans, som kun bruges under P- og V-faktorerne (Kropp & Hart, 2015, s. 10, 20). Kropp og Hart anerkender, at denne vurdering af relevans både sagsspecifik og kompleks, og anbefaler derfor – for første gang i en SARA-manual – at inddrage teoretiske perspektiver på vold som argumentation for vurderingen (2015, s. 21). Dette er en eksplicit tilkendegivelse af et teoretisk perspektiv på voldens opståen og bidrager væsentligt til at identificere voldsforståelser i SARA-V3. Kropp og Hart (2015) forstår vold ud fra handlingsteori og beslutningsteori, hvorfor vold udøves som resultatet af en beslutningsproces. Vold betragtes derfor som et valg, påvirket af tre centrale elementer: *motivatorer*, *disinhibitorer* og *destabilisatorer*. Motivatorer øger sandsynligheden for, at voldsudøveren opfatter vold som en legitim respons. Disinhibitorer reducerer evnen eller lysten til at hæmme egen voldelig adfærd, mens destabilisatorer forstyrrer beslutningsprocessen ved at svække situationsfornemmelse og viden om konsekvenser (Kropp & Hart, 2015, s. 21).

I den danske version af SARA-V3 uddybes disse begreber yderligere i manualens bilag 3. Her gives en detaljeret beskrivelse af, hvordan motivatorer, disinhibitorer og destabilisatorer påvirker beslutningen om at udøve vold. Bilaget viser tydeligt at afmagtsvoldsforståelsen, kan ses i alle tre elementer. Eksempelvis nævnes vrede og oprør som mulige motivatorer, hvilket kan tolkes som udtryk for selv-beskyttende vold (Socialstyrelsen, 2022a, s. 4; Yakeley, 2018, s. 85–86). Destabilisatorer relateres til kognitive svækkelser såsom nedsat opmærksomhed, hukommelse og opfattelsesevne – alle faktorer, der indikerer, at voldsudøveren “ikke fungerer” og dermed afspejler en afmagtsvoldsforståelse (Socialstyrelsen, 2022a, s. 9). Disinhibitorer rummer både psykodynamiske og strukturelle elementer. Her nævnes blandt andet negative holdninger og ideologier, som legitimerer vold – herunder kvindehadske overbevisninger. Samtidig fremhæves, at “[a]ndre gange kan negative holdninger være forbindelse med personlige problemer (f.eks. pro-kriminelle holdninger forbundet med antisocial personlighedsforstyrrelse) eller traumatiske oplevelser (f.eks. fysisk eller seksuelt misbrug i barndommen)” (Socialstyrelsen, 2022a, s. 6). Andre disinhibitorer, såsom manglende skyldfølelse og empati, peger ligeledes på en psykodynamisk forståelse, hvor volden fremstår følelsesløs og potentielt sadomasochistisk i karakter (Socialstyrelsen, 2022a, s. 7; Yakeley,

2018, s. 85). Det strukturelle perspektiv ses også i motivatorerne, hvor magt og kontrol over andre nævnes som centrale drivkræfter. Endelig inddrages det evolutionære perspektiv, idet selvforsvar og ønsket om at opnå en gevinst nævnes som mulige motivatorer for vold (Socialstyrelsen, 2022a, s. 4; Goetz, 2010, s. 17).

Trin 4 – udarbejdelse af risikoscenarier – er ligeledes en ny tilføjelse. Her skal fagpersonen opstille mulige fremtidsscenarier, hvor det anbefales at formulere fire: en baseline, en optimistisk, et pessimistisk og et twist-scenarie. Et baseline scenarie repræsenterer en gentagelse af det kendte mønster, etableret igennem risikofaktorerne, de optimistiske og pessimistiske scenarier repræsenterer enten en reducerede eller eskalerede risiko, og twist-scenariet indebærer at voldsformen eller målet for volden ændres (Kropp & Hart, 2015, s. 22). Disse risikoscenarier skal hjælpe med at besvare spørgsmålet “hvad er det, jeg forsøger at forhindre?” og danner grundlag for valg af håndteringsstrategier i det efterfølgende trin (Kropp & Hart, 2015, s. 21–22). Med disse nye tilføjelser, består proceduren i SARA-V3 af seks trin:

- 1) tilgå baggrundsinformationer på de involverede parter,
- 2) kodning af risikofaktorer,
- 3) vurdering af risikofaktorenes relevans,
- 4) udarbejdelse af risikoscenarier,
- 5) forslag til håndteringsstrategier,
- 6) konkluderende holdninger (Kropp & Hart, 2015, s. 15).

5.7 Øvrige fund der giver indsigt i voldsforståelser

I bilaget i den danske SARA-V3 nævnes en række beslægtede teorier, som uddyber forståelsen af vold som en beslutningsproces. Her beskrives voldelige handlinger ud fra rational choice theory, hvor vold anses som resultatet af en rationel beslutning baseret på de midler og muligheder, voldsudøveren har til rådighed (Socialstyrelsen, 2022a, s. 2). Derudover nævnes Mertons strain theory og Cohen & Felsons rutineaktivitetsteori. Ifølge strain theory opstår kriminalitet, når individer oplever et pres til at opnå, men mangler adgang til legitime midler, hvilket kan føre til anvendelse af illegitime metoder, hvor dette er en proces der er formet af samfundets sociale strukturer (Merton, 1938/2021, s. 140). Ud fra rutineaktivitetsteorien betragtes kriminalitet som situationsbetinget, hvorfor teorien fokusere på hvordan og hvornår

kriminalitet opstår. Teorien fokuserer ikke på gerningspersonens baggrund eller motiver, men på sammenfaldet af tre konkrete faktorer i tid og rum: et potentielt offer, en motiveret forbrydere og mangel af en egnet beskytter (Cohen & Felson, 1979/2021, s. 468–469). Fælles for disse teorier er, at de fokuserer på de strukturelle og situationelle betingelser, der muliggør vold. De understreger, at vold kan være et rationelt valg, formet af sociale og miljømæssige forhold – hvilket afspejler et strukturelt perspektiv på voldens opståen, dog uden nødvendigvis at være kønsspecifikt.

Et gennemgående element i flere SARA-versioner er voldsudøverens tendens til at fralægge sig ansvar og minimere den skade, der er påført offeret. Dette er ofte blevet koblet til generelle holdninger – herunder kvindehadske. Dette kan dog også analyseres gennem Sykes og Matzas teori om neutraliseringsteknikker. Med afsæt i sociallæringsteori pointerer Sykes og Matza, at kriminel adfærd er tillært og retfærdiggøres af forbryderen gennem teknikker, der midlertidigt suspenderer individets moralske ansvar (Sykes & Matza, 1957/2021, s. 188).

En af disse teknikker er *benægtelse af ansvar*, hvor gerningspersonen forklarer sine handlinger som enten et uheld eller følge af “forces outside of the individual and beyond his control such as unloving parents, bad companions, or a slum neighborhood” (Sykes & Matza, 1957/2021, s. 188). Selvom Kropp og Hart i SARA-V2 eksplicit afviser psykiske problemer som en legitim undskyldning for vold (Kropp et al., 1995, s. 10), er det bemærkelsesværdigt, at mange rationaler i SARA-manualerne netop fremhæver patologiske forklaringer som barndomstraumer, psykisk sygdom og misbrug. Dette kan tolkes som en form for neutralisering, hvor volden fremstilles som noget, voldsudøveren ikke kan kontrollere.

Derudover ses *benægtelse af offeret* i flere rationaler, hvor voldsudøveren anser offeret som ansvarlig for volden – eksempelvis ved at hævde, at offerets adfærd fremprovokerede volden. Endelig ses også *benægtelse af skade*, særligt i relation til psykisk vold. Her kan forældede opfattelser af, hvad der udgør “rigtig” vold, føre til, at voldsudøveren ikke anerkender handlinger som stalking, trusler eller intimidering som skadelige (Sykes & Matza, 1957/2021, s. 189).

6 Diskussion

I denne afsluttende diskussion vil jeg reflektere over, de analytiske fund og deres implikationer for SARA-værktøjets praktiske anvendelighed. Analysen har vist, at alle tre perspektiver på vold er til stede i SARA og dets tilhørende versioner. Det har dog været udfordrende at kategorisere risikofaktorerne entydigt ud fra disse perspektiver, da de optræder i et komplekst samspil, hvor helhedsvurderingen af risiko netop afhænger af, hvordan faktorerne påvirker hinanden. Dette gælder også for voldsforståelserne, som ofte overlapper og påvirker hinanden gensidigt. Eksempelvis kan strukturelle forhold, der reproducerer kvindehadske holdninger og dermed neutralisere vold, samtidig være forbundet med – eller udspringe af – individuelle, patologiske adfærdsmønstre. Sammenhængen kan i nogle tilfælde også være omvendt.

Denne kompleksitet kan på den ene side ses som en styrke. At SARA integrerer flere perspektiver, betyder at værktøjet kan omfavne mange forskellige faglige og kulturelle kontekster. Det er en væsentlig fordel, da SARA i dag anvendes bredt – både geografisk og på tværs af sektorer – og findes i komprimerede versioner målrettet politiet, samtidig med at anvendelsen over tid er blevet udvidet social- og sundhedsområdet (Kropp & Hart, 2015, s. 11). Oversættelser og tilpasninger har yderligere udvidet dets anvendelsesområde på tværs af lande og kulturer, i og med at det i dag bruges i 15 lande, hvilket stiller krav til fleksibilitet og bredde i perspektiverne. I den forbindelse kan det brede repertoire af perspektiver betyde, at værktøjet favner de mange kulturer og kontekster, hvori SARA anvendes. Omvendt rejser denne brede anvendelighed også en vigtig kritik, som knytter sig til en mere generel videnskabelig debat om teoriens forklaringsgrad (Lippert-Rasmussen, 2015). Hvis en teori forsøger at forklare alle tænkelige situationer inden for et meget overordnede område, risikerer forklaringerne at blive så generelle og abstrakte, at det mister sin evne til at beskrive og indfange konkrete fænomener – og dermed bliver virkelighedsfjerne. Dermed kan SARA's brede omfang problematiseres, da dets brede anvendelsesområde potentielt kan svække dets præcision og anvendelighed i vurderingen af individuelle sager.

Refleksioner som disse bliver særligt relevante i lyset af SARA-værktøjets markante statusændring og udbredelse i Danmark. Oprindeligt blev SARA udviklet som *retningslinjer* baseret på forskernes egne holdninger – argumenteret ud fra evidens – uden politisk eller ideologisk dagsorden (Kropp et al., 2010, s. 7). I Danmark indgår værktøjet som en del af en

national handleplan og anvendes bredt på myndigheds- og statsligt niveau med henblik på at sikre kvalitet og standardisering i vurderingen af en kompleks problemstilling (Kropp & Hart, 2015/2022, s. 6; Regeringen, 2014, s. 9–11). Denne udvikling betyder, at SARA i stigende grad har indflydelse på mange danskeres liv, hvilket gør det altafgørende at stille høje krav til værktøjets anvendelighed i en dansk kontekst – herunder om det reelt er evidensbaseret i forhold til danske forhold. Det er derfor væsentligt at forholde sig kritisk til, hvordan værktøjet er blevet oversat og tilpasset.

Selvom ændringerne i oversættelserne ofte fremstår som mindre sproglige justeringer, kan de have betydning for, hvorvidt værktøjet fortsat vurderer det, det oprindeligt var skabt til. En åben og tydelig metakommunikation om forskellene mellem den originale og den danske version, ligesom der blev gjort i oversættelsen af SARA-V3, er et nødvendigt første skridt. Men, den manglende italesættelse af danske valideringsstudier, som kan dokumentere, at SARA fungerer efter hensigten i en dansk kontekst, er til gengæld problematisk. Endnu mere bekymrende er det, at nyere forskning (eks. Allard et al., 2024), har rejst tvivl om evidensgrundlaget for den canadiske SARA-V3. Dette rejser spørgsmålet om, hvorvidt man i Danmark har forholdt sig kritisk til, hvilken betydning sådanne fund har for kvalitetssikringen af SARA-V3 i dansk kontekst. Derudover er der juridiske og kulturelle forskelle, som ikke i tilstrækkelig grad adresseres i de danske oversættelser. I én af oversættelserne nævnes ganske vist, at der er forskelle i lovgivning, men ansvaret for at tilpasse værktøjet til dansk ret overlades til den enkelte fagperson. Dette er en form for ansvarsfralæggelse, som stiller høje krav til fagpersonernes juridiske viden, hvor denne juridiske viden i princippet ikke er påkrævet ifølge værktøjets minimumskrav (Kropp et al., 1995, s. 13).

Dette antyder altså at man ikke ukritisk kan “importere” udenlandske guidelines og anvende dem i en dansk kontekst, som var det “one size fits all”. SARA er nemlig skræddersyet ud fra canadiske og amerikanske kulturelle normer og begreber, og evidensen bag værktøjet skal forstås i lyset af dette. Et tydeligt eksempel er brugen af begrebet *wife assault*, som har været centralt i meget af den forskning, der ligger til grund for SARA (Kropp et al., 1995, s. 1). Dette begreb – som på dansk svarer til *hustruvold* – har ikke haft nogen fremtrædende plads i danske debatter eller diskurser om partnervold, da dette begreb er forældet i en dansk kontekst (Helweg-Larsen, 2012, s. 9; Weih et al., 2019, s. 11). Alligevel anvendes begrebet fortsat i de danske SARA:SV-2 og SARA-V3 (Kropp et al., 2008/2017, s. 7; Kropp &

Hart, 2015/2022, s. 11), hvilket illustrerer, at der ikke i tilstrækkelig grad er taget højde for danske forhold og begrebsforståelser.

Stephen D. Hart anerkender desuden de udfordringer, der følger med oversættelsen af SARA-værktøjet, og illustrerer dette med et konkret eksempel: “For example, when we work in Singapore, we must keep in mind that their legal and policy definition of IPV excludes violence between dating or casual partners, we have to make specific reference to “civil and Muslim marriage,” they like to use the term “survivor” instead of “victim” (which we find odd in cases where the victim did not, in fact, survive IPV), and there is a strong preference for gendered language (as violence in same-sex relationships is also excluded from the definition of IPV)” (e-mailkorrespondance, d. 26/5/25). Citatet peger på et centralt dilemma i oversættelsesarbejdet: hvordan man tilpasser værktøjet til lokale kulturelle og juridiske kontekster uden at gå på kompromis med dets evidensgrundlag og integriteten af værktøjet. Det antydes, at der i praksis træffes beslutninger, som afviger fra den oprindelige evidens – eksempelvis ved brugen af begrebet *survivor*, selv med den erkendelse af at partnervold og partnerdrab har sammenhæng, hvilket strider mod grundlæggende evidens, som SARA er udviklet ud fra (Kropp et al., 1995, s. 7, 26, 32). Dette viser yderligere, at voldsforståelser i værktøjet kan ændre sig afhængigt af organisatoriske og kulturelle prioriteringer. Fraværet af forskelle i voldsforståelser mellem den danske og canadiske version kan skyldes en ukritisk oversættelsesproces, hvilket blandt andet understøttes af det fortsatte brug af begrebet “hustruvold”. Alternativt kan det skyldes en opfattelse af, at forståelsen af vold i de to lande er tilstrækkeligt ens, hvorfor den canadiske forståelse sagtens kan overføres til de danske praksisser (Socialstyrelsen, 2022b, s. 6; Weih et al., 2019, s. 33).

Alligevel knytter disse overvejelser til en bredere diskussion om, hvad det egentlig vil sige, at et tiltag eller en praksis er evidensbaseret. Gade (2024) bidrager til denne debat ved at opstille tre betingelser, der skal være opfyldt, før en praksis med rette kan betegnes som evidensbaseret: (1) evidensen skal være komparativ, (2) den skal være i overensstemmelse med organisationens præferencer, og (3) man skal kunne forstå og formidle, hvorfor praksissen er evidensbaseret. Særligt den anden betingelse er central i relation til dette speciale. Ud fra den betingelse, antydes det at selv hvis en praksis i sig selv er udviklet på et solidt evidensgrundlag, er det ikke ensbetydende med, at den også er evidensbaseret i forhold til en konkret organisatorisk kontekst. For at en praksis kan betegnes som evidensbaseret, må organisationen kunne stå inde

for de implikationer, der følger med, og kunne identificere sig med den forståelse af fænomenet, som evidensen bygger på (Gade, 2024, s. 245, 247). Dette perspektiv stiller nye og kritiske krav til arbejdet med evidensbaserede tiltag. Det udfordrer forestillingen om, at evidensens generaliserbarhed og anvendelighed ikke kun kan estimeres gennem objektive psykometriske målinger, og peger i stedet på nødvendigheden af organisatorisk transparens og refleksion. Gade (2024) understreger desuden, at disse overvejelser ikke kun gælder på organisatorisk niveau, men også på individniveau. Den enkelte fagperson skal derfor kunne se sig selv i den praksis, der anvendes, og opleve, at den stemmer overens med egne værdier og præferencer (Gade, 2024, s. 249-251).

Stephen D. Hart opponerer også på denne tanke, da han tidligere har fremhævet, at revisioner af SARA ofte sker i samspil med organisatoriske præferencer, hvor han mener at disse justeringer ikke nødvendigvis kompromitterer værktøjets evidensbaserede status. Han skriver: "This means that flexibility in reliance on research is an intrinsic part of evidence-based practice, not something that is inconsistent with or undermines evidence-based practice. Put simply, the research evidence base is always contextually dependent and therefore educative rather than dispositive" (S.D. Hart, e-mailkorrespondance, d. 26/5/25). Denne forståelse af evidensbaseret praksis åbner for organisationers selvstændighed i at sikre værktøjets evidensbaserede status. Det understreger behovet for, at organisationer ikke blot anvender værktøjer som SARA mekanisk, men forholder sig aktivt til de forståelser og værdier, som værktøjerne bygger på.

I den forbindelse bliver analyser af de underliggende voldsforståelser – som dette speciale bidrager med – afgørende for at vurdere, om værktøjet er i overensstemmelse med både evidens og praksis. Selvom SARA tilskynder en fleksibel anvendelse, er det fortsat væsentligt, at P. Randall Kropp og Stephen D. Hart ekspliciterer deres teoretiske ståsteder. Dette giver organisationer et nødvendigt grundlag for at vurdere, om værktøjet er foreneligt med deres egne principper. Også etisk set er dette afgørende: Når risikovurderingsværktøjer anvendes i beslutningsprocesser med potentielt vidtrækkende konsekvenser for individers liv, har både organisationer og fagpersoner et ansvar for at sikre, at værktøjet hviler på et værdigrundlag, de kan stå inde for (Gade, 2024, s. 249–251; Helmus & Bourgon, 2011, s. 65). Dette peger samtidig på behovet for yderligere forskning i danske organisationers præferencer samt i oversættelses- og valideringsprocesser i forbindelse med implementeringen af SARA:SV-2 og SARA-V3.

7 Konklusion

Dette speciale har undersøgt, hvilke voldsforståelser der kan identificeres i Spousal Assault Risk Assessment, og hvorvidt der er sket en udvikling i de efterfølgende versioner. Analysen viser, at SARA-V2 primært er præget af et psykodynamisk perspektiv, hvor risikofaktorerne i høj grad individualiserer og patologiserer gerningspersonen – et perspektiv, der afspejler afmagtsvoldsforståelsen. Når det så er sagt, kan de to andre perspektiver på vold også identificeres i SARA-V2. Eksempelvis ses der spor af det kønsstrukturelle perspektiv, dog ledsages manualen samtidigt med et kønsneutralt begrebsapparat, som ellers er modstridende med magtsvoldsforståelsen.

I undersøgelsen af de reviderede versioner ses der en udvikling. Med B-SAFER sker der en bevægelse mod en stærkere kønsstrukturel forankring. Her anerkendes partnervold som kønnet, og inddragelsen af offerrelaterede risikofaktorer i B-SAFER-2 – særligt dem, der vedrører offerets afhængighed og *muligheder* for sikkerhed – forstærker dette perspektiv yderligere. I de nyeste versioner ses desuden en øget teoretisk refleksion over risikofaktorerne relevans, hvilket ikke blot understøtter magtsvoldsforståelsen, men også bidrager til en præcisering af de to andre perspektiver. De danske oversættelser viser kun begrænset udvikling i forhold til voldsforståelser, men indeholder sproglige og begrebsmæssige forskelle, som kan have betydning for fortolkning og anvendelse.

Samlet set rummer SARA-værktøjerne et bredt spektrum af voldsforståelser, hvori dette både kan være på godt og ondt. Det skaber en vis generaliserbarhed, men til gengæld kan der også være tale om at det så omfangsrigt, at det netop bliver for virkelighedsfjernt. Ifølge Stephen D. Hart bør værktøjet tilpasses lokale og organisatoriske behov, hvilket stemmer overens med Gades forståelse af evidensbaserede praksisser som kontekstafhængig. Derfor er det afgørende, at både organisationer og fagpersoner reflekterer over, hvilke voldsforståelser de identificerer sig med – og om værktøjer som SARA kan indkapsle disse forståelser på en tilfredsstillende måde.

Referencer

- Allard, V., Higgs, T., & Slight, M. (2024). Psychometric properties of the Spousal Assault Risk Assessment from samples of people having perpetrated intimate partner violence. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(5), 3777–3795.
<https://doi.org/10.1177/15248380241262275>
- Andersen, H., & Koch, L. (2015). Hermeneutik og Fænomenologi. I M. H. Jacobsen, K. Lippert-Rasmussen, & P. Nedergaard (red.), *Videnskabsteori—I statskundskab, sociologi og forvaltning* (3. udg., s. 205–250). Hans Reitzels Forlag.
- Belfrage, H., Strand, S., Storey, J., Gibas, A., Kropp, P., & Hart, S. (2012). Assessment and Management of Risk for Intimate Partner Violence by Police Officers Using the Spousal Assault Risk Assessment Guide (SARA). *Law and Human Behavior*, 36(1), 60–67. <https://doi.org/10.1037/h0093948>
- Blaikie, N. (2009). *Designing Social Research: The logic of anticipation*. (2. udg., 4. reprint.). Polity.
- Bonta, J., & Andrews, D. A. (2007). *Risk-need-responsivity model for offender assessment and rehabilitation*. Public Safety Canada.
<https://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/rsk-nd-rspnsvty/index-en.aspx>
- Brinkmann, S. (2015). Forståelse og Fortolkning. I M. H. Jacobsen, K. Lippert-Rasmussen, & P. Nedergaard (red.), *Videnskabsteori—I statskundskab, sociologi og forvaltning* (3. udg., s. 69–98). Hans Reitzels Forlag.
- Brinkmann, S. (2020). Etik i en kvalitativ verden. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.), *Kvalitative metode* (3. udg., s. 581–600). Hans Reitzels Forlag.
- Brook, M. (2017). Structured Approaches to Violence Risk Assessment: A Critical Review. *Psychiatric Annals*, 47(9), 454–459. <https://doi.org/10.3928/00485713-20170803-02>
- Cohen, L. E., & Felson, M. (1979/2021). Routine Activity Theory. I F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (red.), *Criminological Theory: Past to Present. Essential Readings* (7. udg., s. 467–478). Oxford University Press.
- Coolican, H. (2019). *Research Methods and Statistics in Psychology* (7. udg.). Routledge.
www.routledge.com/cw/coolican. Heri kapitel 2 og 3.
- Danermark, B., Ekstrom, M., Jakobsen, L., & Karlsson, J. ch. (2005). *Explaining Society: An Introduction to Critical Realism in the Social Sciences*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203996249>. Heri kapitel 8.
- Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y., & Sørensen, B. W. (2011). “Familien betyder alt.”: *Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier*. Frydenlund Academic.
<https://www.ucviden.dk/da/publications/familien-betyder-alt-vold-mod-kvinder-i-etniske-minoritetsfamilie>. Heri kapitel 2
- Dutton, D. G., & Kropp, P. R. (2000). A Review of Domestic Violence Risk Instruments. *Trauma, Violence & Abuse*, 1(2), 171–181.
<https://doi.org/10.1177/1524838000001002004>
- Feeley, M. M., & Simon, J. (1992). The new penology: Notes on the emerging strategy of corrections and its implications. *Criminology*, 30(4), 449–474.

- Feeley, M., & Simon, J. (1998). Actuarial Justice: The Emerging New Criminal Law. I O. Pat (Red.), *Crime and the Risk Society* (s. 375–403). Dartmouth: Ashgate.
- Gade, C. (2024). When is it justified to claim that a practice or policy is evidence-based? Reflections on evidence and preferences. *Evidence & Policy*, 20(2), 244–253. <https://doi.org/10.1332/174426421X16905606522863>
- Garland, D. (2001). *The Culture of Control*. Oxford University Press.
- Goetz, A. T. (2010). The evolutionary psychology of violence. *Psicothema*, 22(1), 15–21.
- Hardy, M. (2017). In Defence of Actuarialism: Interrogating the Logic of Risk. *Social Work Practice: Journal of Social Work Practice*, 31(4), 16. <https://doi.org/10.1080/02650533.2017.1394828>
- Heede, T. (2010). *Klinisk børnepsykologi: Praksis i et socialt og relationelt perspektiv*. (2. udgave.). Akademisk. Heri kapitel 2.
- Helmus, L., & Bourgon, G. (2011). Taking Stock of 15 Years of Research on the Spousal Assault Risk Assessment Guide (SARA): A Critical Review. *International Journal of Forensic Mental Health*, 10(1), 64–75. <https://doi.org/doi:10.1080/14999013.2010.551709>
- Helweg-Larsen, K. (2012). *Vold i nære relationer: Omfang, karakter, udvikling og indsats i Danmark* (2. udg.). København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Hilton, N. Z., Pham, A. T., Jung, S., Nunes, K., & Ennis, L. (2021). Risk scores and reliability of the SARA, SARA-V3, B-SAFER, and ODARA among Intimate Partner Violence (IPV) cases referred for threat assessment. *Police Practice and Research*, 22(1), 157–172. <https://doi.org/10.1080/15614263.2020.1798235>
- Hogan, N. R., & Corăbian, G. (2024). Investigating Racial Disparities in Violence Risk Assessment Using the Spousal Assault Risk Assessment Guide-Version 3 (SARA-V3): Structured Professional Judgment Ratings and Recidivism Among Indigenous and Non-Indigenous Individuals. *Psychological Assessment*, 36(5), 339–350. <https://doi.org/10.1037/pas0001307>
- Jennings, W. G., Piquero, A. R., & Reingle, J. M. (2012). On the overlap between victimization and offending: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 17(1), 16–26. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2011.09.003>
- Johansen, K. B. H. (2019). Hvordan kan et strukturelt perspektiv på køn gøre os klogere på seksuel vold? *Social Kritik*, 31(158), 34–39.
- Karlsson, I., Andersen, M. K., Bjerre, S., & Johansen, K. B. H. (2021). *Viden om vold i nære relationer—En kortlægning af litteratur fra 1984 til 2020 i Danmark*.
- Kropp, P. R. (2008). Intimate Partner Violence Risk Assessment and Management. *Violence and Victims*, 23(2), 202–220. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.23.2.202>
- Kropp, P. R., Belfrage, H., & Hart, S. D. (2008/2017). *Vurdering af risiko for samlivsrelateret vold. SARA:SV. Brugervejledning (version 2)*. Oversættelse af Rigspolitiet, Nationalt Forebyggelsescenter i 2017.

- Kropp, P. R., & Gibas, A. (2021). The Spousal Assault Risk Assessment Guide (SARA). I K. S. Douglas & R. K. Otto (red.), *Handbook of violence risk assessment* (2. udg., s. 389–409). Routledge/Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9781315518374-20>
- Kropp, P. R., & Hart, S. D. (2000). The Spousal Assault Risk Assessment (SARA) Guide: Reliability and validity in adult male offenders. *Law and Human Behavior*, 24(1), 101–118. <https://doi.org/10.1023/A:1005430904495>
- Kropp, P. R., & Hart, S. D. (2004). *The Development of the Brief Spousal Assault Form for the Evaluation of Risk (B-SAFER): A Tool for Criminal Justice Professionals*. (No. dk). Research and Statistics Division.
- Kropp, P. R., & Hart, S. D. (2015/2022). *SARA-V3. Brugermanual for Version 3 af risikovurdering ved partnervold*. Dansk oversættelse af Socialstyrelsen i 2022.
- Kropp, P. R., & Hart, S. D. (2015). *SARA-V3: User manual for version 3 of the spousal assault risk assessment guide*. ProActive Resolutions.
- Kropp, P. R., Hart, S. D., & Belfrage, H. (2005). *Brief spousal assault form for the evaluation of risk (B-SAFER): User manual*. Vancouver, Canada: Proactive Resolutions.
- Kropp, P. R., Hart, S. D., & Belfrage, H. (2008). *Bedömning av risk för upprepat partnervåld (SARA:SV). Version 2. Användermanual*. Landstinget Västernorrland. Rättspsykiatriska regionkliniken. Svensk oversættelse af Henrik Belfrage.
- Kropp, P. R., Hart, S. D., & Belfrage, H. (2010). *Brief spousal assault form for the evaluation of risk (B-SAFER). Version 2. User manual*. Vancouver, Canada: Protect International Risk and Safety Services Inc.
- Kropp, P. R., Hart, S. D., Webster, C. D., & Eaves, D. (1995). *Manual for the Spousal Assault Risk Assessment Guide (2nd ed.)*. Vancouver: British Columbias Institute on Family Violence.
- Kropp, P. R., Hart, S. D., Webster, C. D., & Eaves, D. (1999). *Manual for the Spousal Assault Risk Assessment Guide (3rd ed.)*. Toronto, Canada: Multi-Health Systems.
- Kuckartz, U., & Rädiker, S. (2023). *Qualitative Content Analysis: Methods, Practice and Software* (2. udg.). SAGE Publications Ltd. Tilgået d. 30/5/25 via <https://methods-sagepub-com.zorac.aub.aau.dk/book/mono/qualitative-content-analysis-2e/toc>
- Kaare, A. J., Gade, J., Kvist, S., & Ismail, U. (2023). *Fra handlingsplan til praksis: En undersøgelse af risikoorienteret arbejde med partnervold og -drab i Danmark*. Aalborg Universitet.
- Lippert-Rasmussen, K. (2015). Forklaringstyper. I M. H. Jacobsen, K. Lippert-Rasmussen, & P. Nedergaard (Red.), *Videnskabsteori—I statskundskab, sociologi og forvaltning* (3. udg., s. 395–434). Hans Reitzels Forlag.
- Mason, J. (2002). *Qualitative Researching* (2. udg.). Sage Publications Ltd. <https://research.manchester.ac.uk/en/publications/qualitative-researching>
- Merton, R. K. (1938/2021). Social Structure and Anomie. I F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (red.), *Criminological Theory: Past to Present. Essential Readings* (7. udg., s. 138–146). Oxford University Press.

- Messing, J. T., & Thaller, J. (2015). Intimate Partner Violence Risk Assessment: A Primer for Social Workers. *The British Journal of Social Work*, 45(6), 1804–1820. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcu012>
- Nicholls, T. L., Pritchard, M. M., Reeves, K. A., & Hilterman, E. (2013). Risk Assessment in Intimate Partner Violence: A Systematic Review of Contemporary Approaches. *Partner Abuse*, 4(1), 76–168. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.4.1.76>
- Nielsen, K., & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi—En grundbog* (2. udg.). Samfundslitteratur. Heri kapitel 6.
- Oldrup, H., Kjær, S., & Weih, N. (2019, juni). *Partnervold—Kommunernes praksis og indsats*. Lev Uden Vold.
- Olsen, H. (2006). *Guide til gode spørgeskemaer*. København: Socialforskningsinstituttet.
- Regeringen (2014, juni). *Indsats mod vold i familie og i nære relationer: National handlingsplan*. Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold. Heri kapitel 3 og 4.
- Riis, O. (2018). Kvalitet i kvalitative studier. I M. H. Jacobsen & S. Q. Jensen, *Kvalitative udfordringer* (s. 345–374). København: Hans Reitzels Forlag.
- Socialstyrelsen. (2022a). *Bilag 3. Operationalisering af faktorerne, motivatorer, disihibitorer og destabilisatorer (SARA-V3)*.
- Socialstyrelsen. (2022b). *Internt notat om risikovurderingsværktøjer til vold i nære relationer*. Odense: Socialstyrelsen.
- Spencer, C. M., Keilholtz, B. M., & Stith, S. M. (2021). The Association between Attachment Styles and Physical Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization: A Meta-Analysis. *Family Process*, 60(1), 270–284. <https://doi.org/10.1111/famp.12545>
- Spencer, C., Mallory, A. B., Cafferky, B. M., Kimmes, J. G., Beck, A. R., & Stith, S. M. (2019). Mental Health Factors and Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization: A Meta-Analysis. *Psychology of Violence*, 9(1), 1–17. <https://doi.org/10.1037/vio0000156>
- Storey, J. E., & Strand, S. (2013). Assessing Violence Risk Among Female IPV Perpetrators: An Examination of the B-SAFER. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 22(9), 964–980. <https://doi.org/10.1080/10926771.2013.835015>
- Sykes, G. M., & Matza, D. (1957/2021). Techniques of Neutralization. I F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (red.), *Criminological Theory: Past to Present. Essential Readings* (7. udg., s. 184–191). Oxford University Press.
- Tanggaard, L., & Brinkmann, S. (2020). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (Red.), *Kvalitative metoder—En grundbog* (3. udg., s. 33–64). Hans Reitzels Forlag.
- van der Put, C. E., Gubbels, J., & Assink, M. (2019). Predicting domestic violence: A meta-analysis on the predictive validity of risk assessment tools. *Aggression and Violent Behavior*, 47, 100–116. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.03.008>
- Volsing, M., & Knudsen, K. L. (2018, august). *Kortlægning af vejledninger og redskaber til opsporing og vurdering af vold i nære relationer*. Lev Uden Vold.

- Weih, N., Johansen, K. B. H., & Oldrup, H. (2019, november). *Risikovurdering af vold i nære relationer*. Lev Uden Vold.
- Workman, L., & Reader, W. (2021). *Evolutionary Psychology* (4. udg.). Cambridge University Press. Heri kapitel 1, 2 og 8.
- Yakeley, J. (2018). Psychodynamic approaches to violence. *BJPsych Advances*, 24(2), 83–92. <https://doi.org/10.1192/bja.2017.23>